

FÉLÉVES JELENTÉS

2019

FÉLÉVES JELENTÉS

BESZÁMOLÓ AZ MNB 2019. ELSŐ FÉLÉVI
TEVÉKENYSÉGÉRŐL

2019

Kiadja: Magyar Nemzeti Bank

Felelős kiadó: Hergár Eszter

1054 Budapest, Szabadság tér 9.

www.mnb.hu

Tartalom

A) rész

A Magyar Nemzeti Bank 2019. I. félévi üzleti jelentése	5
---	----------

1. Elnöki összefoglaló	7
-------------------------------	----------

2. Beszámoló az MNB 2019. I. félévi tevékenységéről	11
--	-----------

2.1. Monetáris politika	11
2.2. A pénzügyi közvetítőrendszer stabilitása	17
2.3. Felügyeleti tevékenység és fogyasztóvédelem	21
2.4. Szanálás	30
2.5. Fizetési és értékpapír-elszámolási rendszerek	31
2.6. Devizatartalék-kezelés	34
2.7. Készpénz-logisztikai tevékenység	35
2.8. Statisztikai szolgálat	42
2.9. Az MNB társadalmi felelősségvállalási tevékenysége	44
2.10. Az MNB eredményének alakulása	45
2.11. Az MNB gazdálkodása	47

3. Rövidítések, jegybankspecifikus fogalmak magyarázata	49
--	-----------

B) rész

A Magyar Nemzeti Bank 2019. I. félévi beszámolója	51
--	-----------

1. A Magyar Nemzeti bank mérlege	53
---	-----------

2. A Magyar Nemzeti Bank eredménykimutatása	54
--	-----------

3. Kiegészítő melléklet	55
--------------------------------	-----------

3.1. Az MNB számviteli politikája	55
3.2. A makrogazdasági folyamatok hatása az MNB 2019. I. félévi mérlegére és eredményére	59
3.3. A központi költségvetéssel szembeni forintkövetelések	60
3.4. A központi költségvetéssel szembeni devizakövetelések	60
3.5. A központi költségvetés forint- és devizakötelezettségei	60
3.6. A központi költségvetéssel szembeni nettó pozíció alakulása	61
3.7. A hitelintézetekkel szembeni forintkövetelések és -kötelezettségek	61

3.8. A hitelintézetekkel szembeni nettó pozíció alakulása	62
3.9. A jegybanki arany- és devizatartalék	63
3.10. Egyéb forint- és devizakövetelések	64
3.11. Egyéb forint- és devizakötelezettségek	64
3.12. Befektetett eszközök	66
3.13. Céltartalék és értékvesztés	73
3.14. Aktív és passzív időbeli elhatárolások	73
3.15. Saját tőke alakulása	74
3.16. A kiegyenlítési tartalékok alakulása	74
3.17. Az MNB mérleg alatti kötelezettségei és jelentős egyéb mérleg alatti tételei	75
3.18. Nettó kamateredmény és a pénzügyi műveletek realizált eredménye	77
3.19. A devizaállományok ártértékeléséből származó eredmény összetevői	80
3.20. Bankjegy- és érmegyártás költsége	80
3.21. Egyéb eredmény	81
3.22. A jutaléktól eltérő egyéb eredmény részletezése	81
3.23. Felügyeleti tevékenységből származó bevételek	82
3.24. A banküzemi eredmény alakulása	83
3.25. A létszám és bérköltség adatainak változása, valamint a vezető tisztségviselők javadalmazása	84

A) rész

A Magyar Nemzeti Bank

2019. I. félévi üzleti jelentése

1. Elnöki összefoglaló

A Monetáris Tanács 2019 első felében nem változtatott az irányadó kamat értéken, ugyanakkor márciusban 10 bázisponttal -0,05 százalékra emelte az egynapos jegybanki betét kamatát. A Tanács a harmadik negyedévre megcélzott átlagos kiszorítandó likviditás nagyságára egy legalább 200-400 milliárd forintos sávot határozott meg. A Magyar Nemzeti Bank a Monetáris Tanács döntése alapján a hitelezés egészséges szerkezetének biztosítása érdekében 2019 januárjában elindította a Növekedési Hitelprogram *fix* (NHP) konstrukciót, valamint július 1-jén a vállalatikötvény-vásárlási programját, a Növekedési Kötvényprogramot (NKP). Az infláció várható alakulását meghatározó tényezőkben továbbra is kettősség figyelhető meg. Az élénk belső kereslet emeli, míg a romló külső konjunktúra az év második felétől fékezi az áremelkedés ütemét.

A Monetáris Tanács az elérendő kiszorítási hatást az első negyedévre legalább 400-600 milliárd forintban, a második negyedévre vonatkozóan pedig 100 milliárd forinttal alacsonyabb szinten, legalább 300-500 milliárd forintban határozta meg. A ténylegesen kiszorított likviditás az első félévben összességében megfelelt a Monetáris Tanács által meghatározott döntéseknek, a mennyiségi korlátozás hatékonyan biztosította a kívánt monetáris kondíciók elérését mind a bankközi, mind az egyéb releváns piacokon.

Az MNB a félév során egyszer változtatott a kamatkondíciókon. A Monetáris Tanács 2019. március 26-án az egynapos betéti kamatot 10 bázisponttal, -0,05 százalékra emelte, míg az alapkamatot, az egynapos jegybanki fedezett hitel kamatát és az egyhetes jegybanki fedezett hitel kamatát változatlanul, 0,9 százalékon tartotta.

Az MNB 2019 elején elindította a Növekedési Hitelprogram új, NHP *fix* elnevezésű konstrukcióját 1000 milliárd forintos keretösszeggel, emellett a monetáris politikai transzmisszió hatékonyságának javítása érdekében a Monetáris Tanács március végi döntésével 2019. július 1-jén, 300 milliárd forintos keretösszeggel elindult a vállalatikötvény-vásárlási program is. Az NHP *fix* elsődleges célja a kkv-hitelezés szerkezetének javítása, míg a Növekedési Kötvényprogrammal (NKP) az MNB célzottan kívánja elősegíteni a hazai vállalati szektor finanszírozásának diverzifikálását.

A hazai bankrendszer továbbra is stabil, sokkellenálló-képessége mind a likviditási helyzet, mind a veszteségtűrő képesség szempontjából erős. A hitelállomány bővülésének kiegyensúlyozott és fenntartható voltát egyrészt a kedvező gazdasági környezet, másrészt a kiterjedt szabályozói eszközök biztosítják. A hazai bankok a dinamikus mérlegbővülésükkel párhuzamosan elegendő profitot forgatnak vissza a működésükbe ahhoz, hogy mérlegüket fenntartható módon legyenek képesek növelni. A hitelintézeti szektor tőkeellátottsága továbbra is magas, a konszolidált tőke megfelelési mutató közel 18 százalékot ért el 2019. június végén. Az MNB legfrissebb stressztesztjének eredményei azt mutatják, hogy a hazai bankok egy jelentős, kedvezőtlen makrogazdasági sokk esetén is megfelelnének a szabályozói előírásoknak.

2019 második negyedévében a háztartások hitelintézeti hitelállománya 170 milliárd forinttal emelkedett, azaz az állomány éves szinten 8,4 százalékkal növekedett. A hitelezés bővülését továbbra is a kereslet élénkülése támogatja, változatlan kínálati feltételek mellett. A hitelkereslet jövőbeni emelkedéséhez a kormány júliustól elindított és kibővített támogatási programjai (falusi CSOK, babaváró támogatás, CSOK) is hozzájárulhatnak. A vállalati hitelezést kiugró mértékű, 435 milliárd forintos tranzakciós bővülés jellemezte, melynek eredményeképpen a vállalati hitelállomány éves növekedési üteme 16 százalékot tett ki a második negyedévben. 2019. június végéig közel 175 milliárd forintnyi hitel- és lízingszerződést kötöttek a hitelintézetek a hazai kkv-kkal az NHP *fix* konstrukció keretében.

Az aggregált MNB lakásárindex szerint országos átlagban éves alapon nominálisan 17,4 százalékkal emelkedtek a lakásárak 2019 első negyedévében, szemben a korábbi negyedévben mért 16,5 százalékos értékkel. 2019 első negyedévében Budapesten fennmaradt az erős, 20 százalékot meghaladó éves lakásár dinamika. Országosan az ingatlanárak a továbbra is a makrogazdasági fundamentumok által alátámasztott szint alatt tartózkodnak, a fővárosban azonban megemelkedett a lakóingatlanok túlértékeltségének kockázata.

Az MNB makroprudenciális tevékenységének fókuszában 2019 első felében is a rendszerszintű ciklikus és strukturális kockázatok alakulásának, a piaci szereplők korábban bevezetett intézkedésekhez való alkalmazkodásának monitorozása, valamint a makroprudenciális eszköztár finomhangolása állt. A Kormány családalapítást ösztönző gazdaságpolitikai intézkedéseinek a háztartási hitelezés egészséges szerkezetű növekedése mellett történő érvényesülésének támogatása érdekében az MNB az adóssághék szabályokat meghatározó rendeletében rögzítette, hogy a babaváró kölcsön legfeljebb 75 százalékban szolgálhat önerőként.

A ciklikus rendszerkockázatok szintjében és dinamikájában a felfutó hitelezés és a lakáspiaci konjunktúra mellett sem volt beavatkozás szükségességét jelző változás, ezért az MNB 2019 első félévében sem változtatott az anticiklikus tőkepufferrátát 0 százalékos szintjén. Az MNB 2019 júniusában felülvizsgálata a problémás projekthitelekkel összefüggő rendszerkockázat kezelését szolgáló rendszerkockázati tőkepuffer rátákat és a problémás állományok további érdemi tisztulásának köszönhetően már egy banktól sem várja el ezen tőkepuffer tartását.

A 2019. évi első féléves felügyeleti feladatellátást az előretekinthető stratégiai szemlélet és a gyors reagálás jellemezte. Az MNB továbbra is a megújított módszertanának gyakorlati alkalmazásával – a proaktivitás követelményét érvényre juttatva – látta el a pénzügyi közvetítőrendszer felügyeletét.

A hitelintézetek körében az üzleti modellek elemzése, az adatszolgáltatások megfelelése és az IT stratégiák vizsgálata, biztosítási területen a Szolvencia II. szerinti működés felügyelete, valamint a minősített termékeket és a hatékonyság növelését célzó innovatív projektek képezték az első félév prioritásait. A tőkepiacon a megbízható intézményi működés és az ügyfélkövetelések védelme, valamint a MiFID II irányelv és MIFIR rendelet alapján implementált előírások vizsgálata, továbbá fogyasztóvédelmi területen a Minősített Fogyasztóbarát Lakáshitelek pályázati feltételekre irányuló megfelelési kontrollja, mind a stabilitás és az egészséges növekedés irányába ható intézkedések.

A félév során az MNB a pénzügyi közvetítőrendszer valamennyi szektorára kiterjesztve alkalmazta új, kockázati megközelítésű elemzési és vizsgálati módszertanát a pénzmosás és a terrorizmus finanszírozásának megelőzését célzó felügyeleti feladatellátása során.

A szanalási feladatkörében eljáró MNB munkájának középpontjában, 2019 első félévében elsősorban a szanalási tervezés, valamint az ehhez szükséges szanalhatósági értékelési eljárások lefolytatása állt. Az előre meghatározott ütemezésnek megfelelően **valamennyi érintett intézmény szanalási terve elkészült**. A 2019 első félévében az MNB illetékességi körébe tartozó jelentős határon átnyúló tevékenységet végző magyarországi székhelyű bankcsoport esetében folytatódott a konszolidált szintű MREL-követelmény előírása érdekében az érintett külföldi társhatóságokkal szükséges egyeztetések. Az MNB a nagybankok esetében felmérte, hogy az MREL követelmény teljesítése mekkora alkalmazkodást, MREL-képes forrásbevonást tesz szükségessé. Az MNB a Szanalási Alap tagintézményei számára kiszámította a 2019. évi rendszeres éves díjakat, valamint döntött a szanalási vagyongazdálkodó MSZVK Zrt. által az alapító Szanalási Alap felé történő osztalékfizetésről. Az MSZVK-csoportnál a leszűkült vagyongazdálkodási tevékenységére tekintettel a működési költségek jelentős csökkentésére került sor.

2019 elején az eredeti terveknek megfelelően megkezdődött az azonnali fizetési rendszer bevezetésére történő felkészülés keretében az önkéntes rendszertagi üzleti tesztelés, a központi infrastruktúra fejlesztései pedig az utolsó szakaszba léptek a GIRO és az MNB oldalán egyaránt. Az MNB folyamatosan monitorozta a szereplők felkészülését és személyes konzultációk keretében egyeztetett a kritikus úton haladó bankok előrehaladásáról. A rendszertagok felkészültségi állapotának részletes elemzése alapján pedig az MNB Pénzügyi Stabilitási Tanácsa úgy döntött, hogy az azonnali fizetési szolgáltatás ügyfelek felé történő zökkenőmentes bevezetését és a rendszer biztonságos működését szem előtt tartva meghosszabbítja a teszteléshez rendelkezésre álló időt.

A pénzforgalom lebonyolításáról szóló 35/2017.(XII. 14.) MNB rendelet (MNBr.) módosítására elsősorban az azonnali fizetési szolgáltatással összefüggésben került sor, mivel az országos projekt megvalósítása folyamán, valamint az érintett

piaci szereplőktől kapott állásfoglalás kérések alapján több olyan javaslat, illetve kérdés vetődött fel, amelyek indokoltá, illetve szükségessé tették annak módosítását.

Az erős ügyfél-hitelesítés szabályait 2019. szeptember 14-étől alkalmazni kell, így célegyesbe ért a PSD2 által egyik legnagyobb változást hozó szigorú ügyfélazonosítás bevezetése is. Az Európai Bankhatóság (EBH) mérlegelte a fizetési kártyákkal kezdeményezett elektronikus fizetési műveletek esetében felmerült európai szintű nehézségeket és 2019. június 21. EBA-Op-2019-06 sorszámu véleményében tájékoztatta a nemzeti felügyeleti hatóságokat, hogy a jogszabályban előírt határidő meghosszabbítására nincs lehetőség, azonban kivételes lehetőségként a nemzeti felügyeleti hatóságok dönthetnek úgy, hogy további felkészülési idő biztosítanak, ha a pénzforgalmi szolgáltatók rendelkeznek egy ún. átállási tervvel, s egyeztettek azt saját felügyeleti hatóságukkal, és annak bevezetéséről gyorsított eljárásban gondoskodnak. Az EBH a PSD2 célkitűzéseinek és EU-n belüli egységes alkalmazásának érdekében a tagállami felkészültség mélyebb megismerését követően hamarosan közli azt a végső határidőt, ameddig minden érintett piaci szereplőnek el kell készülnie.

Az Európai Unió pénzforgalmi jogszabályi előírások betartásának elősegítése végett az EBH részletes iránymutatásokat adott ki a tartalékmechanizmus alóli mentesség igénybevételének feltételeiről, mely iránymutatásokat az MNB ajánlás formájában adta ki, hogy növelje ezzel a jogalkalmazás kiszámíthatóságát és elősegítse a vonatkozó jogszabályok egységes alkalmazását.

Az azonnali fizetési rendszer létrehozásával kapcsolatban 2019 első felében széles körű szakmai konzultációkra is sor került többek között a rendszer likviditáskezeléséhez kötődő kérdések, valamint az ügyfelek felé történő szolgáltatásbevezetés elhalasztása vonatkozásában. Továbbá a második negyedévben a Budapest Institute of Banking (BIB) által szervezett tanfolyamon tartott az MNB az azonnali fizetési szolgáltatással kapcsolatban szakmai előadásokat, valamint a PSD2 végső fázisához közeledve, az MNB folyamatos szakmai konzultációkat is biztosított az érintett szereplők számára.

2019 első félévének végén az MNB hivatalos devizatartalékainak nagysága 27,1 milliárd euro volt, ami 0,3 milliárd euro csökkenést jelent a 2018. év végi 27,4 milliárd eurós értékhez képest. A félév folyamán a devizatartalék szintjének csökkenése legnagyobb mértékben a forintlikviditást nyújtó devizaswap tenderekhez, illetve az adósságtörlesztési célú kifizetésekhez kötődött, amelyet részben kompenzáltak az Európai Bizottságtól beáramló uniós támogatások, valamint az árfolyammozgások miatti ártértékelődés.

A forgalomban lévő készpénzállomány értéke 2019. június végén 6 106,88 milliárd forint volt. A szezonális hatások kiszűrésével az első féléves érték a 2018. félév végi adathoz képest 4 százalékos növekedést mutat. Így 2019 első hat hónapjában a készpénzállomány növekedése mérséklődött az előző félévhez képest.

2019 első félévének végéig a készpénzforgalomból 400 darab forinthatamisítvány került kiszűrésre. Habár ez az érték 27 százalékkal magasabb az egy évvel korábbinak, a forinthez hasonló nemzeti valuták sorában a hamisítási adatok továbbra is igen kedvezőnek tekinthetők.

A jegybank a bankjegysorozat utolsó elemeként 2019. február 1-jén bocsátotta forgalomba a megújított 500 forintosokat, melyek jó ütemben terjednek, így a forgalomban levő 500 forintos bankjegyek 53 százaléka már újakra cserélődött az első félév végére. Az MNB a bankjegycsere program lezárásaként ez év végével bevonja a 2014 előtt kibocsátott régi 10 000 forintos bankjegyeket. 2019 első félévének végén a forgalomban levő 10 000 forintosok 91 százalékát már a megújított címletek teszik ki.

Az MNB felülvizsgálta és megújította a bankjegyek és érmék forgalmazására, feldolgozására, valamint hamisítás elleni védelmükkel kapcsolatos feladatokra vonatkozó jegybankrendeleteket. Az új jogszabályok – a 19/2019. (V. 13.) MNB-rendelet és a 20/2019. (V. 13.) MNB-rendelet – 2019. július 15-én lépnek hatályba, illetve egyes, hosszabb felkészülési időt igénylő rendelkezések tekintetében eltérő hatálybalépési időpontok kerültek meghatározásra.

A Magyar Nemzeti Bankról szóló törvény értelmében, valamint a 2014 óta érvényes – az emlékérmék minél szélesebb körű terjesztését és az érmegyűjtési kedv ösztönzését egyaránt célzó – értékesítési politika szellemében 2019 első félévében 5 témában 10 emlékérmét bocsátott ki a jegybank. Ebből 1 arany, 4 ezüst és 5 színesfém emlékérmé.

Többéves tervező és fejlesztő munka után 2019 júniusában az MNB bevezette új, integrált adatbefogadó alkalmazását, amely kiváltotta a korábban párhuzamosan működtetett felügyeleti és jegybanki adatbefogadó rendszereket. Ezáltal a különféle célú jelentéseket teljesítő adatszolgáltatók már egy rendszerben küldhetik be adataikat a jegybanknak. Az év elején az MNB elindította a statisztikai adatközléseinek megújítását. Ennek keretében fokozatosan megújulnak a sajtóközlemények és egyéb publikációk, valamint korszerűbbé válik a honlapot kezelő infrastruktúra is.

A Magyar Nemzeti Bank Társadalmi Felelősségvállalási Stratégiája alapján küldetésének tekinti, hogy elsődleges céljának és alapvető feladatainak veszélyeztetése nélkül fenntartható pozitív eredménye terhére a közjót szolgálja és szakmai és ösztársadalmi célok megvalósításához nyújtson támogatást. A stratégia fő pillérei a pénzügyi kultúra erősítése, az oktatási-kutatási infrastruktúra fejlesztése, a nemzeti kultúra támogatása és értékmegőrzés, valamint a karitatív célú tevékenységekhez való hozzájárulás. A jegybank e téren kifejtett 2019. I. félévi eredményei aktívan segítették a kitűzött célok megvalósítását.

2019 I. félévében az MNB-nek 52,7 milliárd forint nyeresége képződött, ami 33,9 milliárd forinttal meghaladta a 2018. I. félévi eredményt. Legnagyobb mértékben a kamateredmény javult, ami a monetáris politikai intézkedéseknek, illetve a devizatartalék-kezelésnek az eredményre gyakorolt kedvező hatásával magyarázható.

A működési költségek 2019. I. félévi tényleges összege 20 863 millió forint, mely az ütemezett tervtől 7,5%-kal marad el, a 2018 I. félévében felmerült kiadásoknál pedig 2,1%-kal magasabb. Az előző év hasonló időszakához viszonyított költségnövekedés a személyi jellegű ráfordításoknál jelentkezett, amely egyrészt az üres álláshelyek betöltéséből adódóan az időszaki átlaglétszám 2,7%-os növekedéséből, másrészt a magas szaktudású munkavállalók hosszú távú biztosítása érdekében – az MNB igazgatóságának döntése alapján – a területi bértömegkeretek emeléséből adódott. Csökkentek viszont a 2019. I. félévi banküzemi általános költségek, leginkább az egyéb (főként kommunikációs) költségek esetében. Ez abból adódott, hogy 2018 első felében jelentős kiadással járt a Minősített Fogasztóbarát Lakáshitel (és a bankjegycsere) program közösségi médiában folytatott kommunikációs kampánya, ugyanakkor a 2019-re tervezett nagyobb kampányok egyes elemei (pl.: Azonnali Fizetési Rendszer) vezetői döntések alapján, illetve a közbeszerzési eljárás sikertelensége miatt az év későbbi részében, vagy jövőre valósulnak csak meg.

A beruházások 2019. évi jóváhagyott terve a normál üzletmenethez kapcsolódóan 7153 millió forint. 2019 I. félévében a beruházások kapcsán 2543,4 millió forint került kifizetésre. A 2019. I. félévi beruházások jelentős része informatikai eszközök beszerzéséhez, illetve különböző informatikai projektekhez kötődött. Emellett a biztonságtechnikai környezet fejlesztéseként folyamatban van a Szabadság téri épület és a Logisztikai központ biztonságtechnikai és informatikai rendszereinek felújítása és korszerűsítése.

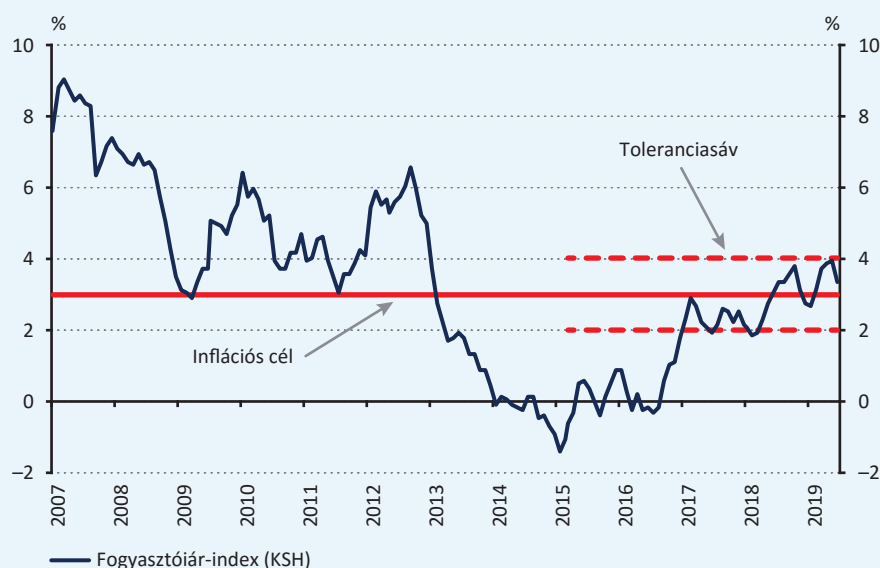
2. Beszámoló az MNB 2019 I. félévi tevékenységéről

2.1. MONETÁRIS POLITIKA

Inflációs folyamatok 2019 első félévében

2019 első félévében a fogyasztói árak átlagosan 3,5 százalékkal emelkedtek az előző év azonos időszakához viszonyítva. Az infláció az év eleji 3 százalékos körüli szintről a tavaszi hónapokban 3,9 százalékra emelkedett. A fogyasztóiár-index emelkedését elsősorban – a világpiaci olajárak alakulásával összhangban – az üzemanyagárak növekedése okozta. Ezt követően az infláció júniusban 3,4 százalékra mérséklődött, amihez az üzemanyagárak csökkenése és a bázishatás egyaránt hozzájárult. Az adóváltozásoktól megtisztított fogyasztóiár-index 3,3 százalékos volt az első félévben. A mutató az év eleji adóintézkedések – összességében áremelő – hatására alacsonyabban alakult a teljes inflációnál.

1. ábra
Az inflációs cél és az infláció alakulása a folytonos cél kijelölése óta

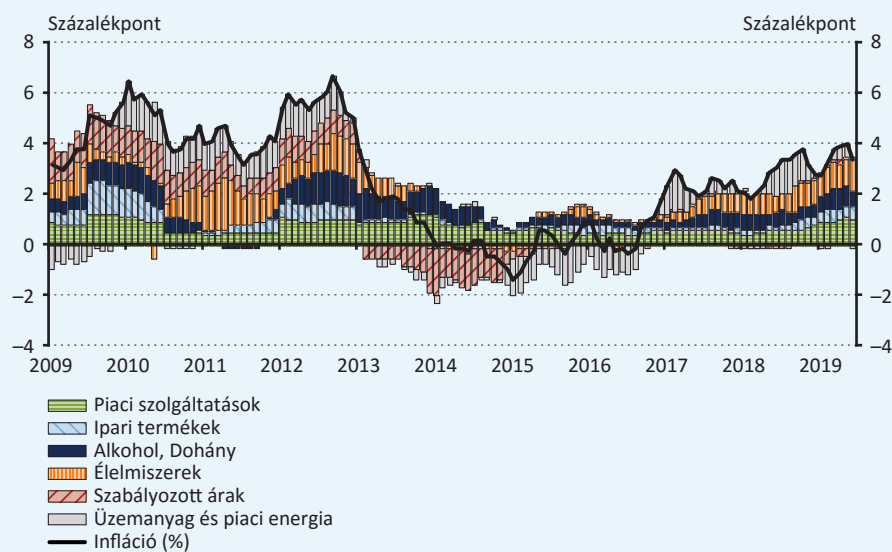

Forrás: KSH, MNB.

Az iparcikkek éves árindexe a tavalyi évhez viszonyítva emelkedett 2019 első felében. A termékkör árazását az év elején a több terméket is érintő népegészségügyi termékadó emelése is befolyásolta. A piaci szolgáltatások inflációja esetében 2018 első feléhez képest érdemi növekedés volt tapasztalható az idei év első felében. Az elmúlt években tapasztaltnál magasabb árdinamika a szolgáltatások széles körére jellemző volt. A feldolgozott élelmiszerek árai mérsékelten emelkedtek.

A maginfláción kívüli tételek esetében az üzemanyagok inflációja érdemben emelkedett, amelyet az olajárak tavaszi hónapokban megvalósuló számottevő növekedése okozott. A feldolgozatlan élelmiszerek árai elsősorban a szezonális élelmiszerek és a sertéshús árnövekedése következtében a historikus átlagot meghaladó mértékben emelkedtek. A szabályozott árak lényegében nem változtak az utóbbi hónapokban.

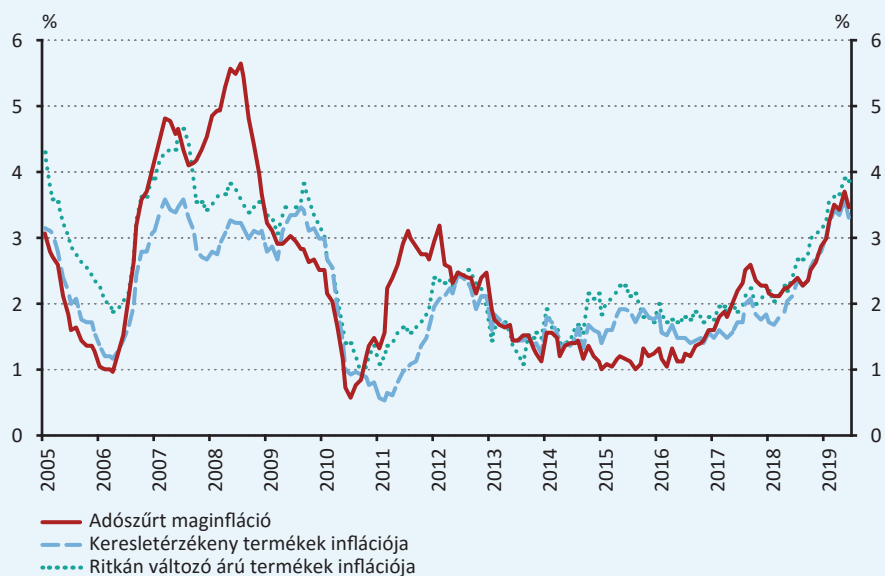
2. ábra
Az infláció dekompozíciója

Forrás: KSH, MNB.

A gazdaság alapvető keresleti-kínálati viszonyait szorosabban tükröző, inflációs alapfolyamatokat megragadó mutatók átlagosan 3,5 százalék körül alakultak 2019 első felében.

3. ábra
Inflációs alapfolyamatot megragadó mutatók

Forrás: KSH, MNB.

1. táblázat**Inflációs tényadatok részletei**

	2016	2017	2018	2019	
				I. n. év	II. n. év
Maginfláció	1,4	2,3	2,5	3,5	3,8
Feldolgozatlan élelmiszerek	0,4	0,9	6,9	8,9	9,8
Járműüzemanyag és piaci energia	-6,3	7,1	8,2	0,8	4,4
Szabályozott árak	0,2	0,3	0,1	0,7	0,7
Fogyasztóiár-index	0,4	2,4	2,8	3,2	3,7
Változatlan adótartalmú fogyasztóiár-index	0,6	2,8	3,2	3,0	3,6

Forrás: KSH, MNB.

Monetáris politika

2019 első félévében a Monetáris Tanács nem változtatott az irányadó kamatláb értékén. A jegybank a 2016. májusi kamatdöntés óta 0,9 százalékon tartotta az alapkamatot, az egynapos jegybanki fedezett hitel kamatát és az egyhetes jegybanki fedezett hitel kamatát, míg az egynapos jegybanki betét kamatát 2019 márciusában 10 bázisponttal -0,05 százalékra emelte. A Monetáris Tanács márciusban a 2019 második negyedévére megcélzott átlagos kiszorítandó likviditás nagyságát 100 milliárd forinttal, legalább 300-500 milliárd forintra mérsékelte. Júniusban a Tanács a harmadik negyedévre megcélzott értéket 100 milliárd forinttal, legalább 200-400 milliárd forintra mérsékelte tovább, és ennek figyelembevételével határozza meg a jegybanki swapeszközök állományát. Az MNB kész az FX-swap eszköz állományát rugalmasan alakítani annak érdekében, hogy a kamattranzmisszió a Monetáris Tanács döntésének megfelelően alakuljon, valamint, hogy a bankközi hozamok volatilitása alacsony maradjon.

A Monetáris Tanács döntése alapján a Magyar Nemzeti Bank 2019 januárjában 1000 milliárd forintos keretösszeggel elindította a Növekedési Hitelprogram fix (NHP fix) konstrukciót. Az új konstrukcióval a Tanács célzottan kívánja elérni a hosszú lejáratú, fix kamatozású vállalati hitelek arányának növelését. Ezen felül a monetáris politikai tranzmisszió hatékonyságának javítása érdekében a Monetáris Tanács 2019. július 1-jén 300 milliárd forintos keretösszeggel elindította a vállalatikötvény-vásárlási programját. A Növekedési Kötvényprogrammal (NKP) a Tanács célzottan kívánja elősegíteni a hazai vállalati szektor finanszírozásának diverzifikálását. Az NHP fix konstrukciót szervesen kiegészítő NKP hatására érdemben javulnak a vállalatikötvény-piac finanszírozási feltételei és likviditása, tényleges alternatívát nyújtva a banki finanszírozáshoz képest. Az új konstrukciók eredményeként megjelenő többlet pénzmennyiséget az MNB az alapkamaton kamatozó preferenciális betéti eszköz segítségével semlegesíti. A Monetáris Tanács mindezen lépéseivel biztosítja az árstabilitás fenntartását.

A monetáris politika mellett az új lakossági állampapír-stratégia, a 2020-as költségvetési tervezet és a Gazdaságvédelmi Akcióterv versenyképességi intézkedései is a makrogazdasági stabilitás és a fenntartható felzárkózás további erősítése irányába hatnak. Júniusban nagy érdeklődés mellett elindult az új lakossági állampapír (MÁP Plusz) forgalmazása, az első hónapban több mint 1000 milliárd forintra nőtt a kinnlevő állomány. A MÁP Plusz a lakosság pénzügyi vagyonának szerkezeti változása mellett várhatóan a háztartások megtakarítási rátájának további emelkedését is eredményezi. Ennek következtében a gyors bérnövekedés egyre nagyobb része fogyasztás helyett felhalmozásban jelenik meg, ami az önfinanszírozás erősítése révén az ország külső sérülékenységének csökkentését is támogatja. A költségvetési politika várhatóan 2020-ban, és a Kormány tervei szerint 2021-ben is anticiklikus hatású marad. A fenti lépések együttesen erősítik a makrogazdasági egyensúlyt, csökkentik a külső sérülékenységet, és hozzájárulnak a fenntartható felzárkózási pálya megőrzéséhez.

Az infláció az év eleji 3 százalék körüli szintről az elmúlt hónapokban a toleranciasáv felső harmadába emelkedett. A júniusi Inflációs jelentés előrejelzése szerint a következő hónapokban a fogyasztóiár-index az üzemanyagárak elmúlt időszaki érdemi csökkenése, illetve bázishatások következtében 3 százalék alá mérséklődik. Az év végétől azonban bázishatások, illetve a bejelentett új kormányzati intézkedések következtében az infláció újból emelkedik, és az előrejelzési horizont végére tér ismét vissza a 3 százalékos szintre. Az adószűrt maginflációt meghatározó tényezők alakulásában továbbra is kettősség figyelhető meg. Rövid távon a mutató az élénk belső kereslet következtében enyhén tovább emelkedik, majd a külső – főként az eurozóna gazdasági lassulásából fakadó – dezinflációs hatások miatt az idei év végétől fokozatosan

3 százalékra csökken. A monetáris politika hatókörén kívül eső hatásként a dohánytermékek félévente, rendszeresen emelkedő jövedéki adója a teljes erőjelzési horizonton emeli a fogyasztóiár-indexet. Az intézkedés másodkörös inflációs hatást nem okoz, így nem befolyásolja az adószűrt maginfláció alakulását.

2019 első negyedében a hazai gazdaság dinamikusabban bővült, ami a havi indikátorok alapján a második negyedévben is folytatódott. A Monetáris Tanács megítélése szerint a gazdasági növekedés az idei év közepétől fokozatosan lassul, ugyanakkor továbbra is élénk marad. A visszafogott európai konjunktúra az év második felétől a magyar növekedés mérséklődésében is érzékelteti hatását. A lakossági fogyasztás bővülésével összhangban a fogyasztás szerepe a gazdasági növekedésben továbbra is meghatározó marad, amelyet a kedvező munkaerőpiaci folyamatok támogatnak. Ugyanakkor emellett a lakossági megtakarítások aránya is növekszik, valamint a beruházási ráta tovább emelkedik az idei év során. Az EU-források effektív felhasználása 2019-ben tetőzik, majd azt követően csökken. A gyengülő külpiazi – elsősorban európai – kereslet miatt a hazai export 2019-ben elmaradhat a korábban prognosztizált pályától. Ezzel szemben az ipari ágazatok széles körét érintő új exportkapacitások kiépülésének és a szolgáltatásexport további dinamikus bővülésének köszönhetően az exportpiaci részesedésünk fokozatosan tovább javul. A magas szinten stabilizálódó külső finanszírozási képességgel párhuzamosan a folyó fizetési mérleg egyenlege 2020-tól ismét javul. A tartós külső finanszírozási képesség eredményeként a nettó külső adósságállomány 2021-re nulla közelébe csökken.

Az első negyedévre jellemző kedvező befektetői hangulatot követően a második negyedévben romlott a nemzetközi kockázattávallási hajlandóság. A piaci hangulatot a nemzetközi kereskedelempolitikával kapcsolatos fejlemények, a beérkező makrogazdasági adatok, a Brexit megállapodást övező bizonytalanságok, valamint a globálisan meghatározó jegybankok lépései befolyásolták. A fejlett és feltörekvő részvénytőzsiacok az év első hónapjainak emelkedését követően májusban estek, majd júniusban – a kedvezőbbé váló piaci hangulat és a fejlett gazdaságok jegybankjainak monetáris lazításra utaló üzenetei következtében – ismét emelkedtek. A fejlett hozamok is jelentős mértékben csökkentek, amely mögött a kockázatkerülő hangulat és a mérséklődő kamatvárakozások álltak. Az év elején több kínálati tényező és a jó piaci hangulat együtt emelte az olajárakat, majd a lokális csúcsról előbb kínálat oldali hatások miatt kezdtek csökkenni, végül pedig a rossz piaci hangulatban elsősorban a kereslet várható visszaesése okozott olajáresést. A globálisan meghatározó jegybankok monetáris politikáját fokozódó óvatosság jellemzi. Az Európai Központi Bank (EKB) március után júniusban ismét módosította az előretekintő iránymutatását, amely alapján a laza monetáris kondíciók várhatóan tovább maradnak fenn az euroövezetben. Az EKB monetáris politikai döntései jelentős hatást gyakorolhatnak a Magyar Nemzeti Bank monetáris politikájára.

A vizsgált időszakban az utolsó kamatdöntő ülésre 2019 júniusában került sor. A monetáris politika irányultsága továbbra is támogató, a gazdasági szereplők finanszírozási költségei változatlanul kedvezőek. Az inflációs kilátások tekintetében a második félévben beérkező adatok meghatározóak. Ezek közül kiemelten fontos a lassuló európai konjunktúra deflációs hatásainak begyűrűzése, a globálisan meghatározó jegybankok monetáris politikájának változása, az új lakossági állampapír megtakarításokra gyakorolt hatása, valamint az anticiklikus fiskális politika gazdasági következményei. A Monetáris Tanács a monetáris politikai döntéseinél óvatos megközelítést alkalmaz, melynek során nagyban támaszkodik a negyedévente megjelenő Inflációs jelentés átfogó makrogazdasági és inflációs előrejelzésére.

A monetáris politikai eszköztár változásai

A Monetáris Tanács 2018 decemberében a 2019 első negyedévre vonatkozó megcélzott átlagos kiszorítandó likviditás nagyságát legalább 400-600 milliárd forintban határozta meg. Ez az érték megegyezett a 2018. negyedik negyedévre meghatározott értékkel. A 2019 második negyedévére megcélzott átlagos kiszorítandó likviditás nagyságát az MT ugyanakkor az első negyedévhez képest 100 milliárd forinttal, legalább 300-500 milliárd forintra mérsékelte. Az MNB a félév során ezen döntések figyelembevételével határozta meg a jegybanki FX-swap eszközök állományát, és rugalmasan alakította az eszköz állományát annak érdekében, hogy a kamattranszmisszió a Monetáris Tanács döntésének megfelelően alakuljon, valamint, hogy a bankközi hozamok volatilitása alacsony maradjon.

A félévben az MNB egy alkalommal módosított a kamatkondíciókon. A Monetáris Tanács 2019. március 26-án az egynapos betéti kamatot 10 bázisponttal, -0,05 százalékra emelte, míg az alapkamatot, az egynapos jegybanki fedezett hitel kamatát és az egyhetes jegybanki fedezett hitel kamatát változatlanul, 0,9 százalékon tartotta.

A Monetáris Tanács az első félév végén, június 25-i ülésén döntött a harmadik negyedéves megcélzott átlagos kiszorítási célértékről, amit - a kamatkondíciók változatlanul hagyása mellett - legalább 200-400 milliárd forintban határozott meg, azaz a második negyedéves célértékhez képest további 100 milliárd forinttal csökkentett.

Az MNB 2019 elején indította el a Növekedési Hitelprogram új, NHP *fix* elnevezésű konstrukcióját, melynek elsődleges célja a kkv-hitelezés szerkezetének javítása. Az 1000 Mrd forintos keretösszeggel indult új konstrukció a legfontosabb paramétereit és a lebonyolítás módját tekintve megegyezik az NHP korábbi szakaszaiban előírtakkal, így az MNB 0 százalékos kamat mellett biztosít a hitelintézeteknek refinanszírozási forrást, amelyet azok maximum 2,5 százalékos kamatmarzs mellett hitelezhetnek tovább a kkv-nak. Az új konstrukció a korábbiaknál célzottabbnak tekinthető, továbbá likviditási szempontból semleges, mivel az NHP *fix* keretében folyósított hitelvolumenből fakadó banki többletlikviditás a preferenciális betételhelyezés révén alapkamaton sterilizálásra kerül. 2019. június végéig közel 175 milliárd forintnyi hitel- és lízingszerződést kötöttek a hitelintézetek, melyhez kapcsolódóan mintegy 129 milliárd forintnyi refinanszírozási hitel került eddig lehívásra.

A monetáris politikai transzmisszió hatékonyságának javítása érdekében a Monetáris Tanács március végi döntésével 2019. július 1-jén 300 milliárd forintos keretösszeggel elindította a vállalati kötvényszerűsítési programját. Az új monetáris politikai eszközzel, a Növekedési Kötvényprogrammal a Tanács célzottan kívánja elősegíteni a hazai vállalati szektor finanszírozásának diverzifikálását. A jegybank a program keretében a nem-pénzügyi vállalatok által kibocsátott jó minőségű kötvényeket vásárol. A kötvényszerűsítések eredményeként megjelenő többlet pénzmennyiséget az MNB az alapkamaton kamatozó preferenciális betéti eszköz segítségével semlegesíti.

A jegybanki eszközök igénybevétele és a rövid futamidejű hozamok alakulása

2019 első félévében a bankrendszer átlagos nettó forintlikviditása (pénzforgalmi számlák egyenlege, preferenciális és egynapos betétek jegybanki hitelekkel csökkentett értéke), a félév egészét tekintve átlagosan 938 milliárd forintot tett ki, 1224 milliárd forintos nyitó és 907 milliárd forintos záró állomány mellett. Az időszakon belül a nettó likviditás csökkenő trendet mutatott, a második negyedéves átlagos érték csupán 809 milliárd forintot tett ki, ami 259 milliárd forinttal kisebb az első negyedévi értéknél.

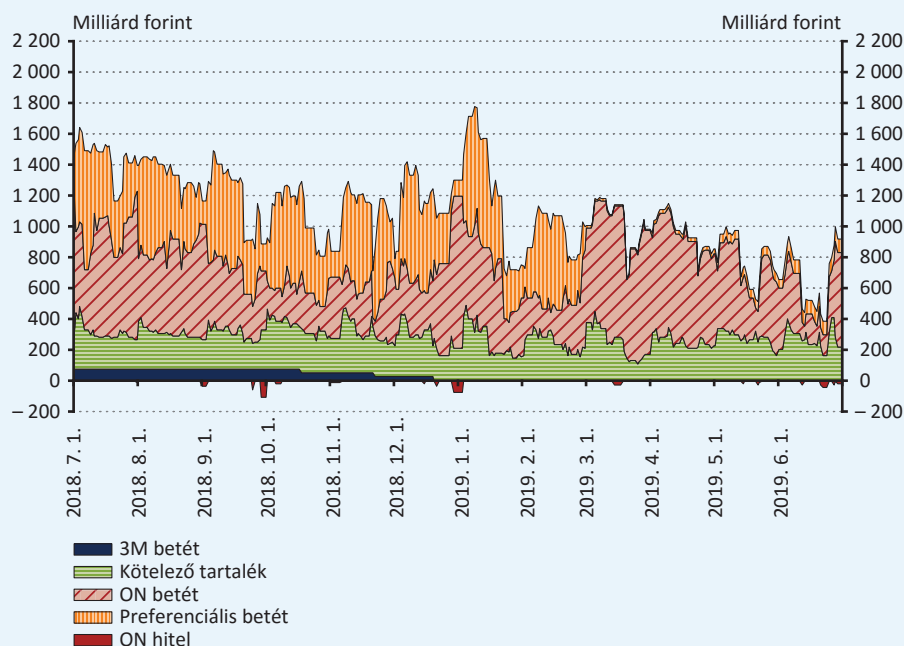
A likviditást a Kincstári Egységes Számla (KESZ) egyenlegének a költségvetési folyamatokhoz kapcsolódó növekedése erősen, a készpénzállomány bővülése pedig kisebb mértékben szűkítette, emellett az ÁKK aktív repo-tevékenysége változó mértékben ellensúlyozta a szűkítő hatásokat.

A bankrendszeri likviditás szerkezetét érdemben befolyásolta, hogy a Piaci Hitelprogramhoz kötődő preferenciális betét elhelyezési lehetőség 2019. február végével megszűnt, szerepét - megváltozott feltételekkel - a 2019 elején indult Növekedési Hitelprogram *fix* konstrukcióhoz kötődő preferenciális betét vette át. A preferenciális betételhelyezés mértékét előretekintve az NKP-hoz kapcsolódó kötvényszerűsítések is alakítják majd, az MNB ugyanis az NKP révén a bankrendszerbe kerülő többlet pénzmennyiséget is ebben az eszközben sterilizálja. A preferenciális betét átlagos állománya februárban 430 milliárd forintra rúgott, míg az új preferenciális betétben márciusban 11 milliárd forint került elhelyezésre. A félév további hónapjaiban az elhelyezett összegek rendre 26, 59 és 90 milliárd forintot tettek ki.

Az új preferenciális betét bevezetésének, illetve az itt elhelyezett állomány felfutásának fokozatossága miatt a kiszorított likviditás februárt követően megugrott: az O/N betét átlagos értéke a februári 282 milliárd forintról márciusra 765 milliárd forintra nőtt. A második negyedévben az O/N betét havi átlagos állománya - a bankrendszeri likviditás általános csökkenésével párhuzamosan - rendre 686, 461, illetve 314 milliárd forinton alakult. Az első negyedéves átlagos kiszorítás - a túltartalékolást és az egynapos jegybanki hiteleket is figyelembe véve - 547 milliárd forintot ért el, amely megfelelt a Monetáris Tanács által 2018 decemberében meghatározott legalább 400-600 milliárd forintos sávnak. A második negyedévben elért 525 milliárd forintos kiszorítási hatás ugyan minimálisan meghaladta a Monetáris Tanács által márciusban meghatározott, legalább 300-500 milliárd forintos célsáv felső határát, a kiszorítási hatás ugyanakkor - összhangban a Monetáris Tanács márciusi döntésével - mind az első negyedévhez képest, mind pedig a második negyedévben belül mérséklődött.

Az időszak folyamán jegybanki egynapos hitelt 32 alkalommal vettek fel a bankok (egyhetes hitelt nem vettek igénybe), az átlagos állomány 7,4 milliárd forintot tett ki.

4. ábra
A jegybank betéti és hiteleszközeinek igénybevétele

Az MNB a forintlikviditást nyújtó jegybanki FX-swapok esetében az 1987 milliárd forintos év eleji nyitóállományt az első negyedévben szinten tartotta, majd a második negyedév fokozatos csökkentéseinek eredményeképp az állomány a félév végére 1725 milliárd forintra apadt.

Az MNB 1, 3, 6 és 12 hónapon rendre 25, 24, 22, illetve 19 tendert tartott az időszakban, ezeken összesen 621, 517, 467 és 392 milliárd forint mennyiséget hirdetett meg. Az elfogadott mennyiségek rendre 529, 444, 485 és 410 milliárd forintot tettek ki. A legerősebb kereslet 6 hónapon volt 5,9-szeres ajánlati összmennyiséggel, ezt követi keresleti sorrendben a 12 hónap 5,4-szeres, a 3 hónap 5-szörös és az 1 hónap 3,8-szoros ajánlati összegekkel.

Az MNB ezen tenderek mellett június utolsó hetében az átmenetileg beszűkült likviditás ellentételezésére 1 hetes finomhangoló swaptendert hirdetett. A 100 milliárd forintos meghirdetett mennyiségre 4,3-szoros volt a túlkereslet, az MNB végül 150 milliárd forintnyi ügyletet kötött a bankokkal.

2. táblázat

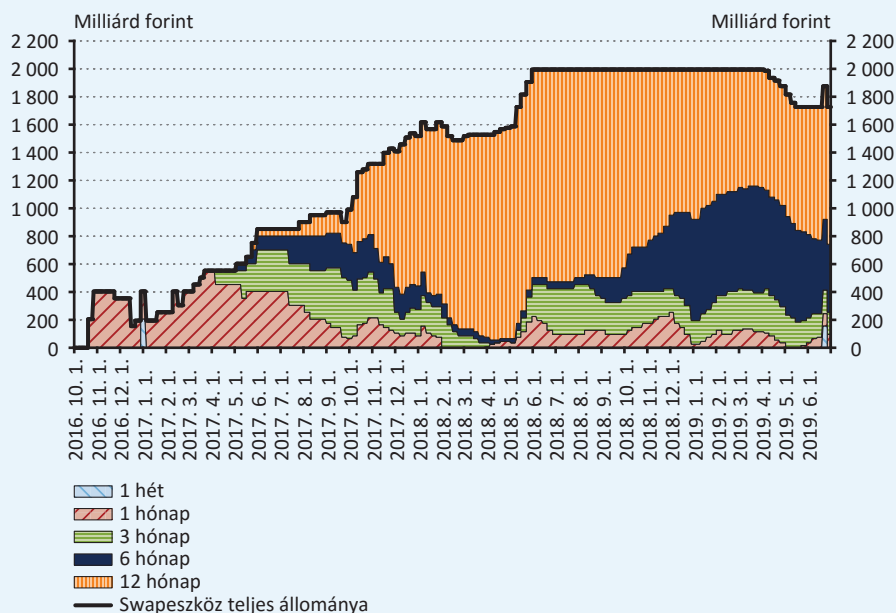
Jegybanki FX-swap tenderek száma, meghirdetett és elfogadott mennyiségek

milliárd forintban

Futamidő	Tenderek száma	Meghirdetett mennyiség	Kereslet	Elfogadott mennyiség
1 hét	1	100	433	150
1 hónap	25	621	2 342	529
3 hónap	24	517	2 571	444
6 hónap	22	467	2 760	485
12 hónap	19	392	2 118	410

A jegybanki FX-swapok összesített állománya félév végén futamidő szerint 1 hónaptól növekvően rendre 92, 165, 485, illetve 983 milliárd forintot tett ki. Az állomány összetételét tekintve a legnagyobb súlyú, 12 hónapos swapok aránya június végén 57 százalékon állt, a 6-12 hónapos állomány együttes aránya 85 százalék volt.

5. ábra
A jegybank FX-swap állománya

Az egynapos piaci kamatszintet mérő HUFONIA az egész időszak folyamán a 0 százalékhoz közeli értékeket vett fel, minimuma (-5), maximuma 58, időszaki átlaga 5 bázispont volt. Az egynaposnál hosszabb és legfeljebb két hónap futamidejű rövid pénzügyi hozamok a negyedévben 0 fölött és nem sokkal 50 bázispont alatt ingadoztak, 10-14 bázispontos féléves átlagokkal. A kamattanszmisszió szempontjából kitüntetett jelentőségű három hónapos BUBOR jegyzések az időszak folyamán 13-25 bázispont, a 3 hónapos diszkontkincstárjegy (DKJ) hozamok pedig 0 és 22 bázispont között alakultak. A három hónapos FX-swap-ügyletekből számolt implikált forinthatamok +15 bázispontos átlagot mutattak -1 bázispontos minimum és +32 bázispontos maximum mellett.

2.2. A PÉNZÜGYI KÖZVETÍTŐRENDSZER STABILITÁSA

Az MNB-tv. értelmében a jegybank elsődleges célja az árstabilitás elérése és fenntartása. Az MNB elsődleges céljának veszélyeztetése nélkül a rendelkezésére álló eszközeivel támogatja a pénzügyi közvetítőrendszer stabilitásának fenntartását, ellenálló képességének növelését, a pénzügyi közvetítőrendszer gazdasági növekedéshez való fenntartható hozzájárulását, illetve a Kormány gazdaságpolitikáját. Az MNB emellett a Pénzügyi Felügyelet Európai Rendszerében betöltött tagsági szerepéhez kapcsolódó mandátumánál fogva ellátja az Európai Bankhatóság, az Európai Biztosítás- és Foglalkoztatáinyugdíjhatóság, az Európai Értékpapír-piaci Hatóság és az Európai Rendszerekockázati Testület hatásköréből eredő, MNB-re háruló feladatokat, továbbá ellátja a hazai pénzügyi közvetítőrendszer felügyeletét, valamint szanálási hatóságként is eljár.

A hazai bankrendszer stabil, sokkellenálló-képessége mind a likviditási helyzet, mind a veszteségtűrő képesség szempontjából erős. A bankrendszer mérlegfőösszegének folytatódó növekedése, valamint a kedvező makrogazdasági környezet elősegíti, hogy a bankrendszer végleg maga mögött tudja azokat a sérülékenységeket, amelyek a 2008-as globális pénzügyi válság kitörését követő időszak örökségének tekinthetők. A bankok tőkeellátottsága a dinamikus mérlegbővülés ellenére is stabil, azaz a hazai bankok elegendő profitot forgatnak vissza a működésükbe ahhoz, hogy mérlegüket fenntartható módon legyenek képesek növelni. Az MNB legfrissebb stressztesztjének eredményei azt mutatják, hogy a hazai bankok egy jelentős, kedvezőtlen makrogazdasági sokk esetén is megfelelnének a szabályozói előírásoknak.

A pénzügyi rendszer legfontosabb folyamatai

A hitelállomány bővülésének kiegyensúlyozott és fenntartható voltát egyrészt a kedvező gazdasági környezet, másrészt a kiterjedt szabályozói eszközök biztosítják. 2019 második negyedévében a háztartások hitelintézeti hitelállománya 170 milliárd forinttal emelkedett, azaz az állomány éves alapon 8,4 százalékkal növekedett. Az újonnan kötött lakáshitel-szerződések értéke 20 százalékkal, a személyi kölcsönöké 36 százalékkal volt magasabb az elmúlt egy évben, mint a megelőző egy éves időszakban. A Családvédelmi Akcióterv keretében elindított babaváró támogatással kapcsolatos kivárás ellenére az új kibocsátások volumene nem mutatott visszaesést, ugyanakkor a használt lakás vásárlása céljából kötött szerződések száma csökkent. Kisebbségi összegű lakáscélokra a személyi kölcsön továbbra is versenyképes termék a hitelkamatok csökkenésének és a szerződéses összegek növekedésének köszönhetően. A hitelezés bővülését továbbra is a kereslet élénkülése támogatja, változatlan kínálati feltételek mellett. A hitelkereslet jövőbeni emelkedéséhez a kormány júliustól elindított és kibővített támogatási programjai (falusi CSOK, babaváró támogatás, CSOK) is hozzájárulhatnak.

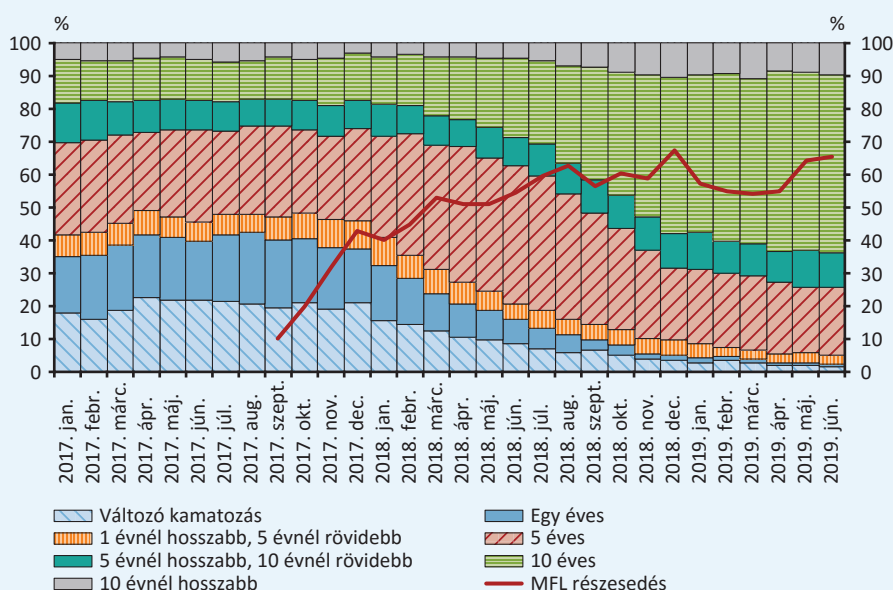
Az új kibocsátáson belül a lakáshitelek 97 százaléka fix kamatozású, ezen belül pedig egyre inkább teret nyernek a hosszabb kamatfixálású hitelek. A futamidő végéig fixált lakáshitelek aránya 40 és 50 százalék között alakult 2019 első felében, ezen hitelek teljes mértékben mentesek a kamatkockázattól. A második negyedévben a legalább 5 évre kamatfixált lakáshitel-szerződések 62 százaléka volt Minősített Fogyasztóbarát Lakáshitel (MFL) (6. ábra). A jövedelemarányos törlesztőrészlet mutatóra vonatkozó, kamatperiódus szerint differenciált adósságfék-szabályozás 2018. októberi bevezetése óta ösztönzi a háztartásokat a hosszabb kamatfixálású hitelfelvételre, amelynek hatására a legalább 10 évre kamatfixált hitelek aránya 24 százalékról 54 százalékra nőtt egy év alatt.

A vállalati hitelezést a második negyedév során kiugró mértékű, 435 milliárd forintos tranzakciós bővülés jellemezte, melynek eredményeképpen a vállalati hitelállomány éves növekedési üteme 16 százalékot tett ki. Az ágazati és banki bontásban is széles bázisú növekedéshez több egyedi nagyszámú ügylet is hozzájárult. Az új hitelszerződések volumene az előző negyedévhez hasonlóan alakult, de az utolsó negyedévben nőtt a hosszabb futamidejű szerződések aránya. Míg a kisösszegű hitelek átlagos kamata csekély mértékben emelkedett, addig a nagy összegű hitelek kamata némileg mérséklődött, elsősorban a felárak változásának köszönhetően. A legutóbbi hitelezési felmérés eredményei szerint összességében érdemben nem változtak a kínálati kondíciók. A bankok többsége szerint a hosszabb lejáratú hitelek iránt jobban nőtt a kereslet, mint a rövidebb futamidejű konstrukciók iránt. A válaszadó hitelintézetek a következő fél évben is hasonló tendenciákra számítanak a keresleti és a kínálati oldalon egyaránt.

Az MNB 2019 elején, 1000 milliárd forintos keretösszeggel indította el a Növekedési Hitelprogram új, NHP *fix* elnevezésű konstrukcióját, melynek elsődleges célja a kkv-hitelezés szerkezetének javítása. Az NHP 2017. évi kivezetése után ugyanis visszaesett a hosszú futamidejű, rögzített kamatozású hitelek részaránya, és nemzetközi összehasonlításban is elmaradt a fejlettebb országokban megfigyelhető aránytól. Az NHP *fix* legfontosabb paraméterei, illetve a lebonyolítás módja tekintetében megegyezik az NHP korábbi szakaszaival, de azoknál célzottabb: kizárólag beruházási hitelek nyújthatók, forintban és legalább 3 éves futamidőre. Tekintettel arra, hogy az NHP *fix* elsősorban nem a hitelezés volumenére, hanem inkább annak szerkezetére kíván hatást gyakorolni, az MNB előzetes becslései szerint a konstrukció keretében nyújtott forrás mintegy ötöde lehet addicionális, és várhatóan a keretösszeg hozzávetőleg kétharmada nyújt majd refinanszírozást olyan ügyletekhez, amelyek annak hiányában változó kamatozás mellett jönnének létre. 2019. június végéig közel 175 milliárd forintnyi hitel- és lízingszerződést kötöttek a hitelintézetek a hazai kkv-kkal. A megkötött szerződések 56 százaléka beruházási hitel, 44 százaléka pedig lízingügylet volt. Ezen források megközelítőleg fele mikrovállalkozások beruházásait segítette elő, 87 milliárd forint összegben.

6. ábra

A kibocsátott lakáshitelek megoszlása kamatfixálási periódus szerint, valamint a Minősített Fogasztóbarát Lakáshitelek aránya

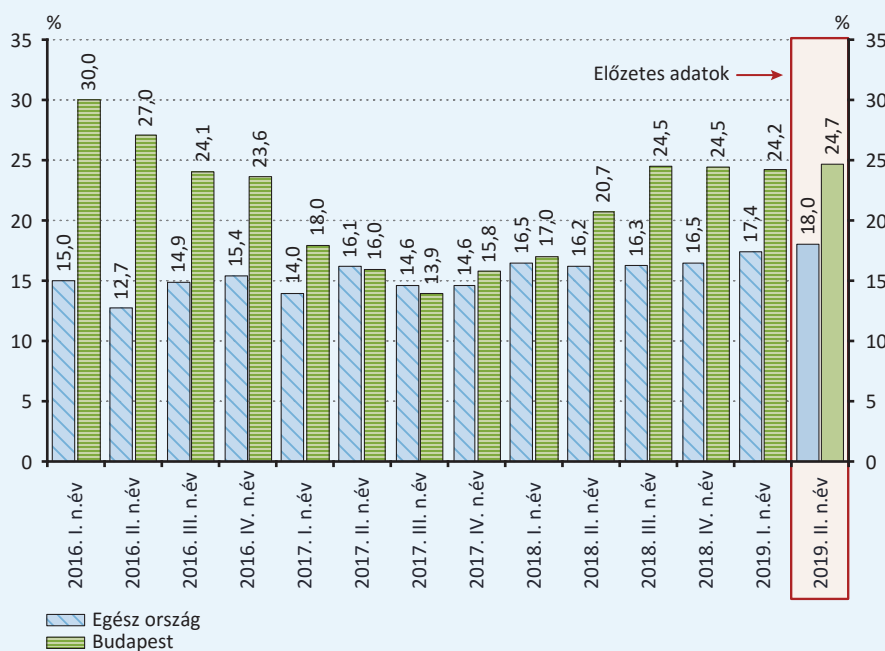
Forrás: MNB.

2019 első negyedévében az aggregált MNB lakásárindex szerint országos átlagban éves alapon nominálisan 17,4 százalékkal emelkedtek a lakásárak, szemben az előző negyedévben mért 16,5 százalékos értékkel. Reálértelemben a lakásárak éves növekedési üteme országosan 13,8 százalék volt a vizsgált időszakban. 2019 első negyedévében Budapesten fennmaradt az erős, 20 százalékos meghaladó éves lakásár dinamika. A lakásárak éves növekedési üteme az első negyedévben 24,2 százalékos tette ki a fővárosban az MNB lakásárindex legfrissebb értékei szerint, míg az előző időszakban 24,5 százalékos. A lakáspiaci közvetítői adatokon számolt előzetes lakásárindex szerint a második negyedév végén, éves alapon 24,7 százalékkal nőttek az árak a fővárosban nominálisan, ami kismértékben gyorsabb dinamikát jelent az előző negyedéves növekedéshez képest (7. ábra). A vidéki városokban a fővároshoz képest valamelyest alacsonyabb, de erős, 21,1 százalékos nominális drágulás volt mérhető éves alapon, ami gyorsuló dinamikát jelent az előző időszakhoz képest. Országosan az ingatlanárak továbbra is a makrogazdasági fundamentumok által alátámasztott szint alatt tartózkodnak, a fővárosban azonban megemelkedett a lakóingatlanok túlértékeltségének kockázata.

A kínálati oldalt tekintve 2019 második negyedévében 8588 db új lakásépítési engedély került kiadásra, ami éves alapon kismértékű növekedést jelent, míg ugyan ebben az időszakban 2811 db új lakást adtak át, ami éves alapon 10 százalékos csökkenést jelent. Előretekintve az új átadások számának mérséklődése ellenére a lakásfejlesztők bejelentett tervei alapján a fővárosban továbbra is 2019-ben várható az új átadások tetőzése, míg a fejlesztők 2020-ban 51 százalékkal kevesebb új lakás átadását tervezik 2019-hez képest. Az új átadások időbeni lefutását a fejlesztés alatt álló projektek folyamatos csúszása befolyásolhatja. 2019 második negyedévében Budapesten a futó projektek 58 százalékát érinti időbeli csúszás, csak a második negyedévben a projektek 18 százalékánál jelentettek be további késést.

7. ábra

A nominális MNB-lakásárindex éves növekedési üteme országosan és Budapestre, 2019 II. negyedéves előzetes adatokkal kiegészítve

Megjegyzés: Az előzetes országos index a piaci forgalom 12 százalékát lefedő, míg az előzetes budapesti index a fővárosi forgalom 17 százalékát lefedő mintán készült.

Forrás: Lakáspiacei közvetítői adatbázis, MNB számítások.

A hitelintézeti szektor nemteljesítő háztartási hiteleinek teljes aránya (illetve állománya) az előző év azonos időszakához képest 124 bázispontos (133 milliárd forint) csökkenést követően 5,8 százalékra (368 milliárd forint) süllyedt 2019 második negyedév végére. A nemteljesítő állomány kétharmadát, mintegy 246 milliárd forintot tettek ki a 90 napot meghaladó késedelemben lévő hitelek június végén.

A nemteljesítő vállalati hitelek hitelintézeti szektoron belüli aránya éves összevetésben 1,6 százalékpontos (63 milliárd forint) csökkenést követően 4,6 százalékra (375 milliárd forint) süllyedt 2019 második negyedév végére. A nemteljesítő hitelekben belül kiemelkedő a legfeljebb 90 napos késedelemmel rendelkező, de nemteljesítő hitelek aránya, mely tartósan a problémás portfólió mintegy felét adta az elmúlt negyedévekben. A nemteljesítő állomány 43 százalékát, mintegy 162 milliárd forintot tettek ki a 90 napot meghaladó késedelemben lévő hitelek a vállalati szegmensben.

A bankok és a fióktelepek 2019 júniusáig közel 267 milliárd forint adózás utáni eredményt értek el, ami 33 milliárd forinttal alacsonyabb, mint 2018 azonos időszakának eredménye. Az adózás utáni 12 havi gördülő ROE értéke 12,3 százalékot mutat 2019 első félévének végén, ami a 2000-es évek elejére jellemző magas szint. A strukturális jövedelmezőséget az elmúlt évben elsősorban a kamateredmény, illetve a jutalék- és díjeredmény emelkedése javította, míg a korábbi időszakban tapasztalt értékvesztés visszairások eredményjavító hatása kifutóban van.

A hitelintézeti szektor tőkeellátottsága továbbra is magas, a konszolidált tőke megfelelési mutató közel 18 százalékot ért el 2019. június végén. A negyedéves növekedés a szavatoló tőke és a teljes kockázati kitettségérték mintegy 3 százalékos, illetve 0,6 százalékos bővülésének tudható be. A hitelintézetek mindegyike teljesítette a tőkefenntartási pufferrel együtt 2019-ben érvényes 10,5 százalékos minimum elvárását.

Az MNB makroprudenciális tevékenysége

Az MNB 2019 első féléve során is aktívan követte a háztartási hitelezés terén felmerülő kockázatok alakulását és az ezekhez kapcsolódó makroprudenciális intézkedések hatásosságát. A Kormány családalapítást ösztönző gazdaságpolitikai intézkedéseinek a háztartási hitelezés egészséges szerkezetű növekedése mellett történő megvalósulásának támogatása érdekében az MNB az adóssághék szabályokat meghatározó rendeletében rögzítette, hogy a babaváró támogatáshoz nyújtott kölcsön (babaváró kölcsön) speciális jellegénél fogva egy későbbi jelzáloghitel felvétele esetén legfeljebb 75 százalékban szolgálhat önerőként.

Az MNB 2016 januárjától működteti a pénzügyi közvetítőrendszer hitelezési ciklusokon átívelő ellenálló képességének növelésére szolgáló anticiklikus tőkepuffer (Countercyclical Capital Buffer – CCyB) keretrendszerét. Mivel a ciklikus rendszerkockázatok szintjében és dinamikájában a felfutó hitelezés és a lakáspiaci konjunktúra mellett sem volt beavatkozás szükségességét jelző változás, az MNB Pénzügyi Stabilitási Tanácsa 2019 első félévében sem változtatott a tőkepufferráta 0 százalékos szintjén. Ezen kívül a CCyB keretrendszerének működtetése keretében az MNB felülvizsgálta a hazai bankrendszer tekintetében jelentős harmadik országok körét, amelyek vonatkozásában az MNB-nek monitoring és CCyB-ráta megállapítási kötelezettsége jelentkezik.

Az MNB 2019 júniusában felülvizsgálta a problémás projekthitelekkel összefüggő rendszerkockázat kezelését szolgáló, 2018. július 1-jétől hatályos rendszerkockázati tőkepuffer (Systemic Risk Buffer – SyRB) rátákat. A problémás állományok további érdemi tisztulásának köszönhetően 2019. július 1-jétől az MNB már egy banktól sem várja el rendszerkockázati tőkepuffer tartását. Az eredményes kockázatsökkentés azt is lehetővé tette, hogy az MNB megkezdje a tőkepuffer alkalmazási feltételeinek átalakítását, annak érdekében, hogy erősödjön az eszköz preventív jellege, és kellő ellenőrzést jelentsen a kedvezőtlen összetételű problémás állományok újbóli felépülésének.

Az MNB likviditási és finanszírozási eszköztárának 2018. végi felülvizsgálata eredményeként 2019. február 1-jén lépett életbe a Jelzáloghitel-finanszírozás megfelelési mutatóra (JMM) vonatkozó, a szabályozást két lépcsőben, 2019. február 1-jén, illetve 2019. október 1-jén módosító MNB rendelet. Az első ütemben a jelzáloghitel-állományra vonatkozó *de minimis* korlát 10 milliárd forintra emelése, a másodikban pedig az elvárt JMM-szint 25 százalékra emelése, a beszámítható források elvárt futamidejének 3 évre növelése, valamint a beszámítható jelzáloglevelekre vonatkozó minőségi követelmények bővítése valósul meg.

Az Európai Rendszerkockázati Testület (ESRB) ajánlása alapján, több EU-tagállam hatósága által bevezetett makroprudenciális intézkedés vonatkozásában az MNB megvizsgálta, illetve felülvizsgálta ezen eszközök önkéntes viszonozásának lehetőségét. Ezen intézkedések tekintetében releváns hazai bankrendszeri kitétségek hiányában az MNB nem találta indokoltnak azok önkéntes viszonozását, és a szóban forgó, vagy azokkal ekvivalens eszközök alkalmazását.

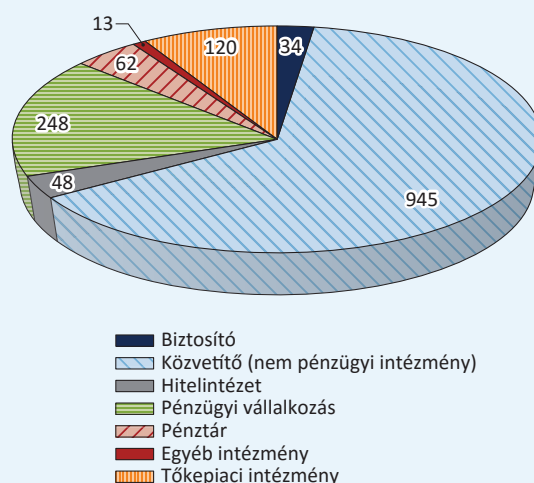
A jegybank szakértői 2019 első felében is figyelemmel kísérték a pénzügyi közvetítőrendszert érintő rendszerkockázati értékeléseket, nemzetközi szabályozási folyamatokat, és részt vettek a különböző európai intézmények makroprudenciális politikával foglalkozó munkacsoportjaiban, amik közül kiemelkedik az ESRB és az Európai Bankhatóságban kifejtett szakmai munka.

2.3. FELÜGYELETI TEVÉKENYSÉG ÉS FOGYASZTÓVÉDELEM

A Magyar Nemzeti Bank 2019. június 30-ai adata alapján összesen 1470 intézmény prudenciális felügyeletét látja el, amelyek típus szerinti megoszlását a 8. ábra szemlélteti. A felügyelt intézmények száma az előző év azonos időszakához mérten 3,9 %-kal alacsonyabb, a változást elsődlegesen a közvetítők számának csökkenése okozta. Az év első félévét tekintve összesen 92 prudenciális és 13 piacfelügyeleti ellenőrzés indult, illetve 65 prudenciális és 13 piacfelügyeleti vizsgálat lezárása történt meg. Az MNB a félév során összesen 571 prudenciális engedélyező és jogérvényesítő döntést adott ki, a piacfelügyeleti, valamint a kibocsátói felügyelési és engedélyezési területen összesen 455 hatósági döntés született. Az intézkedések során 485,4 millió forint prudenciális intézményi és 58 millió forint személyi bírság, illetve 54,6 millió forint piacfelügyeleti és felügyeleti bírság kiszabására került sor.

8. ábra
A felügyelt intézmények típus szerinti megoszlása

(2019.06.30-án, db)

Forrás: MNB.

Az MNB 2019 februárjában hirdette meg Zöld Programját¹ a klímaváltozáshoz és más környezeti problémákhoz kapcsolódó kockázatok csökkentése, a magyarországi zöld gazdaság finanszírozásának bővítése érdekében. A program keretében a jegybank számos intézkedéssel ösztönzi a hazai pénzügyi intézmények, illetve az általuk kínált termékek környezettudatosabbá, zöldebbé tételét is. Első lépésként az MNB pályázatot hirdetett a felügyelt intézmények számára a 2019. évi Zöld Pénzügyek Díj elnyerésére és a beszámoló időszakában vehették át első alkalommal a díjakat az ökológiai lábnyom csökkentéséért legtöbbet tevő hitelintézetek, befektetési szolgáltatók és biztosítók. A pályázatok értékelése azt mutatja, hogy a pénzügyi szolgáltatók valamennyi szektorban lépéseket tesznek saját ökológiai lábnyomuk csökkentésére, s termékeik egy részébe is beépülnek a környezettudatossági szempontok, bár e téren még sok bővülési lehetőség van.

A jegybank konzultációs dokumentumot² publikált azzal a céllal, hogy feltárja a magyarországi zöld pénzügyi (nemzetközi terminológiában: green finance) szegmens bővülésének lehetőségeit, fókuszpontjait, azonosítsa a szegmens növekedésének esetleges akadályait, valamint, hogy a piaci szereplők, egyéb érintettek véleményét becsatornázza a hazai közgondolkodásba.

A zöld pénzügyek vonatkozásában nemzetközi aktivitását is fokozta az MNB. Ennek szellemében a jegybank aktív szerepvállalással kapcsolódott be a világ legjelentősebb, a pénzügyi rendszer zöldítéséért dolgozó felügyeleti és jegybanki hatóságokat tömörítő szervezet, a Network for Greening the Financial System (NGFS) munkájába. Emellett az MNB csatlakozott az Energiahatékony Jelzálog Kezdeményezés (Energy Efficient Mortgages Initiative) elnevezésű európai platform Tanácsadó Testületéhez is. Ez utóbbi kezdeményezés az energiahatékony ingatlanvásárlások és az ingatlanokon elvégzett energiahatékonyság-növelő beruházások kedvezményes hitelekkel történő ösztönzését tűzte ki célul. A jegybank várakozása szerint a nemzetközi partnerekkel és a projektben részt vevő hazai bankokkal való együttműködés nemcsak a jelzáloghitelek kockázatkezelésének fejlesztéséhez, de a magyarországi lakossági energiafelhasználás és a kapcsolódó üvegházhatású gáz kibocsátás csökkentéséhez is hozzájárulhat.

¹ <https://www.mnb.hu/felugyelet/felugyeleti-keretrendszer/zold-program>

² <https://www.mnb.hu/letoltes/zold-penzugyek-konzultacios-dokumentum.pdf>

Pénzüpiaci intézmények felügyelete

A pénzüpiaci szereplők körében összesen 36 vizsgálat zárult le, az eljárások során az alkalmazott intézkedések mellett összesen 301 millió forint intézményi és 38 millió forint személyi bírság kiszabására került sor.

A hitelintézeteknél a feltárt jogsértések közül szankció alapját képezték különösen a tőkekövetelményre, ügyletminősítésre, ügyfélminősítésre, fedezetek értékelésére, adatszolgáltatásra vonatkozó, illetve a pénzmosás és a terrorizmus finanszírozása megelőzéséhez és megakadályozásához kapcsolódó jogszabályi előírások megsértése, továbbá a korábbi határozatokban foglalt intézkedések elmulasztása. A jegybank továbbra is kiemelt szigorral lép fel az elemzési és felügyeleti tevékenységének alapjául szolgáló adatszolgáltatások hibáival szemben. A témát érintően lezárt vizsgálatok az adatszolgáltatási rendszert és a belső szabályozási gyakorlatot, az ügyletszintű adatszolgáltatást, valamint a szavatoló tőke és a kockázati tőkekövetelmény számítását érintő hiányosságokat tártak fel, amelyekkel összefüggésben az első félév során kiszabott szankció meghaladta a 38 millió forintot. Tekintettel arra, hogy az egyik hazai kisbank – a helyzetének rendezése érdekében elrendelt közel 90 napos, a betétkifizetési, kötelezettségvállalási részleges korlátozására vonatkozó időszakban – sem a nagybetétesektől függő üzleti modell jelentős átalakítása, sem a mindenkorai fizetőképesség terén nem tett olyan érdemi lépéseket, amelyek a hosszútávú életképességét biztosították volna, az MNB a beszámoló időszakában visszavonta az intézmény hitelintézeti és befektetési szolgáltatásra vonatkozó tevékenységi engedélyét, és elrendelte annak végelszámolását.

A jegybank folytatja azt a gyakorlatát, amely szerint a felépülő kockázatok időben történő és előretekintő azonosítása érdekében egységes felügyeleti stressz-tesztet végez. Az MNB az EBA³ módszertanát vette alapul, azonban a hazai makrogazdasági és piaci kondíciókat jobban tükröző feltételezéseket épített a számításaiba. A tesztek eredményei alapján az MNB pontosabb képet kaphat a hazai hitelintézetek jövedelmezőségi és tőkemegfelelési kockázatairól, valamint meghatározhatóvá válik a felügyeleti tőkeajánlás (Pillar 2 Capital Guidance, P2G) mértéke is. A módszertan folyamatos fejlesztés alatt áll, 2019-re az IFRS⁴ átállás miatti változásokra tekintettel történtek módosítások. A 2019-es évben már nem csak a nagy, hanem a kis- és közepes méretű bankokra is lefolytatásra kerül a felügyeleti stressz-teszt és a P2G érték meghatározása. A felügyelet a vizsgálatok alatt a kisebb hitelintézetek kockázatainak feltárása mellett olyan eszközökkel is támogatja az intézményeket, amelyekkel ők maguk is képesek mérni a jövőben a tőkeszükségeiket.

Folyamatos felügyelés keretében az első félévben az EBA SREP⁵ keretrendszerével összhangban – a következő 12 hónapra vonatkozó – átfogó életképességi score került meghatározásra és bemutatásra 19 hitelintézet részére a rendszeres, éves felsővezetői SREP megbeszélések során. Az összesített SREP score tartalmazza az intézmények üzleti modell, belső irányítási és kontrollrendszer, valamint a tőkét és likviditást fenyegető kockázatok részletes értékelését, valamint a fejlesztendő területeket, illetve a 2019-es felügyeleti prioritásokat és felügyelési tervet.

A felügyeleti tapasztalatok alapján az informatikai rendszerek sebezhetőségeinek kezelése és az intézmények IT stratégiájának vizsgálata nagyobb hangsúlyt kap 2019-ben, így a felügyelt intézményeknél a biztonsági frissítések kezelése, a sebezhetőségi vizsgálatok és az IT stratégia ellenőrzése az átfogó vizsgálatok keretében kiemelt témaként szerepel.

Az MNB 2019 első negyedévében megfogalmazta likviditási többlet elvárásait a betéti koncentráció kezelésével kapcsolatosan, a második negyedévben az ILAAP⁶ felülvizsgálatok során ezeknek a kiszámítása és betartása kiemelt téma volt. A vizsgálatok és a folyamatos felügyelés tapasztalatai alapján a többlet-követelmény számszerűsítése egyértelmű, azonban több intézménynél a korábbi nagy pufferek lecsökkentek, és esetenként a felügyeleti elvárásoktól elmaradó likviditás is kialakult, így az MNB kiemelt figyelemmel kíséri a helyreállítási folyamatot.

A félév során továbbá több egyeztetést folytatott a jegybank a hitelintézetekkel, a piacra lépni szándékozó társaságokkal és a Bankszövetséggel a PSD2⁷ által bevezetett új típusú szolgáltatások (számlainformációs szolgáltatás, fizetéskezdeménye-

³ European Banking Authority – Európai Bankhatóság

⁴ International Financial Reporting Standards – Nemzetközi pénzügyi beszámolási standardok – Pénzügyi instrumentumok

⁵ Supervisory Review and Evaluation Process – Felügyeleti felülvizsgálati és értékelési folyamat

⁶ Internal Liquidity Adequacy Assessment Process – Likviditás megfelelőségének belső értékelési folyamata

⁷ A belső piaci pénzforgalmi szolgáltatásokról és a 2002/65/EK, a 2009/110/EK és a 2013/36/EU irányelv és a 1093/2010/EU rendelet módosításáról, valamint a 2007/64/EK irányelv hatályon kívül helyezéséről szóló 2015. november 25-ei (EU) 2015/2366 európai parlamenti és tanácsi irányelv

zési szolgáltatás), az open banking, a nyílt kommunikációs standardok (banki interfészek, kötelező tartalékmechanizmus létesítése alóli mentesítés), továbbá a harmadik fél szolgáltatók számára kibocsátandó tanúsítványok által tartalmazott adatok és a tanúsítvány visszavonása esetén követendő eljárás vonatkozásában felmerült kérdésekről. Az MNB a beszámoló időszakában vette nyilvántartásba az első számlainformációs szolgáltatást nyújtó intézményeket, ennek eredményeként június végével már három ilyen tevékenységet végző társaság esetében zárult le az eljárás. A legnagyobb hazai hitelintézet részére a második negyedévben az MNB több külföldi székhelyű pénzügyi szervezetben (szerb hitelintézet és biztosító, montenegrói hitelintézet) való részesedésszerzésre adott engedélyt.

A pénzügyi vállalkozások esetében több új társaság alapításának és tevékenységének engedélyezésére került sor, illetve továbbra is magas a befolyásoló részesedések megszerzésével kapcsolatos ügyek száma, a tevékenységi engedélyezések, tevékenységi kör módosítások közül pedig a követelésvásárlás kérelmezése a jellemző.

A pénzügyi közvetítők körében az első félévben egy célvizsgálat zárult le, amely során az MNB 8 millió forint bírság megfizetésére és a jogsértések megszüntetésére kötelezte az egyik pénzügyi független közvetítőként működő társaságot, többek között azért, mert nem az elvárható gondossággal, azaz a kockázatoknak az érintett felek számára való jelzésével közvetített egyazon fogyasztóknak egyidejűleg jelzáloghitelt és személyi kölcsönt. A közvetítő nem igazolta hitelt érdemlően igényfelmérései jogszerűségét, illetve azt, hogy kellő számú versengő ajánlatot adott volna át ügyfeleinek. A jegybank a rendszerben rejlő kockázatok megfelelő csökkentését, a prudens hitelezés és hitelközvetítés vonatkozó szabályainak betartását nemcsak a bankoktól, hanem a közvetítőktől is elvárja. Az engedélyezési feltételek hiánya miatt 6 pénzügyi többes ügynök esetében az engedély visszavonásáról döntött az MNB.

Biztosítók, pénztárak és közvetítők felügyelete

A **biztosítók esetében** az első félévben 1 cél-, 2 utó- és 7 átfogó vizsgálat indult és 4 eljárás zárult. A tárgyidőszakban lezárt vizsgálatok során a jegybank hiányosságot azonosított az intézmények belső kontrollrendszerének megfelelőségével, a vizsgált termékek szerződéses feltételeivel, a nyugdíjbiztosítási termékekhez kapcsolódó TKM⁸ számítással, illetve az ügyféltájékoztatási gyakorlattal, a befektetési terület szabályozottságával, a Szolvencia II-es adatszolgáltatások megfelelőségével, továbbá egyes termékek állománykezelési gyakorlatával kapcsolatban. A félév határozataiban jellemzően vállalatirányítási, nyilvántartási, adatszolgáltatási, kiszervezési, informatikai, számviteli, ügyféltájékoztatási, panaszkezelési, illetve a biztosítási szerződési feltételeket érintő jogsértések kerültek rögzítésre, amelyek következtében az MNB összesen 65 millió forint bírságot szabott ki.

Az eljárásokban továbbra is kiemelt jelentőséget kapott a biztosítók üzleti modell elemzése, amely során a jegybank átfogó képet kaphat az intézmények hosszú távú profitábilis működését veszélyeztető kockázatokról. Prioritás volt továbbá a befektetési tevékenység vizsgálata, valamint a Szolvencia II-re vonatkozó előírások megfelelő alkalmazásának ellenőrzése.

A biztosítási szektort érintően 2019-ben az MNB több jelentős projektet indított, ezek keretében történik például a Minősített Fogyasztóbarát Otthonbiztosítás termékkonceptió kidolgozása, valamint a jelzáloghitelekhez kapcsolódó biztosítások blockchain alapú nyilvántartásának megvalósítása. A Minősített Fogyasztóbarát Otthonbiztosítás minősítési koncepciójának kidolgozása a Minősített Fogyasztóbarát Lakáshitel sikere nyomán, annak mintájára megkezdődött. A biztosítási szektorban az új típusú minősítés célja a lakásbiztosítási termékek transzparenciájának, ügyfélértékének növelése, valamint – az összehasonlíthatóság következtében – a piaci szereplők közötti verseny élénkítése. A minősítési rendszer elemeinek konzultációja a Magyar Biztosítók Szövetségével és az alkuszi érdekképviseletekkel elindult.

Ugyancsak jelentős hatású – versenyképességet növelő – kezdeményezésnek tekinthető a biztosítási és a banki szektor közötti digitális kapcsolatrendszer kiépítése érdekében tervezett informatikai fejlesztés. Az MNB idei fejlesztései között indította el első blockchain megoldáson alapuló projektjét, amelynek célja a jelzáloghitelekhez kötődő biztosítások – első körben lakásbiztosítások – záradékolásának, nyilvántartásának és igazolásának megkönnyítése, a bankok és biztosítók között évtizedek óta fennálló adatszere problémák megoldása, valamint a két intézmény között zajló ügyintézésből, in-

⁸ A teljes költségmutató számításáról és közzétételéről szóló 55/2015. (XII. 22.) MNB rendelet szerinti teljes költségmutató

formációáramlási nehézségekből fakadó fogyasztói adminisztrációs terhek csökkentése. A kidolgozás az MNB-MABISZ-Bankszövetség közötti háromoldalú együttműködésben zajlik.

Az MNB javaslatot tett továbbá a meglévő garanciarendszer továbbfejlesztésére mind a biztosítási, mind a pénztári szektorban. A tárgydíszakban több uniós szabályozás (Szolvencia II⁹, PRIIPS¹⁰) felülvizsgálata is megkezdődött, emellett uniós szinten is folytatódik az egységes felügyeleti módszertan fejlesztése, valamint az egységes európai garanciarendszer konzultációja. Az ezekre irányuló EU szintű munkacsoportokban az MNB aktív szerepet vállal. A biztosítási szektor engedélyezési eljárásai vonatkozásában kiemelést érdemel, hogy az MNB engedélyezte két, egymással anya-leányvállalati viszonyban álló biztosító részvénytársaságban történő minősített befolyás megszerzését egy vagyonkezelő, valamint abban minősített befolyással rendelkező magánszemélyek részére. A félév során a jegybank engedélyezte továbbá két biztosító részvénytársaság közötti biztosítási szerződésállomány átruházását.

A **biztosításközvetítők** körében az első félévben 4 célvizsgálat indult és egy célvizsgálat zárult le, amelyhez kapcsolódóan 3,5 millió forint bírság került kiszabásra. Az MNB az eljárás során a biztosítókkal kötött megállapodások, a természetes személy közvetítők regisztrációja és szakmai képzése, a felügyeleti adatszolgáltatások, az ügyfelek tájékoztatása, a panaszkezelés, a pénzmosás és a terrorizmus finanszírozásának megelőzése és megakadályozása tekintetében tárt fel jogszabálysértéseket. Időközben a biztosításközvetítő kérelmére a jegybank az alkuszi engedélyt visszavonta. Az MNB ideiglenesen felfüggesztette egy szlovákiai székhelyű biztosító biztosítási alapú befektetési termékeinek egy biztosításközvetítő többes ügynök általi értékesítését. A felfüggesztés az összeférhetetlenséggel és ösztönzőkkel kapcsolatos szabályoknak való dokumentált megfelelésig, de legkésőbb a biztosításközvetítőnél zajló célvizsgálat lezárásáig tart. A beszámoló időszakában a biztosításközvetítői tevékenységi engedélyk – tevékenység megszüntetésének engedélyezését kísérő – kérelemre történt visszavonása volt hangsúlyos engedélyezési tárgykör, továbbá három új biztosításközvetítői tevékenységi engedély került kiadásra. Az első félévben előfordult olyan biztosításközvetítéssel összefüggő személyi engedélyezési eljárás, amelynek során nem volt megállapítható, hogy az érintett személy rendelkezik az alkuszi tevékenység irányításáért felelős személyekre előírt szakmai alkalmassággal és üzleti megbízhatósággal, így az MNB elutasító határozatot hozott.

A **pénztári szektorban** az első félévben 9 átfogó, 3 cél- és 1 utóvizsgálat indult, illetve 6 vizsgálat zárult le, amelyekhez kapcsolódóan összesen 31,6 millió forint bírság került kiszabásra, ebből 1,5 millió forintnyi a pénzmosás elleni tevékenységgel összefüggő hiányszabályokra vezethető vissza. A vizsgálatok során kiemelt figyelem irányult a belső kontrollrendszerek hatékonyságára, az üzleti modell megalapozottságára, a befektetési döntések meghozatalának folyamatára és a vagyonkezelők beszámoltatására, valamint a tagok részére nyújtott kifizetések szabályszerűségére. A feltárt jogsértések közül bírság kiszabására az önkéntes kölcsönös biztosító pénztárak esetében elsősorban a küldöttválasztásokra, az ellenőrző bizottság működésére, az informatikai biztonságra, a pénztári számvitelre és adatszolgáltatásra, a tagokkal való elszámolásokra és a nyújtott szolgáltatásokra vonatkozó jogszabályi előírások megsértése miatt került sor. A beszámoló időszakában egy önkéntes egészségpénztár és egy nyugdíjpénztár engedélyezése volt folyamatban, emellett egy nyugdíjpénztár és egy egészségpénztár döntött a beolvadásról.

Az MNB annak érdekében, hogy a pénzügyi termékek költségeiről az ügyfelek érthető, könnyen áttekinthető és hozzáférhető tájékoztatást kapjanak, a megtakarítási jellegű biztosítási termékek teljes költségmutatóját alapul véve a nyugdíjpénztári termékekre vonatkozó teljes költségmutató – a pénztári TKM – számítását kívánja bevezetni. A „pénztári TKM” segítségével a pénztári termékek költségei egyszerűen és összehasonlítható módon, egyetlen értékben kifejezhetők. A költségmutató alkalmazásának bevezetését az MNB az önkéntes nyugdíjpénztárak részére kiadandó ajánlással kezdeményezi, amelynek tervezete már külső szakmai egyeztetés alatt áll.

⁹ A Bizottság (EU) 2015/35 felhatalmazáson alapuló rendelete (2014. október 10.) a biztosítási és viszontbiztosítási üzleti tevékenység megkezdéséről és gyakorlásáról szóló 2009/138/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv (Szolvencia II) kiegészítéséről

¹⁰ Packaged Retail and Insurance-based Investment Products – Az Európai Parlament és a Tanács 1286/2014/EU rendelete a lakossági befektetési csomagtermékekkel, illetve biztosítási alapú befektetési termékekkel kapcsolatos kiemelt információkat tartalmazó dokumentumokról

Tőkepiaci intézmények felügyelete

Az első félévben az MNB a tőkepiaci szereplők körében 23 prudenciális vizsgálatot indított és 16 eljárást zárt le, amelyekhez összesen 82,8 millió forint intézményi és 20 millió forint személyi bírság kapcsolódott. A bírság kiszabásával záruló 13 vizsgálatból 5 befektetési alapkezelőt, 5 kockázati tőkealap-kezelőt és 3 befektetési szolgáltatót érintett.

Az ellenőrzések és a folyamatos felügyelés keretében a jegybank továbbra is elsődleges prioritásként kezeli a befektetési szolgáltatóknál az ügyfélkövetelések és ügyfélállományok biztosítottságának védelmét. Ennek keretében a felügyelet a befektetési szolgáltatóknál elhelyezett ügyfélkövetelések meglétének és védelmének rendszeres és tételes vizsgálata során ellenőrzi az intézmények által használt üzleti szempontból kritikus rendszereket, azokban végzett műveleteket, az alkalmazott eljárásokat, valamint a kapcsolódó kontrolltevékenységet is az esetleges visszaélő cselekmények azonosítása céljából. A befektetési szolgáltatási tevékenységet végző intézmények első félévében zajlott vizsgálatainak során továbbra is kiemelt fókusz volt a MiFID II irányelv és a MiFIR rendelet¹¹ alapján implementált egyes előírásoknak való megfelelés ellenőrzése (többek között a termékirányítási és legjobb végrehajtás elvéhez kapcsolódó kötelezettségek terén), illetve az MNB kiemelt figyelemmel kísérte az Európai Értékpapír-piaci Hatóság (ESMA¹²) bináris opciókra, illetve a különbözeti ügyletekre (CFD¹³) vonatkozó termékintervenciók döntéseivel kapcsolatos megfelelést. A vizsgálatok fókuszpontjai között szerepelt a felügyeleti adatszolgáltatások tartalmi ellenőrzése, különös tekintettel az ügyfélállományokra és tranzakciókra vonatkozó adatokat tartalmazó jelentésekre. Az eljárások során hangsúlyt kapott a vizsgált intézmény számlavezetői kapcsolatainak feltérképezése, kiemelten kezelve az ún. a white-label szerződésekkel összefüggő és az esetlegesen közvetlen szerződéssel alá nem támasztott letétkezelői kapcsolatokat.

A befektetési alapkezelőknél az MNB kiemelt figyelmet fordított a befektetési döntéshozatal, a befektetési döntések végrehajtása, a kockázatkezelés és a likviditáskezelés valamint a belső védelmi vonalak vizsgálatára. A nyilvános ingatlan-alapokkal kapcsolatos kockázatok csökkentése érdekében a jegybank ajánlást publikált. Az első félév során egy alapkezelő engedélyét az MNB szankciós jelleggel visszavonta. A piacra lépő befektetési alapkezelők tevékenységi engedélyezési eljárásainak száma továbbra is magas, ebben a félévben 8 új tevékenységi (működési) engedély kiadására került sor alternatív befektetési alapkezelők (4 ingatlan alapkezelő; 4 kockázati tőkealap-kezelő) részére. Az új alapkezelők tevékenységi engedélyezésének száma az elmúlt év azonos időszakához képest kétszeresére növekedett, továbbá két alapkezelő tevékenységi körének módosítását engedélyezte az MNB. A bizalmi vagyonkezelő vállalkozások körében egy tevékenységi engedély kiadása, továbbá egy esetben szankciós jellegű engedély-visszavonás történt. Továbbra is jelentős a befektetési alapkezelők személyi engedélyezési ügyeinek és a tőkepiaci közvetítői nyilvántartásba vetési eljárásoknak a volumene. Utóbbi tárgykörben az új „MÁP Plusz” lakossági állampapír forgalmazásához kapcsolódóan rendkívül rövid idő alatt kétezret meghaladó számosságú közvetítőt regisztrált az MNB.

Piacfelügyelet, kibocsátói felügyelés

Az első félévben 13 piacfelügyeleti eljárás indult, 9 esetben jogosulatlan tevékenység végzésének gyanújával, 3 esetben piacbefolyásolás, 1 ügyben pedig vállalatfelvásárlásra vonatkozó szabályok megsértésének kivizsgálása céljából. A lezárt eljárások száma 13, amelyek következtében 54,6 millió forint piacfelügyeleti és felügyeleti bírságot szabott ki az MNB. Kiemelendő annak a piaci manipulációnak a feltárása, amelyben egy magánszemély egyes tőzsdai részvényekre vonatkozóan több – az indikatív árat jelentősen befolyásoló – gyanús megbízást adott, amelyeket a teljesülés kizárása érdekében még a tényleges kereskedés előtt visszavont, vagy módosított (az elmarasztaló határozat közzétételét követően jelentősen megemelkedett a gyanús, vagy deviáns tőkepiaci műveletekre rámutató bejelentések száma). Továbbá az MNB első ízben szabott ki szankciót Magyarországon a menedzserekre vonatkozó speciális előírások megsértése miatt. Az érintett vezető ügyletkötései esetében egyrészt nem teljesítette az 5 ezer euró összegű éves ügyletkötési küszöbérték átlépésére vonatkozó bejelentési kötelezettségét az MNB felé, másrészt egyes ügyleteit a kibocsátó társaság féléves pénzügyi jelentésének

¹¹ MiFID II/MiFIR – AZ EURÓPAI PARLAMENT ÉS A TANÁCS 2014/65/EU IRÁNYELVE (2014. május 15.) a pénzügyi eszközök piacairól, valamint a 2002/92/EK irányelv és a 2011/61/EU irányelv módosításáról / AZ EURÓPAI PARLAMENT ÉS A TANÁCS 600/2014/EU RENDELETE (2014. május 15.) a pénzügyi eszközök piacairól és a 648/2012/EU rendelet módosításáról

¹² ESMA: European Securities and Markets Authority – Európai Értékpapír-piaci Hatóság

¹³ Contract for Difference

közzétételét megelőző 30 napos tilalmi időszak alatt kötötte meg úgy, hogy a szóba jöhető kivételszabályok meglétének egyikét sem igazolta a jegybank felé.

A nyilvános kibocsátók tekintetében megvalósult a 2018. évi éves beszámolók elkészítésére vonatkozó előírásoknak való megfelelés ellenőrzése. Az éves beszámoló közzétételi kötelezettségének minden kibocsátó határidőben eleget tett, így – az elmúlt évektől eltérően – egyetlen kibocsátó esetében sem volt szükség a tőzsdei forgalmazás felfüggesztésére. A szavazati jogokról, a saját részvény állományáról és az alaptőke nagyságáról szóló hó végi közzétételek késedelmes teljesítése, illetve rendkívüli tájékoztatás elmaradása okán az első félév során mindössze 3 esetben kellett elmarasztaló határozatot hozni. Az MNB több esetben is sikerrel alkalmazta preventív jellegű intézkedéspolitikáját a kibocsátókkal kapcsolatban: 43 esetben nyilatkoztatott nyilvános kibocsátót, részvényesét vagy könyvvizsgálóját, több alkalommal egyeztetett személyesen, telefonon vagy e-mailben és 13 közgyűlésen vett részt.

A tőkepiaci kibocsátók engedélyezésével kapcsolatban a beszámolási időszakban 384 határozat született. Az értékpapír kibocsátást érintően három kötvény, illetve jelzáloglevél kibocsátási programhoz készült alaptájékoztatók közzététele, valamint egy nemzetközi szervezet, mint kibocsátó kötvényeinek szabályozott piacra történő bevezetéséhez készített ismeretető közzététele került engedélyezésre. A Budapesti Értéktőzsde által üzemeltetett szabályozott piacra történő bevezetéssel kapcsolatban négy társaság kibocsátási tájékoztatója közzétételének engedélyezésére került sor, valamint egy esetben társaságok egyesülése során kibocsátandó részvények tőzsdei bevezetése kapcsán az egyenértékűségi dokumentumban szereplő információknak a tájékoztatóban foglalt információkkal való egyenértékűségével kapcsolatos döntés meghozatalára került sor. A befektetési alapok kapcsán a félévben 34 új befektetési alap nyilvántartásba vétele, valamint 12 alap törlése történt meg, továbbá négy befektetési alap került engedélyezésre a pénzügyi alapokról szóló 2017/1131 európai parlamenti és tanácsi rendelet alapján pénzügyi alapként.

Pénzmosás és terrorizmus-finanszírozás megelőzésével kapcsolatos felügyeleti tevékenység

Az első félév felügyeleti tevékenységének továbbra is egyik fókuszpontjaként szerepeltek a pénzmosás és terrorizmus-finanszírozás megelőzésével, valamint a vagyoni és pénzügyi korlátozó intézkedések végrehajtásával kapcsolatos vizsgálatok és a témát érintő egyéb hatósági feladatok. 2019-től kezdődően az MNB önálló ellenőrzési eljárásokat indít a pénzmosás és a terrorizmus finanszírozása elleni küzdelem témakörében. Az új módszertan rögzíti, hogy az AML/CFT¹⁴ vonatkozású felügyeleti stratégia kockázattertelés alapján történik, amelynek kertében az MNB beazonosítja a felügyelt intézményeknél fennálló pénzmosási, valamint terrorizmus-finanszírozási kockázatokat és azokat a rendelkezésre álló egyéb információkkal együtt elemzi, értékeli. A félévben a témakörben már 16 intézménynél indult vizsgálat (9 átfogó jellegű cél-, illetve 7 intézmény érintettségével egy, a „készpénzintenzív” tevékenységek vizsgálatára koncentráló témavizsgálat), valamint a lezárásra került eljárások esetében (1 önálló célvizsgálatban, illetve 4 prudenciális átfogó ellenőrzés keretében) összesen 38,3 millió forint felügyeleti bírság került kiszabásra a pénzmosási szabályok megsértése miatt.

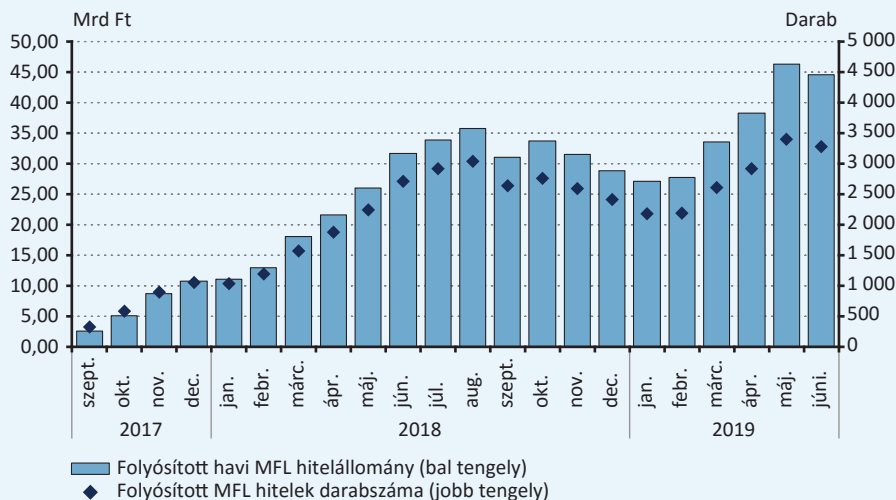
Fogyasztóvédelem

Az év első félévében végzett folyamatos fogyasztóvédelmi felügyelési tevékenysége keretében az MNB 18 különböző témakörben végzett elemzést és ennek eredményeként összesen 54 fogyasztóvédelmi figyelmeztetést küldött a felügyelt intézmények részére a jogsértések megelőzése érdekében. A jegybank fogyasztói kérelemre 153 fogyasztóvédelmi vizsgálatot, míg saját hatáskörben 8 célvizsgálatot indított, továbbá a fogyasztóvédelmi terület 14 prudenciális vizsgálatban működött közre. A félév során 175 fogyasztóvédelmi vizsgálat zárult le, a kiszabott fogyasztóvédelmi bírságok összege meghaladja a 44 millió forintot.

2017 szeptemberétől a beszámoló időszakának végéig a forgalmazó hitelintézetek közel 46 ezer Minősített Fogyasztóbarát Lakáshitel (MFL) szerződés keretében 561 milliárd forintot folyósítottak.

¹⁴ Anti Money Laundering and Combating the Financing of Terrorism

9. ábra
Folyósított MFL állomány és szerződésszám alakulása

Forrás: MNB.

Az MFL kapcsán a forgalmazó hitelintézetek marketingtevékenységük során különösen nagy hangsúlyt fektetnek a kamatfixálás előnyeire. Az ügyfelek számára mindinkább fontos, hogy a törlesztőrészlet hosszú távon is változatlan maradjon, így egyre népszerűbbé váltak a hosszabb – 10 éves – kamatperiódusú MFL termékek.

Az MNB 2019 tavaszán 21 forgalmazó hitelintézetnél féléves ellenőrzés keretében vizsgálta a 2018. október – 2019. március között forgalmazott MFL termékek pályázati kiírásnak való megfelelőségét. A jegybank – többek között – szűrőpróbaszerűen kiválasztott ügyletek esetében vizsgálta az ajánlatadás megfelelőségét, a 15 munkanapos hitelbírálati és a 2 munkanapos folyósítási határidőre, a kamatmaximumra, valamint az előtörlesztési díjra vonatkozó előírások betartását. Az eljárás 17 hitelintézetnél tárt fel hiányosságot például az ajánlatadással és az adatszolgáltatással kapcsolatosan, illetve az ajánlatban szereplő THM számítása tekintetében, továbbá 12 hitelintézet esetében az MNB indokoltan tartotta utólagos beszámolási kötelezettség előírását. Öt hitelintézetnél visszatérítési kötelezettség került előírásra a kamatmaximumra, az előtörlesztési díjra vonatkozó előírások megsértése, valamint az ajánlatban szereplő THM számítása során figyelembe veendő induló költségekre vonatkozó hiányos tájékoztatás miatt. Az MNB nemcsak rendszeres ellenőrzési, hanem folyamatos felügyelési tevékenysége során is figyelemmel kíséri az MFL termékek pályázati feltételeknek való megfelelést és hiányosság észlelése esetén haladéktalanul intézkedik azok megszüntetése érdekében.

A 2019. április 15-én közzétett – a változó kamatozású jelzáloghitelek kamatkockázatáról, valamint az annak kezeléséről való tájékoztatás elősegítéséről szóló 9/2019. (IV.15.) számú – MNB ajánlás célja, a fennálló jelzáloghitel-állomány kamatkockázatának csökkentése. A Magyar Bankszövetséggel együttműködésben kialakított ajánlás alapján az intézmények megkeresik a leginkább érintett adósokat, tájékoztatják őket a változó kamatozású jelzáloghitelük kamatkockázatáról, és bemutatják a rögzített kamatozásra való áttérés lehetőségét. Az MNB adatai szerint több mint 100 ezer szerződés érintett az ajánlással. Az ajánlásnak való megfelelést az MNB folyamatosan ellenőrzi, így többek között figyelemmel kíséri a tájékoztató levelek kiküldését, valamint az intézmények honlapon történő tájékoztatását is. A prevenció és a gyors reagálás szellemében az MNB már 27 intézménynek küldött fogyasztóvédelmi figyelmeztetést a honlapon történő nem megfelelő tájékoztatás miatt.

A pénzügyi szereplők körében folytatott eljárások során két pénzügyi intézmény kereskedelmi kommunikációja esetében tárt fel az MNB jogszabályba ütköző gyakorlatot, amely kapcsán összesen 5,5 millió forint bírságot szabott ki. A megtévesztő kereskedelmi kommunikáció a számlatermék igénybevételi feltételeinek hiányosságával, az alkalmazott díjak hirdetményben való feltüntetésének elmaradásával, valamint a THM értékének nem feltűnő módon történő megjelenítésével valósult meg. Egyik hazai hitelintézet egy számlatermékének módosítása során egyoldalúan, jogszabálysértő módon változtatta meg a számlavezetés díját, amely miatt 2 millió forint bírság került kiszabásra, egy másik nagybank panaszkezelési tevékenységének ellenőrzése során a panaszkezelési határidővel, a panaszok nyilvántartásával és a panaszokra adott válaszokkal kapcsolatosan feltárt hiányosságok miatt 1,2 millió forint bírságot szabott ki az MNB. A nem bankcsoporti pénzügyi

vállalkozások fogyasztóvédelmi szempontú prudenciális felügyelete keretében az MNB fogyasztóvédelmi tevékenysége során is vizsgálja a jövedelemarányos törlesztési mutatóra (JTM) vonatkozó rendelet¹⁵ betartását. Ennek keretében egy jelentős számú ügyféllel rendelkező pénzügyi vállalkozásnál a JTM meghatározására és felső korlátjára, a JTM szabályairól a szerződéskötést megelőzően nyújtandó tájékoztatásra és a KHR¹⁶-be történő, a szerződéskötést követő adattovábbításra vonatkozó jogszabályi rendelkezések megsértése miatt összesen 50 millió forint összegű prudenciális bírság kiszabására került sor.

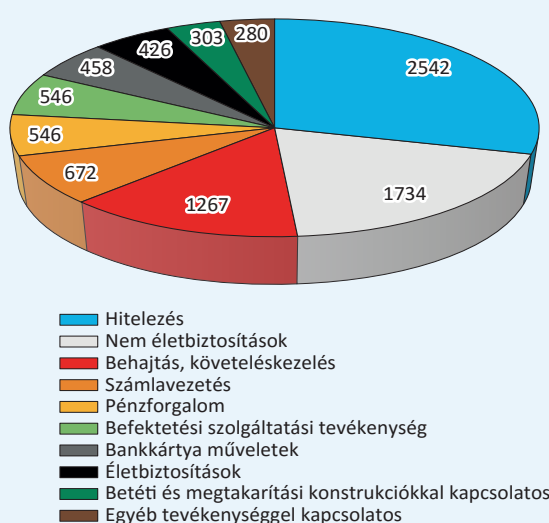
A biztosítási és pénztári piacon a vizsgálatok és elemzések során olyan, a fogyasztók széles körét érintő tárgyköröket tekintett át a jegybank, mint a fogyasztók tájékoztatása, illetve az intézmények kárszolgáltatási és panaszkezelési gyakorlata. Ennek keretében a tájékoztatási kötelezettségek megfelelőségének vizsgálatára a határon átnyúló tevékenységet folytató biztosítónál is egy-egy célvizsgálat indult, illetve volt folyamatban. Továbbra is számos ügyféljelzés érkezik a befektetési egységekhez kötött életbiztosításokkal kapcsolatos tájékoztatási kötelezettségek hiányosságaival kapcsolatban, amelyet az MNB mind a kérelemre, mind a hivatalból indult vizsgálataiban kiemelt súllyal szerepeltet. A jegybank vizsgálja az olyan tájékoztató leveleket, sablonokat, amelyek a fogyasztókat hátrányosan érintő, esetlegesen az ügyleti döntésüket is befolyásoló hiányos tájékoztatást eredményeznek.

A MiFID II irányelv és a MiFIR rendelet fogyasztóvédelmi rendelkezésein túl a tőkepiaci szereplők panaszkezelési gyakorlatának ellenőrzése volt a félév folyamán a felügyelet fókuszában.

Ügyfélszolgálati tevékenység

Az MNB ügyfélszolgálatához az első félévben 13 772 ügyfélszolgálati megkeresés és kérelem érkezett. Az ügyfélszolgálati tapasztalatok alapján a megkeresések és kérelmek szektor szerinti megoszlása szinte változatlan az előző év azonos időszakához képest, így az ügyféljelzések legnagyobb arányban a pénzpiacot (56%), valamint a biztosítási piacot (23%) érintették. Az ügyfélszolgálat a félév során 8702 telefonos megkeresést fogadott, míg személyesen a tárgydőszakban 1275 alkalommal keresték fel az MNB ügyfélszolgálati irodáját. A pénzügyi fogyasztóvédelmi kérelmek száma a félévben 1227 volt, míg e-mailben 2568 megkeresés érkezett az MNB ügyfélszolgálatához. Az ügyfelek leggyakrabban hitelezéssel, nem-életbiztosításokkal, valamint behajtással és követeléskezeléssel kapcsolatos kérdéskörökkel fordultak a jegybankhoz. A kérelmek és megkeresések tematikus megoszlását a 10. ábra szemlélteti.

10. ábra
Kérelmek és ügyfélszolgálati megkeresések főbb szolgáltatás típus szerinti megoszlása
(2019. I. félév, db)

Forrás: MNB.

¹⁵ 32/2014. (IX. 10.) MNB rendelet a jövedelemarányos törlesztőrészlet és a hitelfedezeti arányok szabályozásáról

¹⁶ 2011. évi CXXII. törvény szerinti Központi Hitelinformációs Rendszer

Egyéb hatósági és nyilvántartási tevékenység

Az MNB a beszámolási időszakban is az informatikai alkalmazással támogatott rendszerében biztosította a közvetítői hatósági vizsgáztatás kereteit. Az elmúlt évek növekvő tendenciája a vizsgára való jelentkezések számában folytatódik, az első félévben havonta átlagosan 1800 fő jelentkezett vizsgára. A hatósági képző szervek részére 2019. január 1-től módosultak az MNB által szabott tárgyi feltételek követelményei, így a helyszíni ellenőrzések elsősorban a tárgyi feltételek vizsgálatára irányultak, továbbá a képzések megtartását és szabályszerű dokumentálását is vizsgálta a felügyelet. Az ellenőrzések során az MNB nem tapasztalt súlyos jogszabálysértéseket, a képző szervek a feltárt hiányosságok kijavításának az eljárás által kitűzött határidőre eleget tettek.

A felügyelt és nyilvántartott intézmények adatait tartalmazó Központi Törzsadattár nyilvántartásba az első félévben 5627 űrlap érkezett a pénzügyi közvetítőrendszer felügyelete alá tartozó szervezetek és személyek törzsadat-bejelentései nyomán, továbbá az engedélyezési és felügyeleti eljárásokhoz kapcsolódóan 3154 irat alapján történt adatbejegyzés.

2.4. SZANÁLÁS

Az MNB, mint szanálási hatóság 2019 I. félévében folytatta a Pénzügyi Stabilitási Tanács által elfogadott ütemezésnek megfelelően a szanálási tervek elkészítését, a korábbi tervek felülvizsgálatát. **Az MNB már minden olyan intézményre elkészítette a szanálási tervet, amely a Szanálási törvény¹⁷ hatálya alá tartozik.** A szanálási tervezés keretében az MNB lefolytatta a szanálhatósági értékelést, amely annak vizsgálatát jelenti, hogy egy jövőbeni válsághelyzet esetén vannak-e jelentős akadályai az adott intézménynél vagy csoportnál követendő válságkezelési stratégiának (felszámolás vagy szanálás).

Az MNB jogszabály alapján köteles konszolidált és egyedi szinten megfelelő mennyiségű és minőségű szavatolótőkére és a leírható vagy átalakítható kötelezettségek tartására irányuló minimumkövetelményt (MREL-követelmény) előírni, amely instrumentumok egy esetlegesen bekövetkező válsághelyzetben szükségessé váló veszteségviselés céljából leírhatók, illetve a szanálást követően irányadó tőkekövetelmény helyreállítása céljából tőkévé alakíthatók. **Az MNB a nagybankok esetében a várható MREL követelményeire és a teljesítéshez rendelkezésre álló MREL-képes forrásaira vonatkozó elemzés keretében felmérte azt, hogy az MREL követelmény teljesítése mekkora alkalmazkodást, MREL-képes forrásbevonást tesz szükségessé.** A 2019. évi szanálási tervezéshez, illetve az MREL elemzéshez szükséges adatszolgáltatások előírására és azok ellenőrzésére is sor került a félév folyamán.

Az MNB, mint csoportszintű szanálási hatóság felülvizsgálta a jelentős határon átnyúló tevékenységet végző magyarországi székhelyű bankcsoport csoportszintű szanálási tervét és kidolgozta a konszolidált-szintű MREL-követelményt, melyet egyeztetett az érintett európai uniós tagországok szanálási társhatóságaival, és az összevont felügyeletet ellátó hatósággal (Felügyelettel). Az MNB a külföldi bankcsoportok magyarországi leánybankjai tekintetében is aktívan részt vett a csoportszintű szanálási tervezésben és az egyedi és konszolidált szintű, MREL-követelmény meghatározásában. Az MNB folyamatosan fejleszti a honlapján közzétett MREL policy alapján eljárásait és módszertanait.

A pénzügyi stabilitási védőháló erősítése a Szanálási Alap feltöltöttségének növelésével

A pénzügyi stabilitási védőháló erősítését szolgálja, hogy a Szanálási Alap feltöltöttségi szintje a tagintézmények rendszeres éves befizetéseinek köszönhetően a terveknek megfelelően növekszik annak érdekében, hogy a szanálási törvényben rögzített célszint teljesítése céljából a Szanálási Alap eszközeinek értéke 2024. december 31-ig elérje a Magyarországon engedélyezett valamennyi hitelintézet kártalanítási összességát alá eső összes biztosított betétállománya egy százalékát. Ennek érdekében az MNB az Európai Unió által meghatározott módszertan alapján valamennyi tagintézményre kiszámolta a 2019. évi rendszeres éves díj mértékét, amelyről május 1-ig egyedileg tájékoztatta a tagintézményeket.

¹⁷ A pénzügyi közvetítőrendszer egyes szereplőinek biztonságát erősítő intézményrendszer továbbfejlesztéséről szóló 2014. évi XXXVII. törvény

Osztalékfizetés és jelentős költségcsökkenés a szanálási vagyonkezelőnél

Az MSZVK Magyar Szanálási Vagyonkezelő Zrt. (MSZVK Zrt.) és leányvállalatai által kezelt követelés- és ingatlanállomány döntő része 2018 júliusára értékesítésre került. Az eredményes vagyonkezelés lehetővé tette, hogy az MNB, mint a tulajdonosi jogok gyakorlójának döntése alapján az MSZVK Zrt. osztalékot fizethessen az alapító Szanálási Alap felé 2019 júniusában, amely szintén emeli az alap feltöltöttségi szintjét. A félév során, a vagyonkezelési tevékenység szűkülésére tekintettel, az MNB által elfogadott üzleti tervvel összhangban a cégcsoport működési költségei jelentős mértékben csökkentek.

MREL-követelmény uniós szabályozásának változása, a szanálási keretrendszer intézményi körének kiszélesedése

Az Európai Parlament és Tanács által 2019 júniusában elfogadott, az európai uniós bankrendszer kockázatainak csökkentését célzó szabályozási csomag – amelynek a szanálási irányelvet érintő részeit a magyar jogba át is kell ültetni – alapvető változásokat hoz elsősorban az MREL-követelmény előírása vonatkozásában. Az új szabályok döntő részét várhatóan 2020 végétől kell alkalmazni, ugyanakkor az MNB – előre tekintő módon – már elkezdte a felkészülést a változó jogszabályi környezetnek való megfeleléshez, ennek részeként a szanálási tervezés során figyelembe veszi a szabályozás várható változását az intézmények indokolatlan terheinek elkerülése érdekében.

2019 első félévében jelentősen felgyorsult a munka a központi szerződő felek szanálási szabályozására vonatkozó európai uniós rendelet megalkotása tekintetében, emellett a biztosítókra vonatkozó szanálási keretrendszer létrehozására irányuló koncepció is körvonalazódik.

A fenti szabályozási folyamatokhoz is illeszkedően az MNB szakértői aktívan részt vettek az Európai Bankhatóságnak (European Banking Authority – EBA) az uniós szanálási szabályozást alakító tevékenységében mind a szanálási tervezéssel (Subgroup on Resolution Planning Preparedness – SGRPP), mind a szanálási eszközök gyakorlati alkalmazása során felmerülő szabályozási kérdésekkel foglalkozó (Subgroup on Resolution Execution – SGRE) munkacsoportokban, emellett az Európai Biztosítás- és Foglalkoztatási Nyugdíjfelügyeleti Hatóság (European Insurance and Occupational Pensions Authority – EIOPA) biztosítók szanálási keretrendszerének jövőbeni kiépítését célzó munkájában.

2.5. FIZETÉSI ÉS ÉRTÉKPAPÍR-ELSZÁMOLÁSI RENDSZEREK

Azonnali fizetési rendszer létrehozása

2019 elején az eredeti terveknek megfelelően megkezdődött az azonnali fizetési rendszer bevezetésére történő felkészülés keretében az önkéntes rendszertagi üzleti tesztelés, a központi infrastruktúra fejlesztései pedig az utolsó szakaszba léptek a GIRO és az MNB oldalán egyaránt. Az első negyedév önkéntes tesztelési időszakába fokozatosan az összes jövőbeni rendszertag bekapcsolódott, és a szereplők túlnyomó többsége március végéig sikeresen küldött és fogadott tranzakciókat, mindazonáltal néhány esetben problémák jelentkeztek egyes bankok fejlesztéseinek előrehaladásával kapcsolatban. Az önkéntes tesztek lezárását követően 2019. április 1-jén megkezdődött a kötelező rendszertagi tesztelési fázis, amelynek során emelkedett a rendszertagok által végrehajtandó feladatok komplexitása. Ugyan a szereplők jelentős része megfelelően teljesítette a követelményeket és készen állt a július 1-jei éles indulásra, azonban számottevő ügyfélkörrel rendelkező bankok esetében olyan késedelmes teljesítések merültek fel a fejlesztések és tesztelések végrehajtásával kapcsolatban, amelyek jelentős kockázatokat hordoztak az eredeti tervek szerinti éles indulásra történő felkészülésük megfelelő lezárása tekintetében.

Az MNB folyamatosan monitorozta a szereplők felkészülését és személyes konzultációk keretében egyeztetett a kritikus úton haladó bankok előrehaladásáról. A rendszertagok felkészültségi állapotának részletes elemzése alapján pedig az MNB Pénzügyi Stabilitási Tanácsa úgy döntött, hogy az azonnali fizetési szolgáltatás ügyfelek felé történő zökkenőmentes bevezetését és a rendszer biztonságos működését szem előtt tartva meghosszabbítja a teszteléshez rendelkezésre álló időt. A döntés értelmében az ügyfelek felé történő szolgáltatás-bevezetésre egyetemlegesen 2020. március 2-án fog sor kerülni, azonban a központi rendszer teljeskörű élesítése az eredeti terveknek megfelelően megtörténik 2019. július 1-jén annak érdekében, hogy lehetővé váljon egy hosszabb éles próbaüzemi időszak végrehajtása. A rendszertagok megfelelő

felkészülésének és a rendszer kiforrott működésének biztosítása érdekében a 2020. március 2-ig terjedő időszakra nézve egy magas követelményeket tartalmazó, feszes forgatókönyv is kidolgozásra kerül.

Az éles indulás elhalasztása – az alapfunkciók biztosítására történő teljeskörű felkészülés lehetőségének megteremtése mellett – egyúttal azt is jelenti, hogy több idő áll a rendszertagok rendelkezésére ahhoz, hogy már az ügyfelek felé történő szolgáltatás-bevezetésekor képesek legyenek innovatív fizetési szolgáltatások nyújtására, ami jelentősen támogatja az azonnali fizetés gyors elterjedését. A központi infrastruktúrára épülő innovatív fizetési megoldások nyújtására irányuló fejlesztések támogatása érdekében pedig a piaci szereplőkkel történt egyeztetéseket követően véglegesítésre kerülnek az azonnali fizetési rendszerre épülő fizetési és adatbeviteli szolgáltatások közötti átjárhatóság megteremtését szolgáló útmutatók.

Módosult a pénzforgalmi MNB rendelet

2019. február 21-én, majd 2019. június 5-én kihirdetésre került a pénzforgalom lebonyolításáról szóló 35/2017.(XII. 14.) MNB rendeletet (MNBr.) módosító 10/2019. (II. 21.) MNB rendelet, valamint 23/2019. (VI.5.) MNB rendelet. Az MNBr. módosítására elsősorban az azonnali fizetési szolgáltatással összefüggésben került sor, mivel az országos projekt megvalósítása folyamán, valamint az érintett piaci szereplőktől kapott állásfoglalás kérések alapján több olyan javaslat, illetve kérdés vetődött fel, amelyek indokolták, illetve szükségessé tették az MNBr. módosítását. Mivel az MNB döntése alapján az azonnali fizetési szolgáltatás egységesen 2020. március 2-tól lesz elérhető a pénzforgalmi szolgáltatók ügyfelei részére, az MNBr. kapcsolódó rendelkezéseinek hatályba lépése is erre az időpontra módosult. Az MNBr. módosítása kiterjedt az időközben történt jogszabályváltozásokkal való összhang megteremtésére is, ami a csekkbeszedéssel kapcsolatos rendelkezések kiegészítését, valamint néhány, alapvetően technikai jellegű módosítást igényelt.

A magyar AMI-SeCo NSG tevékenysége

Az Európai Központi Bank értékpapír- és fedezetkezeléssel foglalkozó tanácsadótestülete, az AMI-SeCo május 13-14-én ülésezett 2019 első félévében. Az MNB látja el a kapcsolódó magyar munkacsoport, az AMI-SeCo NSG titkársági feladatait, és ennek keretében minden alkalommal feldolgozza a soron következő ülés témáit, annak érdekében, hogy a hazai piaci szereplőket tömörítő NSG kialakíthassa az álláspontját. Az AMI-SeCo a május 13-14-i ülésére beterjesztett témák között szerepelt az eurózónás jegybankok biztosítékekezelésének harmonizációja, az európai értékpapír-kibocsátás harmonizációja, a páneurópai értékpapírkiegyenlítésért felelős T2S-rendszer kiegyenlítési hatékonyságának javítása, valamint az Európai Központi Bank pénz- és értékpapírkiegyenlítési rendszereinek konszolidálása. A témák alapvetően az eurózóna piaci számára relevánsak, viszont útmutatóként szolgálhatnak a hazai pénzügyi infrastruktúrák fejlesztésekor, ezért az MNB még az AMI-SeCo május 13-14-i ülése előtt feldolgozza az ülés dokumentumait az NSG számára.

Pénzforgalommal és fizetési rendszerekkel kapcsolatos publikációk

2019 februárjában megjelent Kajdi László, Sin Gábor és Varga Lóránt „A hazai lakossági pénzforgalmi szolgáltatások árázása nemzetközi összehasonlításban” című tanulmánya. Az elemzésben megállapításra került, hogy a magyar lakossági ügyfelek jövedelemarányos pénzforgalmi költsége a tranzakciós illetéket kiszűrve is kimagasló európai összehasonlításban. A szerzők szerint a belföldi átutalások magas díjterhelése és kedvezőtlen szerkezete nagymértékben hátráltatja a hazai elektronikus fizetések és ezen keresztül az egész gazdaság fejlődését. A hazai bankok által széleskörűen alkalmazott minimumdíjak és sok esetben nagyszámú értékarányos díjak pedig különösen az azonnali fizetés bevezetését követően lehetnek majd károsak az elektronikus pénzforgalom terjedésére nézve. A tanulmány készítői azzal a javaslattal élnek, hogy az európai trendekkel összhangban a magyarországi pénzforgalmi szolgáltatók is minden hazai lakossági ügyfelük számára alapszolgáltatásként biztosítsák a jövőben, hogy a havi számlavezetési díj megfizetése ellenében korlátlan számú és összegű átutalást indíthassanak további költségek nélkül. A hazai elektronikus pénzforgalom fejlődése szempontjából véleményük szerint az lenne a legkedvezőbb, ha a bankok egyoldalúan elengednék legalább az azonnali átutalásokhoz kapcsolódó közvetlen díjakat.

A PSD2 alkalmazása a végső fázishoz közeledik

2019. szeptember 14-étől minden olyan számlavezető pénzforgalmi szolgáltató, amely online hozzáférhető számlákkal rendelkezik, köteles olyan biztonságos kommunikációra alkalmas kapcsolatot (hozzáférési interfész) kialakítani, amely lehetővé teszi, hogy a pénzforgalmi piac új szereplői, az ún. harmadik fél szolgáltatók biztonságos csatornán keresztül tudjanak kommunikálni az ügyfelük számláját vezető pénzforgalmi szolgáltatóval.

Az erős ügyfél-hitelesítés szabályait¹⁸ szintén 2019. szeptember 14-étől alkalmazni kell, így célegyenesbe ért a PSD2 által egyik legnagyobb változást hozó szigorú ügyfélazonosítás bevezetése is.

Európai szinten több pénzforgalmi szolgáltató jelzett nehézséget az Európai Bankhatóságnak (EBH) a fizetési kártyákkal kezdeményezett elektronikus fizetési műveletek esetében, az erős ügyfél-hitelesítés megvalósításával kapcsolatban és halasztást kértek. Az EBH mérlegelte a kérést és a 2019. június 21. EBA-Op-2019-06 sorszámu véleményében tájékoztatta a nemzeti felügyeleti hatóságokat, hogy a jogszabályban előírt határidő meghosszabbítására nincs lehetőség, azonban kivételes lehetőségként a nemzeti felügyeleti hatóságok dönthetnek úgy, hogy további felkészülési idő biztosítanak, ha a pénzforgalmi szolgáltatók rendelkeznek egy ún. átállási tervvel, s egyeztettek azt saját felügyeleti hatóságukkal, és annak bevezetéséről gyorsított eljárásban gondoskodnak. Az EBH a PSD2 célkitűzéseinek és EU-n belüli egységes alkalmazásának érdekében a tagállami felkészültség mélyebb megismerését követően hamarosan közli azt a végső határidőt, ameddig minden érintett piaci szereplőnek el kell készülnie.

Az MNB ajánlást tett közzé a tartalékmechanizmus alóli mentesség igénybevételének feltételeiről

Amennyiben a számlavezető pénzforgalmi szolgáltatók a hozzáférési interfészt, célra rendelt (dedikált) interfészként valósítják meg, akkor tartalékmechanizmust is biztosítaniuk kell, amely alól mentességet az MNB adhat, amely engedélyezési eljárás keretében történik erre irányuló kérelem alapján. Az Európai Unió pénzforgalmi jogszabályi előírások betartásának elősegítése végett az EBH részletes iránymutatásokat adott ki a mentesítési feltételekről, és e feltételek teljesülésének vizsgálatáról. Az iránymutatásokat az MNB ajánlás formájában adta ki, hogy növelje ezzel a jogalkalmazás kiszámíthatóságát és elősegítse a vonatkozó jogszabályok egységes alkalmazását.

MNB az ajánlás alkalmazását az érintett számlavezető pénzforgalmi szolgáltatóktól 2019. július 8-tól várja el. Az ajánlás kidolgozása során figyelembevételre került az (EU) 2015/2366 európai parlamenti és tanácsi irányelvnek az erős ügyfél-hitelesítésre, valamint a közös és biztonságos nyílt kommunikációs standardokra vonatkozó szabályozástechnikai standardok tekintetében történő kiegészítéséről szóló 2017. november 27-ei 2018/389/EU felhatalmazáson alapuló Bizottsági rendelet (SCAr.).

Pénzforgalmi állásfoglalások és ellenőrzések

Az első félév során a jegybank hitelintézetektől és egyéb gazdasági társaságoktól, valamint egy hatóságtól érkezett megkeresések alapján közvetlenül 20 pénzforgalmi tárgyú állásfoglalást, illetve szakmai véleményt adott ki, amelyek közül 5 állásfoglalás a 2019. szeptember 14-től alkalmazandó erős ügyfélhitelesítéssel kapcsolatos rendelkezések értelmezésére irányult. Emellett az MNB a honlapján a pénzforgalmi irányelven alapuló rendelkezések értelmezésére indított „Gyakori kérdések és válaszok” oldalon összesen 12 alkalommal tette közzé frissített, illetve új állásfoglalását vagy szakmai véleményét.

2019 első félévében a pénzforgalmi ellenőrzés tárgykörében öt új hatósági eljárást indított a jegybank, közülük háromnál a helyszíni ellenőrzés már lezárult, egynél folyamatban van. Ezen időszakban hat eljárás került lezárásra, kettő esetében az előírt intézkedések mellett együttesen 42 millió forint bírság is kiszabására került. Ezen felül az MNB korábbi határozatában foglaltak határidőre történő teljesítésének elmulasztása miatt egy esetben ismételt határozatba foglalt intézkedés és bírság (5 millió forint) alkalmazására került sor.

¹⁸ Erős ügyfél-hitelesítés RTS: Az (EU) 2015/2366 európai parlamenti és tanácsi irányelvnek az erős ügyfél-hitelesítésre, valamint a közös és biztonságos nyílt kommunikációs standardokra vonatkozó szabályozástechnikai standardok tekintetében történő kiegészítéséről szóló 2017. november 27-i (EU) 2018/389 felhatalmazáson alapuló bizottsági rendelet.

Konferenciák, szakmai előadások és konzultációk

Az azonnali fizetési rendszer létrehozásával kapcsolatban 2019 első felében széles körű szakmai konzultációkra is sor került többek között a rendszer likviditáskezeléséhez kötődő kérdések, valamint az ügyfelek felé történő szolgáltatásbevezetés elhalasztása vonatkozásában. Továbbá a második negyedévben a Budapest Institute of Banking (BIB) által szervezett tanfolyamon tartott az MNB az azonnali fizetési szolgáltatással kapcsolatban szakmai előadásokat, valamint a PSD2 végső fázisához közeledve, az MNB folyamatos szakmai konzultációt biztosított az érintett szereplők számára.

2.6. DEVIZATARTALÉK-KEZELÉS

A tartalék tartásának céljai

Más jegybankokhoz hasonlóan, a Magyar Nemzeti Bank – jegybanktörvényben rögzített – egyik legfontosabb feladata az ország devizatartalékainak kezelése. Az MNB több funkció ellátása céljából tart devizatartalékokat, amelyek közül a legfontosabbak a következők:

- piaci szereplők elvárásainak megfelelő tartalékszint biztosítása („international collateral”),
- monetáris és árfolyam-politika támogatása (intervenciós kapacitás biztosítása),
- devizalikviditás biztosítása a bankrendszer számára,
- állam tranzakciós devizaigényének biztosítása.

Az MNB rendszeresen felülvizsgálja a tartalékok kívánatos szintjét, és szükség esetén a lehetséges kereteken belül lépéseket kezdeményez a megfelelő szint elérése érdekében.

2019 első 6 hónapja során a tartalék továbbra is mindvégig betöltötte az „international collateral” szerepet.

A tranzakciós célok közül továbbra is az állami adósságkezelés kiszolgálása volt a legfontosabb az elmúlt félévben. A negatív nettó devizakibocsátás révén az Államadósság Kezelő Központ (ÁKK) megnövekedett forintbetétje terhére a jegybanktól vásárolt devizából törlesztette devizaadósságait. Emellett e körben említendő még a költségvetési szervek devizaigényének folyamatos biztosítása. Az Európai Uniótól érkező transzferek szintén az MNB-n keresztül folynak be, ezek az utóbbi és elkövetkező években is forrásai a devizatartaléknak. A fenti tranzakciós célok kielégítése a vizsgált időszak során is megfelelően zajlott.

A tartalék nagysága

2019 első félévének végén az MNB hivatalos devizatartalékainak nagysága 27,1 milliárd euro volt, ami 0,3 milliárd euro csökkenést jelent a 2018. év végi 27,4 milliárd eurós értékhez képest.

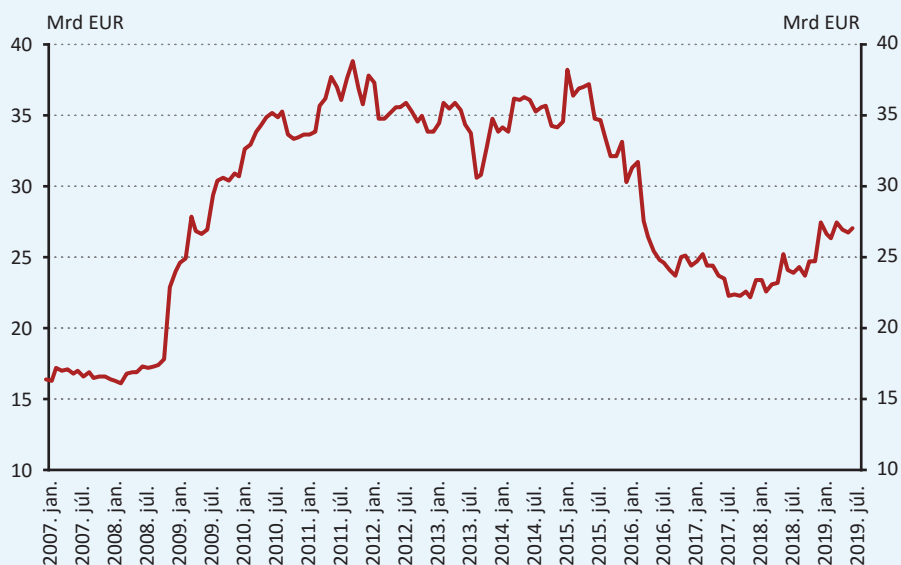
A devizatartalékok alakulását elsősorban az alábbi tételek befolyásolták az elmúlt félév során:

Az ÁKK adósságkezeléséhez kapcsolódó tételei összességében mintegy 1,8 milliárd euróval mérsékeltek a devizatartalékokat, különösen egy euróban denominált kötvény visszavásárlások után fennmaradt mintegy 800 millió eurós januári lejáratából, egy 500 millió USA dolláros kötvény márciusi – a visszavásárlások következtében lejáratkori árfolyamon 400 millió eurót meghaladó – törlesztéséből, illetve egy áprilisi 1 milliárd renminbi névértékű kötvénylejáratból adódóan.

A forintlikviditást nyújtó devizaswap állomány csökkenése és a Növekedési Hitelprogram harmadik szakaszának deviza-pillérehez köthető pénzmozgások együttesen nettó 800 millió euróval mérsékeltek a tartalékszintet.

A tartalékok növekedése irányába hatott az Európai Bizottságtól ebben a félévben érkezett közel 1,9 milliárd euro összegű nettó transzfer. Az eurótól eltérő devizaeszközök, illetve az arany euróban kifejezett ártértékelődése mintegy 340 millió euróval növelte a tartalékok szintjét.

11. ábra
A devizatartalék nagyságának alakulása

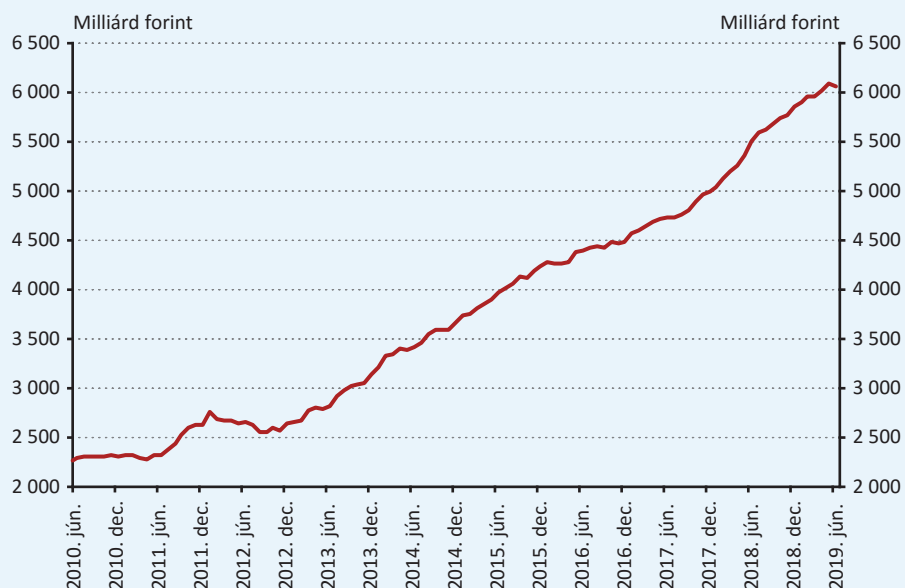

2.7. KÉSZPÉNZ-LOGISZTIKAI TEVÉKENYSÉG

A forgalomban lévő készpénz

A forgalomban lévő készpénzállomány értéke 2019. június végén 6106,88 milliárd forint volt. A szezonális hatások kiszűrésével az első féléves érték a 2018. félév végi adathoz képest 4 százalékos növekedést mutat. Így 2019 első hat hónapjában a készpénzállomány növekedése mérséklődött az előző félévhez képest.

12. ábra
A forgalomban lévő készpénz értéke a gazdaságban

A forgalomban lévő bankjegyek és érmék

3. táblázat

A forgalomban lévő bankjegyek és érmék¹⁹

(2019. június 30-i és 2018. június 30-i adatok)

Bankjegyek	2019				2018			
	Mennyiség	Érték	Megoszlás (%)		Mennyiség	Érték	Megoszlás (%)	
	millió darab	mrd forint	mennyiség	érték	millió darab	mrd forint	mennyiség	érték
20 000 forint	205,7	4 114,3	39,0	68,0	179,2	3 584,3	36,0	66,0
10 000 forint	162,3	1 622,9	30,0	27,0	159,9	1 598,7	32,0	29,0
5 000 forint	29,6	148,2	6,0	3,0	26,8	133,9	5,0	3,0
2 000 forint	24,4	48,8	5,0	1,0	23,7	47,3	5,0	1,0
1 000 forint	64,6	64,6	12,0	1,0	70,3	70,3	14,0	1,0
500 forint	45,6	22,8	8,0	0,0	41,4	20,7	8,0	0,0
Összesen	532,2	6021,6	100,0	100,0	501,2	5455,2	100,0	100,0
Érmék	Mennyiség	Érték	Megoszlás (%)		Mennyiség	Érték	Megoszlás (%)	
	millió darab	mrd forint	mennyiség	érték	millió darab	mrd forint	mennyiség	érték
	millió darab	mrd forint	mennyiség	érték	millió darab	mrd forint	mennyiség	érték
200 forint	158,5	31,7	8,0	42,0	144,2	28,8	8,0	42,0
100 forint	195,7	19,6	11,0	26,0	186,2	18,6	10,0	27,0
50 forint	191,6	9,6	9,0	13,0	170,7	8,5	10,0	13,0
20 forint	347,1	6,9	18,0	9,0	320,5	6,4	18,0	9,0
10 forint	393,6	3,9	21,0	5,0	368,3	3,7	21,0	5,0
5 forint	641,8	3,2	33,0	5,0	599,1	3,0	33,0	4,0
Összesen	1 928,2	74,9	100,0	100,0	1 788,8	69,1	100,0	100,0

A forgalomban lévő bankjegyek értéke 6021,6 milliárd forint, mennyisége 532,2 millió darab volt 2019 első félévének utolsó napján. Ez értékben 10 százalékos, a mennyiséget tekintve pedig 6 százalékos növekedést jelent az előző év azonos időszakához képest. A növekedés elsősorban a húszezer forintosok esetében volt jelentősebb mértékű. A forgalomban lévő érmék értéke 74,9 milliárd forint, mennyisége 1928,2 millió darab volt 2019. június végén. Ez értékben és mennyiségben is 8 százalékos növekedést mutat az előző év első félévi adatához viszonyítva. A forgalombővülés valamennyi címletet érintette.

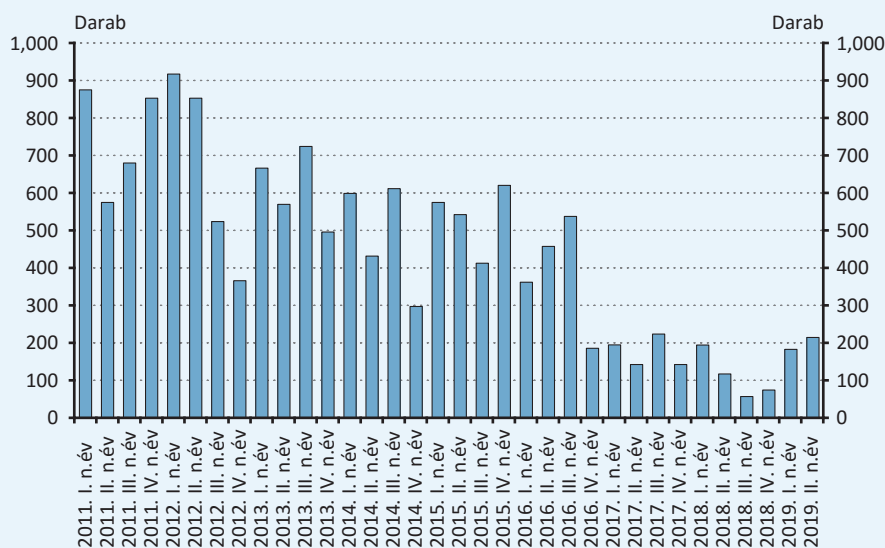
A készpénzhamisítás megelőzését, visszaszorítását szolgáló tevékenység

2019 első félévének végéig a készpénzforgalomból 400 darab forinthatamisítvány került kiszűrésre. Habár ez az érték 27 százalékkal magasabb az egy évvel korábbinak, a forinthez hasonló nemzeti valuták sorában a hamisítási adatok továbbra is igen kedvezőnek tekinthetők.

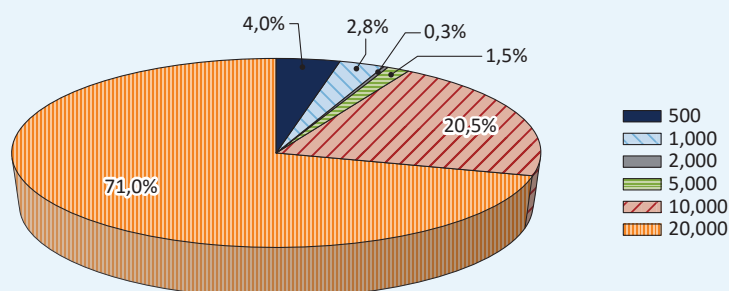
A lefoglalt forint hamisítványok döntő többsége a magasabb értékű címletek, főként a 10 000 és 20 000 forintos bankjegyek közül került ki. A hamisítások módszereit változatlanul az irodai sokszorosító eszközök (színes fénymásolók, printerek) használata jellemzi. A rátekintésre esetenként megtevesztőnek bizonyuló hamisítványok, úgy egyszerű érzékszervi vizsgálatokkal (tapintással, fény felé tartva átnézetben vagy mozgatással), mint a pénztárakban alkalmazott kombinált UV-A és UV-C lámpa alatti ellenőrzéssel kiszűrhetők.

¹⁹ A táblázat nem tartalmazza a jegybank által kibocsátott emlékérmék és emlékbankjegyek állományát, melyek névértéken a forgalomban lévő fizetőeszközök közé tartoznak.

13. ábra
A forint hamisításának negyedévenkénti alakulása

14. ábra
A forintbankjegy-hamisítványok címletenkénti megoszlása 2019 első félévében

A hamis valuták előfordulása továbbra sem tekinthető jelentősnek, a jegybank szakértői 458 darab különböző valutahamisítványt, ezen belül 310 darab hamis eurobankjegyet vizsgáltak az első félév során.

Megújultak a forint bankjegyek

A Magyar Nemzeti Bank a 2014 és 2019 közötti időszakban megújította a forgalomban lévő bankjegysorozatot és újratervezett, továbbfejlesztett, a pénzfeldolgozó gépek és automatak által támasztott készpénzforgalmi igényeknek jobban megfelelő, egyben a hamisítás ellen is korszerűen védett bankjegyeket bocsátott ki.

A jegybank a bankjegysorozat utolsó elemeként 2019. február 1-jén bocsátotta forgalomba a megújított 500 forintosokat, melyek jó ütemben terjednek, így a forgalomban levő 500 forintos bankjegyek 53 százaléka már újakra cserélődött az első félév végére. A még forgalomban levő régi 500 forintos bankjegyeket 2019. október 31-ig lehet használni, ezt követően az MNB bevonja azokat, s a készpénzes vásárlások alkalmával 2019. november 1-től már csak az új címletekkel fizethetünk.

Az MNB a bankjegycsere program lezárásaként ez év végével bevonja a 2014 előtt kibocsátott régi 10 000 forintos bankjegyeket, így 2020. január 1-től már e címletből is csak a megújított bankjegyek lesznek használhatók a készpénzforgalomban. 2019 első félévének végén a forgalomban levő 10 000 forintosok 91 százalékát már a megújított címletek teszik ki.

Új bankjegy és érmerendeletek jelentek meg

Az MNB felülvizsgálta és megújította a bankjegyek és érmék forgalmazására, feldolgozására, valamint hamisítás elleni védelmükkel kapcsolatos feladatokra vonatkozó jegybanksi rendeleteket. A felülvizsgálatot és a szabályozás módosítását az tette elsősorban szükségsszerűvé, hogy a hazai készpénzellátási lánc jelentősen megváltozott az elmúlt években. Megjelentek és egyre inkább terjednek a pénztár nélküli bankfiókok, ezzel párhuzamosan az ügyfelek által kezelt bankjegy-visszaforgató gépek, a hagyományos banki és postai fiókok száma is jelentősen csökkent, a hitelintézeti alkalmazottak által működtetett bankjegyfeldolgozó gépek számának növekedésével pedig megerősödött a decentralizált bankjegyfeldolgozás szerepe. A régi bankjegysorozat utolsó két címletének 2019-ben történő bevonásával a bankjegycsere-program is befejeződik, melynek eredményeként 2020-tól már minden forintbankjegy címletből csak egy, a megújított változat vesz részt a készpénzforgalomban. Az MNB ezen tendenciák és változások figyelembevételével olyan működési keretrendszer határozott meg a bankjegyek és érmék visszaforgatására, valamint a készpénzellátás üzletmenet-folytonosságára, amelyek hosszú távon képesek a megfelelő bankjegyminőség, a hamisítás elleni védelem és az ellátásbiztonság fenntartására. A jegybanksi helyszíni ellenőrzések tapasztalatai alapján – indokoltá vált a bevont és a sérült bankjegyek átváltása, valamint a címletváltás MNB rendeleti szintű szabályainak fogyasztóvédelmi célú megerősítése is.

Az új jogszabályok – a 19/2019. (V. 13.) MNB-rendelet és a 20/2019. (V. 13.) MNB-rendelet – 2019. július 15-én lépnek hatályba, illetve egyes, hosszabb felkészülési időt igénylő rendelkezések tekintetében eltérő hatálybalépési időpontok kerültek meghatározásra.

Emlékérme-kibocsátás

A Magyar Nemzeti Bankról szóló törvény értelmében Magyarországon kizárólagosan az MNB jogosult bankjegy- és érmekibocsátásra – ideértve az emlékbankjegyet és az emlékérmét is –, amelyek Magyarország törvényes fizetőeszközei, de nem szolgálnak forgalmi célokat. A Magyar Nemzeti Bank – a külföldi jegybankok gyakorlatával összhangban – azzal a céllal bocsát ki emlékérméket, hogy az ország életében jelentős történelmi, kulturális és tudományos eseményekről, eseményekről és személyekről az utókor számára maradandó formában állítson méltó emléket. 2019 első félévében az MNB öt témának szentelt emlékérmét.

2014-től minden nemesfém-ből készült emlékérmét olcsóbb alapanyagú, színesfém változatban is kibocsát az MNB, ezzel kedvezve azoknak az érdeklődőknek, akik egy-egy téma művészi megvalósítását mérsékeltebb áron szeretnék megvásárolni. Emellett az MNB és a Magyar Pénzverő Zrt. a fiatalabb korosztály érme gyűjtési kedvét kívánja ösztönözni azzal, hogy számukra is megfizethetővé teszi az emlékérméket. Így a nemesfém-ből kivitelezendő emlékérmé-témák a nemesfém érmék veretével azonos érme képpel, alacsonyabb – jellemzően 2000 forintos - névértékkel, színesfém változatban is elkészülnek.

Emlékérme-kibocsátás Árpád-házi Szent Piroksa tiszteletére

A Magyar Nemzeti Bank Szent Piroksa tiszteletére 50 000 Ft névértékű arany és 2000 Ft névértékű színesfém emlékérmét bocsátott ki 2019. január 18-án az Árpád-házi magyar szenteket bemutató gyűjtői sorozat második darabjaként.

Az előoldal központi motívuma a Szent Piroksa által alapított, az akkori világ legnagyobb kolostoraként épült konstantinápolyi Pantokrátor kolostor. Kezdetétől tartozott hozzá egy ötven ágyas karitatív kórház is, mely a későbbi arab és európai kórházak építéseihez mintául szolgált. Az előlapon felső köriratban – kissé balra tolva – a PANTOKRÁTOR KOLOSTOR felirat, alsó köriratban, középen az 50 000 illetve 2000 Ft értékjelzés, balra a BP. verdejegy, jobbra a 2019 verési évszám olvasható.

A hátlapon Szent Piroksa félalakos ábrázolása látható, kezében a kolostor alapító okiratával. Az érmeoldalt az isztambuli Hagia Sophia-ban található mozaik ihlette, melyet Szent Piroksa egyetlen hiteles ábrázolásaként tartunk számon. Szent Piroksa alakja mellett a bal oldalon magyar neve (Szent Piroksa), illetve születési és halálozási évszáma (1088-1134), jobb oldalon bizánci császárnéként viselt neve (Eiréné) olvasható, görög betűkkel írva. A Szent alakjától balra lent látható az emlékérmét tervező Király Fanni ötvösművész mesterjegye. Felső köriratban a MAGYARORSZÁG félkörirat olvasható.

Mindkét emlékérmé átmérője 22 mm, széle sima. Az 50 000 forintos címletű emlékérmé 986 ezrelék finomságú aranyból készült, súlya 6,982 gramm (2 dukát). A 2000 forintos címletű színesfém változat réz (75%), nikkel (4%) és cink (21%) ötvözetéből készült, súlya 4,2 gramm. Az arany emlékpénzből tükörfényes (proof) kivitelben 2000 darab, míg a színesfém változatból selyemfényes (BU) kivitelben 5000 darab készíthető.

Emlékerme-kibocsátás Benczúr Gyula születésének 175. évfordulója alkalmából

A Magyar Nemzeti Bank 10 000 Ft névértékű ezüst és 2000 Ft névértékű színesfém emlékérmét bocsátott ki Benczúr Gyula születésének 175. évfordulója alkalmából. A 2019. január 28-án megjelent emlékérmék a magyar képzőművészet kiemelkedő alakjait bemutató gyűjtői sorozatot gazdagítják.

Az emlékérmék előoldalán, központi motívumként Benczúr Budavár visszavétele a töröktől 1686-ban című festményének egyik ikonikus alakja, a trombitás huszár jelenik meg. A millenniumi ünnepségre elkészült festményen Benczúr az ezeréves magyar történelem egyik meghatározó győzelmét jeleníti meg. A képen a korhű portrék és viseletek mellett, a festő hazafias gondolkodása is tetten érhető. Az előoldalon találhatóak továbbá az érmék kötelező alaki kellékei: a MAGYARORSZÁG felirat, a 10 000 illetve a 2000 FORINT értékjelzés, a 2019 verési évszám és a BP. verdejegy.

Az emlékérmék hátlapján szereplő Benczúr-portrét a Vasárnapi Ujság c. hetilap címlapján (1912. február 4.) megjelent fotó ihlette. A hátlap bal oldalán – mintegy a képbe simulva – egy Benczúr által gyakran megfestett puttó-motívum jelenik meg, melynek forrása az 1893-as Ámor rózsákkal című festmény. A kibocsátás apropójára utal a BENCZÚR GYULA, valamint a művész születési és halálozási évszámát jelölő 1844-1920 felirat. Az emlékérmét tervező Horváth Andrea iparművész mesterjegye Benczúr ruházatába rejtve jelenik meg.

Mindkét emlékpénz átmérője 37 mm, széle recézett. A 10 000 forintos címletű emlékérmé 925 ezrelék finomságú ezüsből készült, súlya 24 gramm. A 2000 forintos címletű színesfém változat réz (75%) és nikkel (25%) ötvözetéből készült, súlya 23,7 gramm. Az ezüst emlékpénzből tükörfényes (proof) kivitelben, a színesfém változatból selyemfényes (BU) kivitelben 5000-5000 darab készíthető.

Emlékérme-kibocsátás Munkácsy Mihály születésének 175. évfordulója alkalmából

A Magyar Nemzeti Bank 2019. február 20-án 10 000 Ft névértékű ezüst és 2000 Ft névértékű színesfém emlékértéket bocsátott ki Munkácsy Mihály megnevezéssel a magyar képzőművészet kiemelkedő alakjait bemutató sorozat részeként.

Az előoldal központi motívuma Munkácsy Mihály Krisztus Pilátus előtt című festményének érmére adaptált részlete. A festmény Munkácsy Jézus szenvedéstörténetét feldolgozó műveinek – a Krisztus-trilógiának - első darabjaként 1881-ben készült el. Az előoldalon találhatóak még a pénzérték kötelező alaki kellékei: a MAGYARORSZÁG felirat, a 10 000 illetve 2000 FORINT értékjelzés, a 2019 verési évszám és a BP. verdejegy.

A tematikai oldal központi motívumát a festőművész 1896-os önarcképe ihlette, melyet kiegészítenek a felső negyedköriratként olvasható MUNKÁCSY felirat, valamint a művész születési és halálozási évét jelölő 1844–1900 évszámok. A motívumba rejtve, a paletta részeként jelenik meg az emlékértéket tervező Kereszthury Gábor iparművész mesterjegye.

Mindkét emlékpenz átmérője 37 mm, széle recézett. A 10 000 forintos címletű emlékérme 925 ezrelék finomságú ezüsből készült, súlya 24 gramm. A 2000 forintos címletű színesfém változat réz (75%) és nikkel (25%) ötvözetéből készült, súlya 23,7 gramm. Az ezüst emlékpenzből tükörfényes (proof) kivitelben, a színesfém változatból selyemfényes (BU) kivitelben 5000-5000 darab készíthető.

Emlékérme-kibocsátás Eötvös Loránd halálának 100. évfordulóján

Eötvös Loránd halálának centenáriuma, 2019. április 8-án az MNB 10 000 Ft névértékű ezüst emlékértéket és annak 2000 Ft névértékű színesfém változatát bocsátotta ki.

Az előoldal központi motívumaként az ELTE Eötvös József Collegium épülete jelenik meg. A Collegium Eötvös Loránd kezdeményezésére miniszteri hivatali ideje alatt, 1895-ben jött létre magas színvonalú bentlakásos tanárképző intézményként. Az érme jobb szélén emelt síkon körbefutó EÖTVÖS COLLEGIUM félkörirat olvasható. Az emelt sík a Collegium ábrázolása alatt is folytatódik. Itt találhatóak a pénzérték kötelező alaki kellékei: a MAGYARORSZÁG felirat, két egymás alatti sorban a 10 000 illetve 2000 FORINT értékjelzés, az értékjelzéstől balra a BP. verdejegy, jobbra a 2019 verési évszám.

A tematikai oldal központi motívuma Eötvös Loránd dekoratív stílusú portréja. A portré háttérében a gravitációs vonzás térbeli változásának négy jellemző mennyiségét leíró képletsor látható Eötvös kézírásával. Ezek mérését találmánya, az Eötvös-féle torziós inga teszi lehetővé. Az előoldal szerkezetét a hátoldal is követi: bal oldalon emelt síkon az EÖTVÖS LORÁND 1848-1919 (születési és halálozási éve) félkörirat olvasható. A portré alatt is folytatódó emelt síkon található az emlékértéket tervező Szanyi Borbála szobrászművész mesterjegye.

Az emlékérték különlegessége, hogy sűrűn recézett peremükön az Eötvös Collegium ma használt jelmondata, a „SZABADON SZOLGÁL A SZELLEM” szélfelirat fut körbe.

Mindkét emlékpenz átmérője 38,61 mm. A 10 000 forintos címletű emlékérme 925 ezrelék finomságú ezüsből készült, súlya 31,46 gramm. A 2000 forintos címletű színesfém változat réz (75%) és nikkel (25%) ötvözetéből készült, súlya

30,8 gramm. Az ezüst emlékpénzből tükörfényes (proof) kivitelben, a színesfém változatból selyemfényes (BU) kivitelben 5000-5000 darab készíthető.

Emlékerme-kibocsátás hazánk legrégebbi kutatóintézete tiszteletére: „Földtani Intézet” emlékérmék

2019. április 26-án különleges, téglalap alakú ezüst és színesfém emlékérmét bocsátott ki a Magyar Nemzeti Bank hazánk legrégebbi tudományos kutatóintézete, a Földtani Intézet (mai nevén Magyar Bányászati és Földtani Szolgálat) 150 éves fennállása tiszteletére. A 10 000 illetve 2000 Ft névértékű emlékpénzermék kibocsátásának további apropóját adja, hogy a műemlékké nyilvánított Art Geo Palota építési munkálatai 120 éve fejeződtek be.

Az emlékérmék előlapja a Magyar Bányászati és Földtani Szolgálat Art Geo Palotájának Stefánia út felőli részletét ábrázolja, mely 120 évvel ezelőtt Lechner Ödön tervei alapján épült fel. Az előtérben a virágmotívumokat ábrázoló Zsolnay kerámia-ákkal díszített oromzat látható, míg a háttérben az épület tetőzetének csúcsa jelenik meg, a földgömböt vállaikkal tartó Atlasz figurákkal. Az emlékérmék szélén, fent a MAGYARORSZÁG felirat, alatta két vízszintes sorban – jobbra rendezve – a 10 000 illetve a 2000 FORINT értékjelzés. Lent, az ábrázolásba illesztve olvasható az emlékérméket tervező Szunyogh László DLA szobrászművész mesterjegye.

A hátlap központi motívuma egy ammonitesz fossziliát tartalmazó mészkődarab, mely az érmeoldal alsó 2/3-át tölti ki. A fosszília metszeti ábrázolásának beazonosítását az ammonitesz felirat segíti, mely az ábrázolás fölött a körvonalat követi. A hátloldal felső harmadában három egymás alatti sorban olvasható a FÖLDTANI / INTÉZET felirat, valamint a kutatóintézet alapításának évére utaló 1869-es évszám. Az érmeoldal alsó részén, a kőzetdarab ábrázolásába ágyazva jelennek meg a pénzermék további alaki kellékei: bal oldalon a 2019 verési évszám, jobb oldalon a BP. verdejegy.

Mindkét emlékpénz álló téglalap alakú (26,4x39,6 mm), szélük sima. A 10 000 forintos címletű emlékérmék 925 ezrelék finomságú ezüsből készült, súlya 31,46 gramm. A 2000 forintos címletű színesfém változat réz (75%) és nikkel (25%) ötvözetéből készült, súlya 27 gramm. Az ezüst emlékpénzből tükörfényes (proof) kivitelben, a színesfém változatból selyemfényes (BU) kivitelben 5000-5000 darab készíthető.

2.8. STATISZTIKAI SZOLGÁLAT

Az MNB statisztikai tevékenysége, 2019. I. félév

A Magyar Nemzeti Bank az MNB tv. szerinti feladatai ellátásához gyűjt statisztikai információkat, és hozza nyilvánosságra az azokból készített statisztikákat.

Az MNB az általa készített monetáris, fizetésimérleg- és kapcsolódó állományi statisztikákat, pénzügyiszámla- és értékpapír-statisztikákat, felügyeleti, pénzforgalmi, fizetési rendszer statisztikákat, továbbá ár- és árfolyam-statisztikai, pénzügyi stabilitási, makroprudenciális és a pénzügyi közvetítő rendszerre vonatkozó adatokat tartalmazó idősorokat, statisztikai közleményeket és tájékoztatókat a honlapján keresztül teszi elérhetővé a nyilvánosság számára, a közzétett Publikációs naptár szerint. Az egyes szakstatisztikai területekhez (a monetáris statisztikákhoz, a pénzügyiszámla-statisztikákhoz, valamint a fizetésimérleg- és külfölddel szembeni befektetésipozíció-statisztikákhoz) kapcsolódóan az MNB átfogó módszertani kiadványokat is megjelentet a honlapján (<https://www.mnb.hu/kiadvanyok/elemzesek-tanulmanyok-statisztikak/statisztikai-kiadvanyok>). Emellett az MNB a szakstatisztikai sajtóközlemények publikálásakor az aktuális időszakra vonatkozó módszertani megjegyzéseit is közzéteszi.

2019 első félévében két alkalommal került sor a 2019. évi hatályos adatszolgáltatási MNB rendeletek év közbeni módosítására, amit a hazai szabályozási környezet változása, az MNB alapvető, illetve a pénzügyi közvetítőrendszer felügyeletével kapcsolatos feladatai ellátásához szükséges adatok biztosítása, továbbá az MNB új adatbefogadó rendszerére történő átállás indokolt^{20[1]}.

A pénzforgalmi szolgáltatás nyújtásához kapcsolódó új adatszolgáltatások bevezetése

A pénzforgalommal kapcsolatos adatgyűjtések egy részét öt új, dimenzionált adatszolgáltatássá dolgozta át az MNB, kiegészítve az Európai Központi Bank és az Európai Bankhatóság adatigényeivel, továbbá az azonnali elszámolás bevezetése miatt szükségessé váló információkkal. Az új adattáblák és a részletes módszertani segédletek első verzióját 2018 novemberében költségfelmérés keretében küldte meg a jegybank írásbeli véleményezésre az adatszolgáltatóknak. Ezt követően a táblák, a módszertani segédletek és az ellenőrzési szabályok személyes konzultáció keretében kerültek megvitatásra az adatszolgáltatók képviselőivel két alkalommal. Az új dimenzionált adatgyűjtés - a kellő felkészülési idő biztosítása érdekében - önálló MNB rendelet formájában kerül kihirdetésre, amely alapján 2020 júliusában kell jelenteni első alkalommal a 2020. I. és II. negyedévre vonatkozó adatokat. A pénzforgalmi területen az új adatok alapul szolgálnak majd az azonnali fizetési szolgáltatás hazai elterjedésének monitorozásához, valamint segítik az MNB pénzforgalmi ellenőrzési tevékenységének hatékony megvalósítását. A bekért adatok támogatják ezen felül az új típusú pénzforgalmi szolgáltatók térnyerésének nyomon követését is, illetve a visszaélésekre vonatkozó részletesebb adatok révén lehetővé válik az egyedi intézményi kockázatok mélyebb feltárása.

Az MNB új, integrált adatbefogadó rendszerére történő átállás

Az MNB által megcélzott új, integrált, minden felügyeleti és jegybanki statisztikai igényt kielégítő, nemzetközi színvonalú adatgyűjtési rendszer kialakítása szükségessé tette a párhuzamosan működő, adatbefogadási feladatokat ellátó informatikai rendszerek kiváltását.

A statisztikai és felügyeleti integrált adatbefogadó rendszer (STEFI) 2019. évi bevezetésével kiváltásra kerültek az elsődlegesen az MNB alapvető, illetve felügyeleti feladatai ellátása érdekében bekért adatszolgáltatások befogadására szolgáló rendszerek (EBEAD, KAP). Az új adatbefogadó rendszer kialakítása során kiemelten fontos szempont volt, hogy az áttérés az adatszolgáltatók oldalán ne okozzon fejlesztési igényt, az adatszolgáltatók az új rendszert is zökkenőmentesen tudják használni, csökkentve ezzel az átállás körüli nehézségeket. Fontos szempont volt továbbá, hogy a kiváltásra kerülő rendszerek használt funkcióit az új alkalmazás is megfelelően kezelje. A rendszerfejlesztés során a folyamatosan módosuló nemzetközi adatszolgáltatási környezet (pl. ESMA adatigények) változásait is figyelembe kellett venni.

²⁰ [1] a módosítások az MNB alapvető, valamint felügyeleti feladatai ellátásához szükséges adatszolgáltatásokat előíró MNB rendeleteket érintették [36/2018. (XI. 13.) MNB, 37/2018. (XI. 13.) MNB, 38/2018. (XI. 14.) MNB, 39/2018. (XI. 14.) MNB, 40/2018. (XI. 14.) MNB rendelet]

Az új, integrált adatbefogadó rendszer 2019 júniusában került bevezetésre. Ehhez kapcsolódóan a 2019. évi adatszolgáltatási MNB rendeletekben az adatszolgáltatások, felügyeleti jelentések teljesítésének módját érintő módosítások is hatályba léptek.

Publikációs változások az MNB statisztikaiban

2019 első félévében az MNB új projektet indított a honlapon elérhető statisztikai publikációk megújítására. A projekt célja korszerű statisztikai publikációs eljárások kidolgozása, amelyek új prezentációs, vizualizációs technológiákat alkalmazva egyre inkább teret engednek az önkiszolgáló adatelemzési lehetőségeknek, azaz olyan adatbázisokat és eszközöket nyújtanak az érdeklődők számára, amelyek segítik az adatok közti gyors eligazodást, és változatos lekérdezési és megjelenítési lehetőségeket biztosítanak.

A publikációs rendszer megújítása első lépéseként 2019 első félévében a hitelintézetek prudenciális adatait tartalmazó sajtóközlemény és idősorok, a befektetési alapok adatai, a rezidens kibocsátású értékpapírok állománya és tulajdonosi megoszlása, valamint a fizetési mérleg statisztikai publikáció jelent meg új, interaktív formában, ami lehetővé teszi a felhasználók számára, hogy a grafikus megjelenítésben rugalmasan változtassák az adatok vonatkozási időpontját, vagy egyéb jellemzőit.

2019 elején az MNB két tematikus statisztikai kiadványt jelentetett meg, egyrészt a háztartási szektorról, másrészt a nem pénzügyi vállalatokról közölt részletes vagyoni és finanszírozási információkat a rendelkezésre álló mikro- és makrostatisztikai adatok összekapcsolása révén.

Felügyeleti statisztikák

2019 első félévben a hitelintézetek felügyeleti adatszolgáltatásában a Szövetkezeti Integráció tagjai is átálltak a Nemzetközi Pénzügyi Beszámolási Standardok (IFRS) alkalmazására. Ezzel befejeződött a 2017. évben elindult folyamat, melynek eredményként 2019-től valamennyi hitelintézet IFRS alapon vezeti könyveit és készíti adatszolgáltatásait az MNB számára, beleértve ebbe az EU szintű adatszolgáltatásokat is.

Mivel 2019-től valamennyi bankcsoport IFRS alapon jelenti konszolidált adatait, köztük a pénzügyi adatokat tartalmazó FINREP táblákat, lehetővé vált a 2018-ban kidolgozott új konszolidált szemléletű idősorok egységes, IFRS alapú publikálása. Az új prudenciális szemléletű konszolidált idősorok, amelyek harmonizálnak az EKB által publikált idősorokkal, 2015-től tartalmazzák a hitelintézeti csoportok, az egyedi intézmények és a hitelintézeti fióktelepek, azaz a teljes hitelintézeti szektor adatait és főbb kockázati mutatóit. A konszolidált idősorok publikálásával egyidőben a korábban publikált, nem konszolidált szemléletű idősorok lezárásra kerültek, azonban az új adatközlés néhány releváns pénzügyi adatkört nem konszolidált szemléletben továbbra is tartalmaz. A konszolidált idősorokhoz kapcsolódó sajtóközlemény ugyancsak megújult 2019. I. negyedévtől, új szemléletben, új módszertannal és interaktív formában jelenik meg.

A Magyar Biztosítók Szövetsége javaslata alapján az MNB bővítette a biztosítók felügyeleti célú adatszolgáltatásán alapuló negyedéves publikációit. Ennek megfelelően a 2019. I. negyedévi adatok közzétételekor a biztosítók idősora 2016-ig visszamenőlegesen kiegészítésre került a mezőgazdasági kockázatokra és a társasházbiztosításokra vonatkozó adatokkal, valamint a megszolgált díj adatokkal Szolvencia II szerinti üzletági megbontásban. Emellett az MNB a kárráfordítás és költség adatokat a továbbiakban a Szolvencia II üzletágak szerinti megbontásban mutatja be.

A 2019. első félév során a biztosításközvetítő alkuszok és többes ügynökök prudenciális adatait tartalmazó éves gyakoriságú idősor is kiegészítésre került az elektronikus felületen közvetített állományi és jutalék adatokkal, valamint az állományi és jutalék adatok tekintetében a publikálás gyakorisága évesről félévesre változott a 2018-ban bevezetett féléves gyakoriságú adatszolgáltatásnak köszönhetően.

2.9. AZ MNB TÁRSADALMI FELELŐSSÉGVÁLLALÁSI TEVÉKENYSÉGE

Az MNB Társadalmi Felelősségvállalási Stratégiájának meghatározó elemét képező Pallas Athéné Közgondolkodási Program megvalósítása során feladatának tekinti a pénzügyi kultúra és a pénzügyi tudatosság, valamint az ezt megalapozó közgazdasági és társadalmi gondolkodás, illetve az ehhez kapcsolódó intézményrendszer és infrastruktúra fejlesztését. Ennek érdekében a jegybank elősegíti a közgazdasági, pénzügyi és interdiszciplináris kutatási és oktatási munkát, stratégiai együttműködések hoz létre vezető felsőoktatási intézményekkel és a nemzetközi tudományos kapcsolatok kiszélesítéséhez is aktívan hozzájárul. Az MNB és alapítványai által támogatott oktatási programok részben saját gondozású kezdeményezések, részben intézményi partnerségek révén valósulnak meg.

A Pallas Athéné Közgondolkodási Program keretében a jegybank számos gazdaságtudományi képzés fejlesztésére irányuló egyetemi együttműködés megvalósításában vett részt. A közgazdaságtudományi és pénzügyi képzést folytató egyetemekkel való együttműködések keretében (Budapesti Corvinus Egyetem, Budapesti Gazdasági Egyetem, Soproni Egyetem, Miskolci Egyetem, Károli Gáspár Református Egyetem, Nyíregyházi Egyetem) jelentős számú szakmai projekt (oktatás-fejlesztés, szakmai konferenciák, kiadványok) valósult meg. A 2018/2019-es tanévet érintő együttműködési programok szakmai és pénzügyi teljesülését az MNB ellenőrizte, a programokat a felek közösen értékelték és a céloknak, tapasztalatoknak megfelelően továbbfejlesztették. A 2019/2020-as tanévre az MNB megújítja felsőoktatási együttműködéseit, illetve a sikeres együttműködési programokra tekintettel két új egyetemmel (Debreceni Egyetem, Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem) készített elő együttműködési és támogatási megállapodást.

Az MNB kiválósági ösztöndíjprogram keretében a 2018/2019-es tanévben 26 magyarországi felsőoktatási intézmény közel 500 hallgatója részesülhetett támogatásban. A program 2019/2020-as tanévben történő meghirdetésének előkészítése megtörtént, a tervek szerint a bevont hallgatók létszámának növelésével, még több egyetemmel együttműködve folytatódik a program.

Magyarország legnagyobb duális képzési programjában a 2018/2019-es tanév tavaszi félévében több, mint 40 hallgató töltötte szakmai gyakorlatát az MNB különböző szakmai részlegeinél és leányvállalatainál.

Az MNB és a TDK-ért Közhasznú Alapítvány közötti együttműködés 2019-ben is folytatódott, amelynek fő célja a pénzügyi tudatosság, valamint interdiszciplináris tudományterületek támogatása.

Az MNB a lakosság pénzügyi tudatosságának fejlesztése érdekében Pénzügyi Navigátor Tanácsadó Irodahálózatot működtet 18 megyeszékhelyen. Az irodahálózat szakemberei 2019 első félévében összesen 11 030 ügyfélmegkeresést kezeltek, 205 alkalommal szerveztek kitelepülést, amelyeken ingyenes tanácsadást nyújtottak az érdeklődőknek.

A „Civil Háló Támogatási Program 2018-2019” elnevezésű – pénzügyi kultúra fejlesztése és a pénzügyi tudatosság növelése céljából kiírt – pályázat keretében hat szervezet nyújtott be érvényes projektjavaslatot, amelyek megvalósítása 2019. év második felében történik. Ezen túlmenően - az elmúlt évek sikeres kiírásaira tekintettel - az MNB idén is meghirdette a vezető felsőoktatási intézményekkel közös egyetemi hallgatói ötletpályázatát.

A jegybank lehetőségeihez mérten stratégiai együttműködési megállapodások keretében, valamint eseti támogatások nyújtásával is szerepet vállal az értékteremtésben, a nemzeti értékek, a szellemi és kulturális örökség megőrzésében (pl. Pannonhalmi Főapátság Közhasznú Alapítvány, Kecskemétfilm), a tudományos tevékenység és a pénzügyi ismeretterjesztés támogatásában (pl. Magyar Közgazdasági Társaság, Holnapocská Alapítvány). Karitatív célú adományozással hozzájárul a hátrányos helyzetű csoportok életminőségének, esélyegyenlőségének javításához, a rendkívüli élethelyzetek okozta nehézségek enyhítéséhez (pl. Magyar Ökumenikus Segélyszervezet, Magyar Máltai Szeretetszolgálat). A társadalmi felelősségvállalási stratégiában kijelölt célok mentén a jegybank nyitott az együttműködő partnerek körének további bővítésére.

2.10. AZ MNB EREDMÉNYÉNEK ALAKULÁSA

A Magyar Nemzeti Bank 2019. I. félévi eredménye 52,7 milliárd forint nyereség volt, 33,9 milliárd forinttal meghaladta az előző év hasonló időszaki nyereségét. Az I. félévben a mérleg és az eredmény alakulására az alábbi főbb folyamatok hatottak:

- a devizatartalék monetáris politika által meghatározott szintje és összetétele, a tartalék szintjét befolyásoló devizavásárlások és devizaeladások: az EU-transzferekből származó nettó devizabeáramlás, az Államadósság Kezelő Központ adósságkezeléssel kapcsolatos műveletei, a Magyar Államkincstár nem adósságfinanszírozáshoz kapcsolódó devizakonverziói;
- a forintlikviditást lekötő instrumentumok alakulása, ami összefügg a devizatartalék és az MNB nettó devizaköveteléseinek alakulásával;
- a monetáris politikai eszközök: Növekedési Hitelprogram, korábbi évek kamatcsere-tenderei;
- a forintkamatok és a nemzetközi devizakamatszint változása, valamint
- a forint árfolyamváltozása.

4. táblázat

Az MNB összevont eredménykimutatása

(milliárd forint)

Sorszám	Megnevezés (Eredménykimutatás sora)	2018. I. félév	2019. I. félév	Változás
1	Nettó kamat- és kamatjellegű eredmény (I+II)-(X+XI)	11,8	28,3	16,5
2	Nettó forint kamat- és kamatjellegű eredmény (I-X)	11,4	15,5	4,1
3	Nettó deviza kamat- és kamatjellegű eredmény (II-XI)	0,4	12,8	12,4
4	Pénzügyi műveletek realizált eredménye (IV-XIV)	-3,2	5,8	9,0
5	Devizaárfolyam-változásból származó eredmény (III-XII)	29,7	38,8	9,1
6	Egyéb eredménytényezők* (V+VI+VII+VIII)-(XIII+XV+XVI+XVII+XVIII)	-19,5	-20,2	-0,7
7	Eredmény (1+4+5+6)	18,8	52,7	33,9

*Felügyleti tevékenységből származó bevételek, nettó banküzemi eredmény, bankjegy- és érmegyártás költségei, nettó céltartalékképzés és fel-szabadítás, jutalékból származó és egyéb eredmény.

A nettó kamat- és kamatjellegű eredmény 28,3 milliárd forint nyereség volt, 2018 hasonló időszakához képest 16,5 milliárd forinttal javult. A kamateredmény nyereségessé válása a jegybankmérleg szerkezetének az elmúlt években bekövetkezett – részben az önfinanszírozási programhoz kötődő – átalakulásával függ össze. Az I. félévben mind a forint, mind a deviza kamateredmény tovább javult, ami a mérleg szerkezetén túl a monetáris politikai intézkedéseknek, illetve a devizatartalék-kezelésnek az eredményre gyakorolt kedvező hatásával magyarázható.

A nettó forint kamat- és kamatjellegű eredmény 15,5 milliárd forint nyereség volt, ami 4,1 milliárd forinttal magasabb, mint az előző év azonos időszakában. A 2018-ban bevezetett monetáris politikai eszközök – a monetáris politikai célú kamatcsere ügyletek és a jelzáloglevél-vásárlási program – rövid távon a forint kamatbevételek növekedését okozták. A kamatozó forintkötelezettségek (költségvetés forintbetétei, kötelező tartalék, likviditást lekötő instrumentumok) átlagos állománya az előző év azonos időszakához képest lényegében változatlan szinten maradt. A jegybanki alapkamat nem változott, de a betétállomálynak – a 3 hónapos betétállomány kivezetésével – a negatív kamatozású O/N betétek felé történő átrendeződése alacsonyabb forint kamatráfordításokat eredményezett, így hozzájárult a forint kamat- és kamatjellegű eredmény kedvező alakulásához.

A deviza kamat- és kamatjellegű eredmény 2019. I. félévben 12,8 milliárd forint nyereség volt, 12,4 milliárd forinttal magasabb, mint az előző év azonos időszakában. Az eredmény kedvező alakulása döntően a devizatartalékok utáni kamatbevételek emelkedésére vezethető vissza, amit a devizatartalékok szintjének emelkedése, valamint a befektetési stratégia egyes elemeinek átalakítása magyaráz.

A pénzügyi műveletek eredménye döntően a devizatartalékba sorolt értékpapírok piaci árváltozásából származó – az értékpapír eladásakor keletkező – realizált eredményt tartalmazza. Az I. félévben ez az eredménykategória – a devizapiaci hozamoknak a félév során bekövetkezett csökkenésével összefüggésben – nyereségbe fordult. A pénzügyi műveleteken 5,8 milliárd forint nyereség realizálódott, ami a 2018. I. félévi veszteséghez képest 9 milliárd forintos eredményjavulást jelentett.

A devizaárfolyam-változásból származó eredmény alakulását a forint hivatalos árfolyamának a bekerülési árfolyamtól való eltérése, valamint a devizaeladások volumene határozza meg. 2019. I. félévben devizaeladásokra elsősorban az ÁKK-adósságkezelési műveleteihez kapcsolódóan került sor, volumenük meghaladta az előző év azonos időszakit. A realizált árfolyamnyereség 2018. I. félévhez képest emelkedett, 38,8 milliárd forint volt.

Az egyéb eredménytényezők tartalmazzák a banküzem működési bevételeit, költségeit, ráfordításait, a bankjegy- és érmegyártás költségeit, a céltartalék-képzést, –felszabadítást, valamint a felügyeleti tevékenységből származó bevételeket, a jutalékból származó és az egyéb eredményt. Az ezekből adódó nettó ráfordítások 0,7 milliárd forinttal emelkedtek, 2019 I. félévében 20,2 milliárd forintot tettek ki.

5. táblázat

A saját tőke egyes elemei

(milliárd forint)

Megnevezés (Mérlegsor)	2018.12.31.	2019.06.30.	Változás
Saját tőke (XI.)	434,4	513,9	79,5
ebből: Eredménytartalék (XI.2.)	200,4	198,2	-2,2
Forintárfolyam kiegyenlítési tartaléka (XI.4.)	169,6	213,9	44,3
Deviza-értékpapírok kiegyenlítési tartaléka (XI.5.)	6,6	39,1	32,5

A saját tőke állománya 2019. június 30-án 513,9 milliárd forint volt. Nagyságát a kiegyenlítési tartalékok szintje, az eredménytartalék nagysága, továbbá az eredmény alakulása határozta meg. A 2018. évi 47,8 milliárd forint nyereség növelte az eredménytartalékot, míg az MNB igazgatósága által jóváhagyott 50 milliárd forint osztalék költségvetésbe történő befizetése csökkentette azt.

A nem realizált devizaárfolyam-eredmény miatti kiegyenlítési tartalék 2018 végéhez képest 44,3 milliárd forinttal nőtt a forintárfolyam-változás hatására, 2019. június 30-án 213,9 milliárd forintot tett ki.

2019. június 30-án a deviza-értékpapírokon piaci értékelésük alapján 32,5 milliárd forint nem realizált nyereség keletkezett, a nem realizált eredmény javulása a devizahozamok csökkenéséhez volt köthető.

2.11. AZ MNB GAZDÁLKODÁSA

Az MNB gazdálkodása az MNB törvényben előírt feladatainak színvonalas ellátásához szükséges erőforrások hatékony biztosítására irányul.

MŰKÖDÉSI KÖLTSÉGEK

6. táblázat Az MNB 2019. I. félévi működési költségeinek alakulása					
Megnevezés	2018. I. félévi tény	2019. I. félévi ütemezett terv (tartalék nélkül)	2019. I. félévi tény	Index (2019. I. félévi tény/2019. I. félévi ütemezett terv)	Index (2019. I. félévi tény/2018. I. félévi tény)
	millió forintban			százalékban	
Személyi jellegű ráfordítások	11 833	12 823	12 474	97,3	105,4
Banküzemi általános költségek	8 598	9 732	8 389	86,2	97,6
Összesen	20 431	22 555	20 863	92,5	102,1

A működési költségek 2019. I. félévi tényleges összege 20 863 millió forint, mely az ütemezett tervtől²¹ 7,5 százalékkal marad el, a 2018. I. félévében felmerült kiadásoknál pedig 2,1 százalékkal magasabb.

Az előző év hasonló időszakához viszonyított költségnövekedés a személyi jellegű ráfordításoknál jelentkezett, döntően az állományba tartozók bérköltsége és a kapcsolódó járulékfizetések esetében. A 2019. I. félévi banküzemi általános költségek csökkenése leginkább az egyéb (főként kommunikációs) költségek mérséklődéséből adódott.

Személyi jellegű ráfordítások

A 2019. I. félévi személyi jellegű ráfordítások (12 474 millió forint) az előző év azonos időszakának költségeit 5,4 százalékkal (641 millió forinttal) haladták meg.

Ennek hátterében az üres álláshelyek betöltéséből következően az időszaki átlaglétszám 2,7 százalékos növekedése, valamint az MNB igazgatóságának döntése alapján a magas szaktudású munkavállalói állomány hosszú távú biztosítása érdekében a bértömeggazdálkodás rendszerében megvalósított bértömeggazdálkodási területi bértömegkeretek emelése áll.

A beszámolási időszakban a korábbi évhez képest érdemi változás a bérstruktúrát illetően nem történt.

Banküzemi általános költségek

A 2019. I. félévi banküzemi általános költségek (8389 millió forint) a 2018. I. félévinél 2,4 százalékkal alacsonyabbak.

Az *IT-költségek* az előző év ugyanezen időszakához képest 49 millió forinttal (3 százalékkal) növekedtek, döntően a hírszolgálati díjak emelkedése, valamint a szoftverrendszerek bővülése általi többletköltségek miatt. Ugyanakkor csökkentek a hardver- és telekommunikációs eszközök költségei, az alkatrészekre és kellékanyagokra, a számítástechnikai eszközök bérlésére, karbantartására vonatkozó felhasználói igények mérséklődésének eredményeként.

2018. I. félévéhez viszonyítva kismértékben emelkedtek az *üzemeltetési költségek* is (35 millió forinttal, 1,1 százalékkal), mely többek között a bankbiztonsághoz kapcsolódó, az MNB-Biztonsági Zrt. által végzett szakértői (értékelő-elemző, illetve biztonságtechnikai támogató) tevékenységek költségeinek növekedéséből adódott.

²¹ Az ütemezett terv nem azonos az időarányos (havonként egyenlő összegekre osztott) tervvel, az a kiadások várható tényleges felmerülését alapul véve készül, az időbeli elhatárolásokat is figyelembe véve.

A tárgyi eszközök és immateriális javak *értékcsökkenési leírásának* 2019. I. félévi összege 12 százalékkal (189 millió forinttal) emelkedett az előző év hasonló időszakához képest, ami döntően az elmúlt év végén aktivált immateriális javak értékére vezethető vissza.

A 2019. I. félévi *egyéb költségek* 25,5 százalékkal (642 millió forinttal) csökkentek az előző év I. félévi kiadásaihoz viszonyítva. Ennek egyik oka a kommunikációs szolgáltatások költségeinek jelentős mérséklődése, mivel 2018 I. félévében számottevő kiadással járt a Minősített Fogasztóbarát Lakáshitel (és a bankjegycsere) program közösségi médiában folytatott kommunikációs kampánya, viszont a 2019-re tervezett kampányok egyes elemei (pl.: Azonnali Fizetési Rendszer) vezetői döntések alapján, illetve a közbeszerzési eljárás sikertelensége miatt az év későbbi részében, illetve jövőre valósulnak meg. Ugyancsak csökkentek az egyéb szakértői, tanácsadási díjak. Mérséklődtek továbbá a rendezvényekkel kapcsolatos egyéb kiadások is, miután az IOSCO Éves konferenciáját az MNB 2018 I. félévében rendezte meg.

Az *önköltség-átvezetések* abszolút értéke – amely csökkenti a banküzemi működési költségeket annak érdekében, hogy a banküzemi működési költségek teljes összege az MNB-t ténylegesen terhelő kiadásokat mutassa – jelentősen csökkent. Ennek döntő oka az, hogy az IOSCO konferencia 2018 I. félévében felmerült azon költségei, amelyekkel szemben bevétel (részvételi díj) jelentkezett, átvezetésre kerültek (csökkentették a működési költségeket).

Beruházások

A jegybanki célkitűzések megvalósításához, illetve az eszközök mennyiségi és minőségi színvonalának biztosítása érdekében különböző fejlesztési projektek, beszerzések szükségesek. A beruházások 2019. évi jóváhagyott terve a normál üzletmenethez kapcsolódóan 7153 millió forint. 2019 I. félévében a beruházások kapcsán 2543,4 millió forint került kifizetésre. Ezen felül az MNB igazgatósága által 2018 augusztusában lezárt – a társadalmi felelősségvállalás programhoz kapcsolódó – Értéktár program keretében vásárolt műkincsek áthúzódó kifizetései, valamint egyéb kulturális javak szerzeményezésére fordított kiadások együttesen 441,2 millió forintot tettek ki.

A 2019. I. félévi beruházások jelentős része informatikai eszközök beszerzéséhez, illetve különböző informatikai projektekhez kötődött. A nagyobb értékű beruházások között az MNB szervereket, hálózati eszközöket, nyomtatókat, fénymásolókat és Microsoft licenceket vásárolt, továbbá folytatódtak a korábbi években elkezdett statisztikai alkalmazásokkal összefüggő projektek, mint például a STAFIR program is, melynek célja a statisztikai és felügyeleti célú informatikai rendszerek integrációjának megvalósítása.

A biztonságtechnikai környezet fejlesztéseként folyamatban van a Szabadság téri épület és a Logisztikai központ biztonságtechnikai és informatikai rendszereinek felújítása és korszerűsítése.

3. Rövidítések, jegybankspecifikus fogalmak magyarázata

RÖVIDÍTÉSEK

BIB: Budapest Institute of Banking

EBA: European Banking Authority – Európai Bankhatóság

EBH: Európai Bankhatóság

ESMA: European Securities and Markets Authority – Európai Értékpapír-piaci Hatóság

GIRO: GIRO Elszámolásforgalmi Zrt.

MNB: Magyar Nemzeti Bank

FOGALMAK MAGYARÁZATA

AML/CFT: Anti Money Laundering and Combating the Financing of Terrorism – Pénzmosás és a terrorizmus finanszírozása elleni fellépés

AMI-SeCo NSG: Advisory Group on Market Infrastructures for Securities and Collateral. Értékpapírokkal és fedezettel kapcsolatos piaci infrastruktúrák tanácsadó csoport.

CFD: Contract for Difference – Különbözeti ügylet

Devizaswap ügylet: olyan — általában rövid lejáratra kötött — ügylet, amely különböző devizák cseréjét és az ügylet lezárásakor a szerződésben (a keresztfolyam és a devizák kamatrátája által) meghatározott áron történő visszacserelését foglalja magába.

Erős-ügyfélhitelesítés RTS: Az (EU) 2015/2366 európai parlamenti és tanácsi irányelvnek az erős ügyfél-hitelesítésre, valamint a közös és biztonságos nyílt kommunikációs standardokra vonatkozó szabályozástechnikai standardok tekintetében történő kiegészítéséről szóló 2017. november 27-i (EU) 2018/389 felhatalmazáson alapuló bizottsági rendelet.

Fizetési rendszer: A felvigyázott rendszerek esetében a Hitelintézeti törvény 6. § (1) bekezdés 27. pontjában meghatározott rendszer működtetésére az együttműködő felek közötti megállapodás alapján létrejött együttműködési forma. A pénzügyi infrastruktúra része. Magában foglalja a fizetési eszközöket, banki eljárásokat, valamint a bankközi fizetési rendszereket, amelyek együttesen teszik lehetővé a pénzforgalom lebonyolítását.

IFRS 9: International Financial Reporting Standards, Financial Instruments – Nemzetközi pénzügyi beszámolási standardok, Pénzügyi instrumentumok

ILAAP: Internal Liquidity Adequacy Assessment Process – Likviditás megfelelőségének belső értékelési folyamata

JTM: A jövedelemarányos törlesztőrészlet és a hitelfedezeti arányok szabályozásáról szóló 32/2014. (IX. 10.) MNB rendelet szerinti jövedelemarányos törlesztőrészlet mutató

KHR: 2011. évi CXII. törvény szerinti Központi Hitelinformációs Rendszer

MFL: Minősített Fogyasztóbarát Lakáshitel

MiFID II: AZ EURÓPAI PARLAMENT ÉS A TANÁCS 2014/65/EU IRÁNYELVE (2014. május 15.) a pénzügyi eszközök piacairól, valamint a 2002/92/EK irányelv és a 2011/61/EU irányelv módosításáról

MiFIR: AZ EURÓPAI PARLAMENT ÉS A TANÁCS 600/2014/EU RENDELETE (2014. május 15.) a pénzügyi eszközök piacairól és a 648/2012/EU rendelet módosításáról

O/N: overnight betét/hitel, egynapos betét/hitel

PRIIPS: Packaged Retail and Insurance-based Investment Products – Az Európai Parlament és a Tanács 1286/2014/EU rendelete a lakossági befektetési csomagtermékekkel, illetve biztosítási alapú befektetési termékekkel kapcsolatos kiemelt információkat tartalmazó dokumentumokról

PSD2 (Payment Services Directive 2): A megújított Pénzforgalmi irányelv. Az Európai Parlament és a Tanács 2015. november 25-i (EU) 2015/2366 irányelve a belső piaci pénzforgalmi szolgáltatásokról és a 2002/65/EK, a 2009/110/EK és a 2013/36/EU irányelv és a 1093/2010/EU rendelet módosításáról, valamint a 2007/64/EK irányelv hatályon kívül helyezéséről.

P2G: Pillar 2 Capital Guidance – Felügyeleti tőkeajánlás

SCAR.: Az (EU) 2015/2366 európai parlamenti és tanácsi irányelvnek az erős ügyfél-hitelesítésre, valamint a közös és biztonságos nyílt kommunikációs standardokra vonatkozó szabályozástechnikai standardok tekintetében történő kiegészítéséről szóló 2017. november 27-ei 2018/389/EU felhatalmazáson alapuló Bizottsági rendelet

SREP: Supervisory Review and Evaluation Process – Felügyeleti felülvizsgálati és értékelési folyamat

Szolvencia II: AZ EURÓPAI PARLAMENT ÉS A TANÁCS 2009/138/EK IRÁNYELVE a biztosítási és viszontbiztosítási üzleti tevékenység megkezdéséről és gyakorlásáról

TKM: A teljes költségmutató számításáról és közzétételéről szóló 55/2015. (XII. 22.) MNB rendelet szerinti teljes költségmutató

T2S: (TARGET2-Securities): Páneurópai kiegyenlítési technikai platform, az európai értékpapírpiacon tranzakcióinak kiegyenlítésére.

B) rész
A Magyar Nemzeti Bank
2019. I. félévi beszámolója

1. A Magyar Nemzeti Bank mérlege

millió forint

Kiegészítő melléklet kapcsolódó fejezete	ESZKÖZÖK (Aktívák)	2018.12.31.	2019.06.30.	Változás
1	2	3	4	4-3
	I. Követelések forintban	1 426 188	1 381 330	-44 858
3.3.	1. Központi költségvetéssel szembeni követelések	39 178	39 178	0
3.7.	2. Hitelintézetekkel szembeni követelések	1 383 386	1 338 257	-45 129
3.10.	3. Egyéb követelések	3 624	3 895	271
	II. Követelések devizában	9 438 194	9 392 935	-45 259
3.9.	1. Arany- és devizatartalék	8 793 473	8 739 133	-54 340
3.4.	2. Központi költségvetéssel szembeni devizakövetelések	0	0	0
3.8.	3. Hitelintézetekkel szembeni devizakövetelések	4 968	5 689	721
3.10.	4. Egyéb devizakövetelések	639 753	648 113	8 360
	III. Banküzemi eszközök	93 646	97 077	3 431
3.12.	ebből: Befektetett eszközök	77 719	95 054	17 335
3.14.	IV. Aktív időbeli elhatárolások	171 414	162 599	-8 815
	V. ESZKÖZÖK ÖSSZESEN (I+II+III+IV)	11 129 442	11 033 941	-95 501
Kiegészítő melléklet kapcsolódó fejezete	FORRÁSOK (Passzívák)	2018.12.31.	2019.06.30.	Változás
1	2	3	4	4-3
	VI. Kötelezettségek forintban	8 669 779	8 356 110	-313 669
3.5.	1. Központi költségvetés betétei	1 136 720	1 094 184	-42 536
3.7.	2. Hitelintézetek betétei	1 470 306	1 075 950	-394 356
	3. Forgalomban lévő bankjegy és érme	5 997 810	6 106 758	108 948
3.11.	4. Egyéb betétek és kötelezettségek	64 943	79 218	14 275
	VII. Kötelezettségek devizában	1 810 490	1 969 189	158 699
3.5.	1. Központi költségvetés betétei	593 962	789 837	195 875
3.8.	2. Hitelintézetek betétei	62 246	51 476	-10 770
3.11.	3. Egyéb kötelezettségek devizában	1 154 282	1 127 876	-26 406
3.13.	VIII. Céltartalék	668	439	-229
	IX. Banküzem egyéb forrásai	125 132	111 008	-14 124
3.14.	X. Passzív időbeli elhatárolások	88 925	83 328	-5 597
3.15.	XI. Saját tőke	434 448	513 867	79 419
	1. Jegyzett tőke	10 000	10 000	0
	2. Eredménytartalék	200 443	198 210	-2 233
	3. Értékelési tartalék	0	0	0
3.16.	4. Forintárfolyam kiegyenlítési tartaléka	169 601	213 925	44 324
3.16.	5. Deviza-értékpapírok kiegyenlítési tartaléka	6 637	39 070	32 433
	6. Tárgyévi eredmény*	47 767	52 662	4 895
	XII. FORRÁSOK ÖSSZESEN (VI+VII+VIII+IX+X+XI)	11 129 442	11 033 941	-95 501

*A tárgyévi eredmény 2018. december 31-re vonatkozóan az éves eredményt, 2019. június 30. tekintetében a féléves eredményt tartalmazza.

Budapest, 2019. szeptember 24.

Dr. Matolcsy György
a Magyar Nemzeti Bank elnöke

2. A Magyar Nemzeti Bank eredménykimutatása

millió forint

Kiegészítő melléklet kapcsolódó fejezete	BEVÉTELEK	2018. I. félév	2019. I. félév	Eltérés
1	2	3	4	4-3
3.18.	I. Forintban elszámolt kamat- és kamatjellegű bevételek	16 769	20 486	3 717
	1. Központi költségvetéssel szembeni követelések kamatbevételei	4	12	8
	2. Hitelintézetekkel szembeni követelések kamatbevételei	2 094	5 021	2 927
	3. Egyéb követelések kamatbevételei	17	19	2
	4. Forintban elszámolt kamatjellegű bevételek	14 654	15 434	780
3.18.	II. Devizában elszámolt kamat- és kamatjellegű bevételek	70 026	149 020	78 994
	1. Devizatartalékok utáni kamatbevételek	28 848	39 315	10 467
	2. Központi költségvetéssel szembeni követelések kamatbevételei	0	0	0
	3. Hitelintézetekkel szembeni követelések kamatbevételei	0	0	0
	4. Egyéb követelések kamatbevételei	0	0	0
	5. Devizában elszámolt kamatjellegű bevételek	41 178	109 705	68 527
3.19.	III. Deviza-árfolyamváltozásból származó bevételek	32 587	40 186	7 599
3.18.	IV. Pénzügyi műveletek realizált nyeresége	2 268	8 314	6 046
3.21.	V. Egyéb bevételek	9 115	10 857	1 742
	1. Jutalékbevételek	541	619	78
3.22.	2. Jutaléktól eltérő egyéb bevételek	2 547	3 751	1 204
3.23.	3. Felügyeleti tevékenységből származó bevételek	6 027	6 487	460
3.13.	VI. Céltartalék-felhasználás	51	238	187
3.13.	VII. Értékvesztés-visszaírás	228	126	-102
3.24.	VIII. Banküzem bevételei	365	113	-252
	IX. BEVÉTELEK ÖSSZESEN (I+II+III+IV+V+VI+VII+VIII)	131 409	229 340	97 931

Kiegészítő melléklet kapcsolódó fejezete	RÁFORDÍTÁSOK	2018. I. félév	2019. I. félév	Eltérés
1	2	3	4	4-3
3.18.	X. Forintban elszámolt kamat- és kamatjellegű ráfordítások	5 346	4 947	-399
	1. Központi költségvetés betéeteinek kamatráfordításai	6	402	396
	2. Hitelintézeti betétek kamatráfordításai	3 526	2 275	-1 251
	3. Egyéb betétek kamatráfordításai	18	21	3
	4. Forintban elszámolt kamatjellegű ráfordítások	1 796	2 249	453
3.18.	XI. Devizában elszámolt kamat- és kamatjellegű ráfordítások	69 646	136 271	66 625
	1. Központi költségvetés betéeteinek kamatráfordításai	-653	-728	-75
	2. Hitelintézeti betétek kamatráfordításai	-20	-68	-48
	3. Egyéb kötelezettségek kamatráfordításai	4 765	3 871	-894
	4. Devizában elszámolt kamatjellegű ráfordítások	65 554	133 196	67 642
3.19.	XII. Deviza-árfolyamváltozásból származó ráfordítások	2 853	1 342	-1 511
3.20.	XIII. Bankjegy- és érmegyártás költsége	4 979	6 677	1 698
3.18.	XIV. Pénzügyi műveletek realizált vesztesége	5 482	2 472	-3 010
3.21.	XV. Egyéb ráfordítások	3 295	3 750	455
	1. Jutalékráfordítások	323	694	371
3.22.	2. Jutaléktól eltérő egyéb ráfordítások	2 972	3 056	84
3.13.	XVI. Céltartalékképzés	66	9	-57
3.13.	XVII. Értékvesztés	149	197	48
3.24.	XVIII. Banküzem működési költségei és ráfordításai	20 773	21 013	240
	XIX. RÁFORDÍTÁSOK ÖSSZESEN (X+XI+XII+XIII+XIV+XV+XVI+XVII+XVIII)	112 589	176 678	64 089
	XX. Tárgyévi eredmény (IX-XIX)	18 820	52 662	33 842

Budapest, 2019. szeptember 24.

Dr. Matolcsy György
a Magyar Nemzeti Bank elnöke

3. Kiegészítő melléklet

3.1. AZ MNB SZÁMVITELI POLITIKÁJA

A Magyar Nemzeti Bank (MNB) tulajdonosa a magyar állam, a tulajdonosi jogokat az államháztartásért felelős miniszter (részvényes) gyakorolja.

Az MNB számviteli politikáját a számvitelről szóló 2000. évi C. törvény (a továbbiakban: Számviteli tv.), a Magyar Nemzeti Bankról szóló 2013. évi CXXXIX. törvény (a továbbiakban: MNBtv.) és a Magyar Nemzeti Bank éves beszámolóképzési és könyvvezetési kötelezettségének sajátosságairól szóló 221/2000. (XII. 19.) kormányrendelet (a továbbiakban: MNBr.) keretei közt alakítja ki. 2004. május 1-jétől, a Magyar Köztársaságnak az Európai Unióhoz történő csatlakozásáról szóló nemzetközi szerződést kihirdető törvény hatálybalépésének napjától az MNB a Központi Bankok Európai Rendszerének (KBER) tagja.

Az alábbiakban az MNB számviteli rendszere, az általánostól eltérő értékelési és eredményelszámolási szabályai kerülnek röviden bemutatásra a féléves beszámoló vonatkozásában.

3.1.1. Az MNB számviteli rendszerének jellemzői

Az MNB könyvvezetése során alkalmazott egyik alapelv, hogy a gazdasági eseményeket a tényleges felmerülés időpontjának megfelelő dátummal kell a könyvekben rögzíteni. Ennek a devizaárfolyam-nyereségek és -veszteségek pontos meghatározása szempontjából van különös jelentősége, elsősorban a devizaeladások és -vásárlások esetében. A devizaátváltással járó azonnali devizaügyletek az üzletkötés napjával kerülnek a könyvekben rögzítésre. Az ilyen ügyletekből eredő követelések és kötelezettségek az MNB devizapozícióját az üzletkötés napjától módosítják. Ugyanezt az eljárást követi az MNB a fedezeti célú származékos ügyletek mérlegben megjelenő átértékelési különbözetének könyvelésekor is.

Az MNB naponta elszámolja:

- a devizaeszközei és -forrásai, illetve mérlegben kívül kimutatott, fedezeti származékos ügyletekből származó követeléseit és kötelezettségeit átértékeléséből eredő devizaárfolyam-különbözeteket,
- az értékpapírok beszerzési árfolyam-különbözetének amortizációját, valamint
- a mérlegben szereplő és a mérlegben kívül kimutatott, fedezeti ügyletekből származó követelések és kötelezettségek időarányos kamatához kapcsolódó időbeli elhatárolásokat.

Az MNBr. rendelkezése értelmében az MNB a számviteli politikájában rögzített módon, a tulajdonos részére történő adatszolgáltatás céljából minden negyedévben köteles eszköz- és forrásszámláit, valamint eredményszámláit lezárni és főkönyvi kivonatot készíteni.

Az MNB első célra ennél gyakrabban, havonta készít mérleget és eredménykimutatást, és ezek alátámasztására havonta végrehajtja:

- a deviza-értékpapírok piaci értékelését,
- a napi átértékelés során képződő árfolyamnyereség, vagy -veszteség realizált, illetve nem realizált részre történő szétbontását és elszámolását,
- az értékcsökkenési leírás elszámolását.

A negyedéves zárlat során az MNB minősíti az egyéb célú származékos ügyletekből és a nemzetközi szerződéseken alapuló értékpapír-kölcsönzési tevékenységből eredő – a kapott biztosíték bekerülési értékével megegyező – mérlegen kívül nyilvántartott függő és jövőbeni kötelezettségeit, az egyéb mérlegen kívül nyilvántartott kötelezettségeit, valamint minősíti a mérlegben található követeléseket és értékpapírokat, továbbá év végén és a második negyedéves minősítéskor a befektetett pénzügyi eszközöket. A minősítés alapján megállapítja és elszámolja a szükséges értékvesztés, valamint a mérleg alatti kötelezettségekhez kapcsolódó céltartalékot.

Az MNB elnöke félévkor írásban beszámol az Országgyűlés gazdasági ügyekért felelős állandó bizottságának az MNB féléves tevékenységéről. Ez a beszámoló a Féléves jelentés, mely az MNB szervezetét, gazdálkodását és féléves tevékenységét bemutató üzleti jelentésből, valamint az igazgatóság által megállapított, Számviteli tv. szerinti féléves beszámolóból áll. Az MNB a Féléves jelentést magyar nyelven nyilvánosságra hozza az internetes honlapján. Az internetes honlap címe: www.mnb.hu.

A féléves beszámoló aláírására jogosult vezető dr. Matolcsy György, a Magyar Nemzeti Bank elnöke.

A számviteli szolgáltatásokért felelős vezető Kalina Gábor, PM-regisztrációs száma: 194599.

3.1.2. Alkalmazott főbb értékelési elvek

A központi költségvetéssel szembeni követelések

A központi költségvetéssel szembeni követelések között kimutatott értékpapírok kamatokkal csökkentett, amortizált beszerzési értéken szerepelnek a mérlegben. A kamatokat nem tartalmazó vételár és a névérték közötti különbözetet mint árfolyamnyereséget vagy -vesztéseget az MNB időarányosan számolja el eredményében.

A költségvetéssel szembeni követelésekre értékvesztést elszámolni nem lehet.

Hitelintézetekkel szembeni követelések

A hitelintézeti követelések között kimutatott jelzálogleveleket amortizált beszerzési értéken – kamattal csökkentett vételáron – kell kimutatni a mérlegben. A beszerzési piaci értékkel különbözetet az MNB időarányosan számolja el árfolyamnyereséggé vagy -vesztéssé kamatjellegű eredményében.

A jelzáloglevelekre – a veszteségek kockázatának mértékével arányos – értékvesztést kell elszámolni, ha a veszteségjellegű különbözet tartósan mutatkozik és jelentős összegű.

A Növekedési Hitelprogram (NHP) keretén belül hitelintézeteknek nyújtott, kamatmentes refinanszírozási hiteleket, valamint a hitelintézeteknek értékpapír fedezete mellett nyújtott, alapkamathoz kötött hiteleket a folyósított hitelösszegnek megfelelő bekerülési értéken kell nyilvántartásba venni.

Egyéb követelések

A felügyeleti tevékenységből származó követelések értékvesztéssel csökkentett bekerülési értéken szerepelnek a mérlegben. Az MNB a felügyeleti díjelőírásokat a beérkező bevallások alapján, a bírságelőírásokat a jogerőre emelkedett határozatok alapján könyveli. A felügyeleti tevékenységből származó bevételek között kell kimutatni a felügyeleti díjakat, a kiszabott és az MNBtv.-ben meghatározott támogatási célokra felhasznált bírságokat, valamint a befolyt igazgatási szolgáltatási díjakat.

Az egyéb követelések között kerülnek kimutatásra a munkavállalói kölcsönök, továbbá az egyéb jogi személyeknek nyújtott hitelek a folyósított összegnek megfelelően. A kapcsolódó kapott kamatok összege az egyéb követelések kamatbevételein szerepel.

Az egyéb követeléseket minősítés alá kell vonni, és szükség esetén értékvesztést kell rájuk elszámolni.

Devizaeszközök és -források értékelése, a devizaárfolyam-eredmény elszámolása

Az MNB valamennyi devizaeszközét és -forrását a beszerzés napján érvényes hivatalos árfolyamon veszi nyilvántartásba a könyvekben. Amennyiben egy devizakövetelés vagy -kötelezettség devizakonverzió miatt jön létre, úgy az MNB a devizaátváltás során ténylegesen alkalmazott és a hivatalos árfolyam eltéréséből eredő árfolyamnyereséget vagy -veszteséget az adott napra konverziós eredményként elszámolja, és az eredménykimutatásban a devizaárfolyam-változásból származó eredménysorokon jeleníti meg.

Az MNB devizaeszközeit és -forrásait, valamint fedezeti célú származékos ügyletekből eredő, mérlegen kívüli követeléseit és kötelezettségeit naponta a hivatalos árfolyam változásának megfelelően átértékeli. Az átértékelés következtében a mérleg devizában denominált tételei a mérlegforduló napon érvényes hivatalos árfolyamon átértékelt összegben szerepelnek. Az átértékelési körnek nem képezik részét a devizában könyvelt banküzemi eszközök és források (kivéve a külföldi befektetések), a devizában könyvelt időbeli elhatárolások, valamint az egyéb célú származékos ügyletek.

A devizában befolyt eredmény az adott napi hivatalos árfolyamon kerül az eredményben elszámolásra.

Az időbeli elhatárolások napi könyvelését az előző napi időbeli elhatárolások visszavezetése előzi meg, így a devizában könyvelt időbeli elhatárolások átértékelés nélkül is hivatalos árfolyamon szerepelnek a mérlegben.

A napi átértékelés során képződő devizaárfolyam-nyereségből, illetve -veszteségből csak a realizált árfolyameredményt lehet az eredményben elszámolni. A nem realizált eredményt a saját tőkében, a forintárfolyam kiegyenlítési tartaléka soron kell kimutatni.

Realizált eredményt egy adott devizanemben a nettó devizapozíció (abszolút értékben vett) csökkenése keletkeztet. A realizált eredmény a nettó devizapozíció-változás adott napon érvényes átlagos beszerzési árfolyamon, illetve hivatalos árfolyamon számított értékének különbözete.

Deviza-értékpapírok

A deviza-értékpapírokat piaci értéken kell kimutatni. A deviza-értékpapírok esetében az értékelés napján érvényes piaci érték (a portfóliókezelést támogató eszköz által alkalmazott ár) és az amortizált bekerülési érték közötti különbözet a saját tőke részeként a deviza-értékpapírok kiegyenlítési tartalékában szerepel. Az értékpapírok eladásakor realizálódó árfolyamnyereséget vagy -veszteséget a pénzügyi műveletek realizált nyeresége és -vesztesége eredmény soron kell kimutatni.

Az MNB értékpapír-állományát adott hónap utolsó munkanapján érvényes piaci árak alapján értékeli. Amennyiben ezen a napon valamely deviza esetében a megfelelő piaci likviditás nem biztosított, úgy az azt megelőző munkanap a kiértékelés tárgynapja.

A külső vagyonkezelőnek adott mandátum keretében kezelt deviza-értékpapírokat szintén piaci értéken kell kimutatni, a letétkezelőtől kapott árak alkalmazása mellett.

A nemzetközi szerződés alapján kötött repo- (értékpapír-visszavásárlási) ügyleteket hitel-betét ügyletként kell elszámolni, és az ügyletkez tartozó jövőbeli értékpapír-követelést vagy -kötelezettséget a mérleg alatti tételek között kell nyilvántartani.

A nemzetközi szerződéseken alapuló értékpapír-kölcsönügyletek során kölcsönbe adott értékpapírokat nem kell kivezetni a devizatartalékból, azok állományát a mérlegen kívüli tételek között kell szerepeltetni. A pénzben kapott biztosítékból eszközölt befektetéseket, valamint a pénztől eltérő biztosítékokat függő kötelezettségként kell a mérleg alatti tételek között kimutatni, és negyedévente céltartalékot kell képezni a befektetések esetleges negatív piaci értékével megegyezően.

IMF-fel kapcsolatos elszámolások

Az IMF-kvóta devizában befizetett része – mint SDR-ben denominált, lehívható követelés – a devizatartalék része.

A kvóta forintban befizetett – SDR-ben nyilvántartott – része a mérlegben az egyéb devizakövetelések soron szerepel. Ezzel szemben forrásoldalon az IMF forintbetétje áll. Az MNB-nek legalább évente gondoskodnia kell arról, hogy az IMF forintbetétjének nagysága megegyezzen a forintban befizetett kvóta összegével. Mivel ez a betétszámla a leírtaknak megfelelően csak formailag forint, a mérlegben az egyéb devizakötelezettségek soron szerepel.

A tagállamok devizatartalékainak növelését célzó SDR-kihelyezés (SDR-allokáció) keretében kapott összeg egyrészt az MNB devizatartalékait növeli, másrészt forrásoldalon lejárat nélküli kötelezettséget keletkeztet az IMF-fel szemben. A tranzakciónak akkor van eredményhatása (a kapott SDR-összegre kamatot kell fizetni), ha abból felhasználás történik.

Származékos ügyletek elszámolása

Az MNB a származékos ügyleteket az üzletkötés célja alapján két csoportba sorolja: fedezeti ügyletek, illetve egyéb céllal kötött ügyletek.

Fedezetinek minősülnek azok az ügyletek, amelyek egy meghatározott eszköz- vagy forráscsoport, illetve nyitott pozíció devizaárfolyam- vagy piaciérték-változásából eredő kockázatát csökkentik, azokhoz egyértelműen hozzárendelték, és az ügylet indításakor kifejezetten fedezeti ügyletként jelölték meg, valamint kizárják vagy lényegesen csökkentik a fedezni kívánt kockázatot. Fedezeti ügyletnek minősülnek továbbá a költségvetéssel kötött, illetve az ezen ügyletek fedezésére külföldi partnerrel kötött származékos ügyletek.

A származékos ügyleteket mérlegen kívüli követelésként, illetve kötelezettséggként kell kimutatni. A fedezeti ügyletekből eredő devizakövetelések és -kötelezettségek összevont átértékelési különbözetét (előjelüknek megfelelően az egyéb devizakövetelések vagy -kötelezettségek soron, illetve a központi költségvetéssel szembeni vagy a hitelintézetekkel szembeni devizakövetelések vagy -kötelezettségek soron), valamint időarányos kamatukat (időbeli elhatárolásként) a mérlegben kell kimutatni.

Az egyéb célú származékos ügyletek lezárulásakor az ilyen ügyletek eredményét a devizaügyletek esetén a devizaárfolyam-változásból származó bevételek, illetve ráfordítások, a kamatváltozáshoz kapcsolható ügyletek esetén pedig a kamatjellegű bevételek, illetve ráfordítások soron kell az eredményben kimutatni. Az ilyen ügyletek nem értékelődnek át, de az óvatosság elve alapján, indokolt esetben – a mérlegkészítéskor rendelkezésre álló információk alapján – az ügyletek esetleges negatív piaci értékével megegyező céltartalékot kell képezni negyedévente.

Banküzemi eszközök és források

A banküzem eszközei és forrásai mérlegsorokon kerülnek kimutatásra az alábbiak:

- azok a követelések és kötelezettségek, amelyek a jegybanki feladatokkal közvetlenül nem hozhatók kapcsolatba (pl. adókkal, járulékokkal, munkavállalókkal kapcsolatos elszámolások, szállítók), továbbá
- a hivatalos fizetőeszköznek már nem minősülő, még be nem váltott bankjegyekből eredő kötelezettségek, valamint
- a befektetések és
- a szervezeti működéshez szükséges eszközök (immateriális javak, tárgyi eszközök, készletek).

Az MNB mérlegében pénzeszközök nem szerepelnek. A jegybank a készpénz kibocsátója, ezáltal a pénztárában, illetve az értéktárában lévő készpénzkészlet – mivel nincs forgalomban – a forrásoldalon a bankjegy- és érmeállományból kerül levonásra.

Az MNB által alkalmazott értékcsökkenési leírási kulcsok

százalék

Megnevezés	2019.06.30.
Vagyoni értékű jogok	17
Szellemi termékek	10-50
Alapítás-átszervezés aktivált értéke	20
Vagyonkezelte és saját tulajdonban lévő épületek	2-3
Járművek*	20
Híradástechnikai eszközök, irodai eszközök, gépek	9-50
Irodai berendezések, felszerelési tárgyak	14,5-33
Számítástechnikai berendezések	9-33
Emissziós gépek	5-33
Műszerek, mérőeszközök	9-33
Bankbiztonsági eszközök	2-33
Egyéb berendezések és tárgyi eszközök	3-33

* A járművek maradványértéke 20%.

A vagyontárgyak értékcsökkenésének meghatározására az elvárható hasznos élettartam alapján egyedileg kerül sor. Az MNB minden esetben lineáris leírási kulcsot alkalmaz. Az MNB nem számol el értékvesztést az olyan eszköz után, amely a használat során értékéből nem veszít, illetve amelynek értéke különleges helyzetéből, kivoltából adódóan évről évre nő (pl. telek, képzőművészeti alkotás, műtárgy).

3.2. A MAKROGAZDASÁGI FOLYAMATOK HATÁSA AZ MNB 2019. I. FÉLÉVI MÉRLEGÉRE ÉS EREDMÉNYÉRE

2019 I. félévében az MNB-nek 52,7 milliárd forint nyeresége keletkezett. A legjelentősebb eredménytétel a devizaárfolyam változásából származó nyereség volt. Az MNB számviteli mérlegfőösszege 2019. június 30-án 11 033,9 milliárd forint volt, ami 95,5 milliárd forinttal alacsonyabb 2018 végéhez képest.

Eszközoldalon kisebb mértékű változások voltak jellemzők: csökkent a devizatartalék állománya és a 2018 végén fennálló egynapos hitelintézeti forinthelek nagyobb része lejárt, míg az NHP keretében nyújtott refinanszírozási hitelek állománya az NHP fix hitelek igénybevétele miatt emelkedett. Forrásoldalon a hitelintézeti betéteknél volt tapasztalható nagyobb mértékű visszaesés, míg a forgalomban lévő készpénz állománya tovább bővült. Az ÁKK devizabetételének emelkedése miatt nőtt a devizaforrások állománya is. Magasabb lett a jegybank saját tőkéje, ami alapvetően a kiegyenlítési tartalékok emelkedésével magyarázható.

A nettó kamat- és kamatjellegű eredményen 16,5 milliárd forinttal több – összesen 28,3 milliárd forint – nyereség képződött a 2018. I. félévi nyereséghez képest. A forint kamateredmény 15,5 milliárd forint nyereség volt, ami 4,1 milliárd forinttal volt magasabb a 2018. januártól júniusig elért eredményhez képest. Ehhez a forint forrásoknak az alacsonyabb – negatív – kamatozású egynapos betétek javára történő átrendeződése, a három hónapos betétállomány kifutása, valamint a hitelintézetekkel kötött kamatswapok járultak hozzá. A deviza kamateredmény 12,8 milliárd forint volt 2019 I. félévében, ami 12,4 milliárd forinttal haladta meg 2018 azonos időszakának nyereségét. A magasabb kamateredmény döntően az emelkedő devizatartalékok utáni magasabb kamatbevételekre vezethető vissza.

A pénzügyi műveleteken realizált eredmény a 2018. I. félévi 3,2 milliárd forintos veszteséghez képest 5,8 milliárd forint nyereséget mutatott 2019 első felére, ami a devizapiaci hozamok csökkenésével állt összefüggésben.

2019-ben továbbra is meghatározó eredménytétel volt a devizaárfolyam-változásból származó eredmény, amelynek alakulását részben a devizaeladások volumene, részben a forint hivatalos árfolyamának és bekerülési árfolyamának eltérése

határozza meg. Devizaeladásokon 2019 I. félévében az MNB 9,1 milliárd forinttal több, összesen 38,8 milliárd forint árfolyamnyereséget realizált.

Az eredményre ható tényezőkről lásd részletesen az Üzleti jelentés 2.10. fejezetét.

3.3. A KÖZPONTI KÖLTSÉGVETÉSEL SZEMBENI FORINTKÖVETELÉSEK

A központi költségvetéssel szembeni forintkövetelések sor egy 5 éven túli lejáratú, változó kamatozású államadóssági kötvényt foglal magába, melynek állománya nem változott, 2019. június 30-án is 39,2 milliárd forint volt.

3.4. A KÖZPONTI KÖLTSÉGVETÉSEL SZEMBENI DEVIZAKÖVETELÉSEK

A központi költségvetéssel szembeni devizakövetelések soron 2018 végén és 2019. június 30-án nem volt állomány. A költségvetéssel kötött kamatozó devizaswapügyletek egyenlege nettó kötelezettséget mutatott, így a központi költségvetéssel szembeni devizakötelezettségeknél került kimutatásra (lásd 3.5. pont).

3.5. A KÖZPONTI KÖLTSÉGVETÉS FORINT- ÉS DEVIZAKÖTELEZETTSÉGEI

A központi költségvetés forintbetétei

millió forint

Mérleg sor	Megnevezés	Állomány		Változás
		2018.12.31.	2019.06.30.	
	Kincstári egységes számla (KESZ)	1 136 269	1 093 716	-42 553
	Államadósság Kezelő Központ Zrt. betéte	393	410	17
	Egyéb	58	58	0
VI.1.	Központi költségvetés betétei	1 136 720	1 094 184	-42 536

A központi költségvetés forintbetéteinek állománya 42,5 milliárd forinttal 1094,2 milliárd forintra mérséklődött 2019. június 30-ra. A változás a KESZ állományában következett be, melynek alakulását költségvetési és finanszírozási folyamatok magyarázzák.

A központi költségvetéssel szembeni devizakötelezettségek

millió forint

Mérleg sor	Megnevezés	Állomány		Változás
		2018.12.31.	2019.06.30.	
	Központi költségvetés devizabetétei	232 539	415 356	182 817
	Központi költségvetéssel kötött kamatozó devizaswapok	361 423	374 481	13 058
VII.1.	Központi költségvetés betétei devizában	593 962	789 837	195 875

A központi költségvetés devizabetéteinek devizaswapokkal összesített állománya 2019. június 30-án 789,8 milliárd forint volt, ami 195,9 milliárd forinttal haladta meg a 2018 végi állományt. A devizabetétek 182,8 milliárd forintos növekedését az ÁKK adósságkezelési műveletei indokolták.

A központi költségvetéssel kötött határidős ügyletek mögött euro/dollár kamatozó devizaswap ügyletek állnak, az állomány 13,1 milliárd forintos emelkedését a keresztárfolyamok változása – a dollár euróval szembeni erősödése – okozta.

A központi költségvetéssel szembeni devizakötelezettségek hátralévő futamidő szerinti lejárat szerkezete

millió forint

Mérleg sor	Hátralévő futamidő	Állomány		Változás
		2018.12.31.	2019.06.30.	
	- 1 éven belüli	232 539	454 558	222 019
	- 1-5 éves	263 075	270 715	7 640
	- 5 éven túli	98 348	64 564	-33 784
VII.1.	Központi költségvetés betétei devizában	593 962	789 837	195 875

3.6. A KÖZPONTI KÖLTSÉGVETÉSSSEL SZEMBENI NETTÓ POZÍCIÓ ALAKULÁSA

millió forint

Mérleg sor	Megnevezés	Állomány		Változás
		2018.12.31.	2019.06.30.	
I.1.—VI.1.	Nettó forintpozíció	-1 097 542	-1 055 006	42 536
II.2.—VII.1.	Nettó devizapozíció	-593 962	-789 837	-195 875
	Összesen	-1 691 504	-1 844 843	-153 339

3.7. A HITELINTÉZETEKSEL SZEMBENI FORINTKÖVETELÉSEK ÉS -KÖTELEZETTSÉGEK

A hitelintézetekkel szembeni forintkövetelések

millió forint

Mérleg sor	Megnevezés	Állomány		Változás
		2018.12.31.	2019.06.30.	
	Értékpapír fedezete mellett nyújtott hitel	73 239	15 266	-57 973
	Jelzáloglevelek	402 099	395 191	-6 908
	NHP refinanszírozási hitelek	908 150	920 083	11 933
	Egyéb hitelintézeti követelések	6 422	14 115	7 693
	Hitelintézetekkel szembeni bruttó követelések összesen	1 389 910	1 344 655	-45 255
	Hitelintézetekkel szembeni követelések értékvesztése	-6 524	-6 398	126
I.2.	Hitelintézetekkel szembeni követelések	1 383 386	1 338 257	-45 129

A hitelintézetekkel szembeni forintkövetelések állománya 2019. június 30-án 1338,3 milliárd forint volt, 2018 végéhez képest 45,1 milliárd forinttal lett kevesebb. Ezen belül az egynapos hitelek állománya változott legnagyobb mértékben, ami 58 milliárd forint csökkenést jelentett. A jelzáloglevelek állománya lejárat miatt mérséklődött. Az NHP keretében nyújtott refinanszírozási hitelek állománya összességében 11,9 milliárd forinttal emelkedett úgy, hogy az NHP fix hitelek igénybevétele 128,2 milliárd forinttal növelte, míg a lejárt illetve lejárttá tett követelések 116,3 milliárd forinttal csökkentették az állományt. A lejárttá tett követelések – elvont és értékesített értékpapírfedezettel, valamint értékvesztéssel csökkentett – összege az egyéb hitelintézeti követelések állományát növelte.

A hitelintézetekkel szembeni bruttó forintkövetelések hátralévő futamidő szerinti lejárat szerkezete

millió forint

Sorszám	Hátralévő futamidő	Állomány		Változás
		2018.12.31.	2019.06.30.	
1.	- lejárt	6 422	14 115	7 693
2.	- 1 éven belüli	111 846	46 840	-65 006
3.	- 1-5 év	584 690	646 418	61 728
4.	- 5 éven túli	686 952	637 282	-49 670
5.	Hitelintézetekkel szembeni bruttó követelések (1+2+3+4)	1 389 910	1 344 655	-45 255

A hitelintézetekkel szembeni forintkötelezettségek

millió forint

Mérlegsor	Megnevezés	Állomány		Változás
		2018.12.31.	2019.06.30.	
	Pénzforgalmi számlák állománya	461 923	463 393	1 470
	Egynapos betétek	988 583	612 554	-376 029
	Egyéb betétek	19 800	3	-19 797
VI.2.	Hitelintézetek betétei	1 470 306	1 075 950	-394 356

A hitelintézetek betétei soron a jegybanki alapkamathoz kötött kamatozású, forintlikviditást befolyásoló eszközök jelennek meg, melyek mindegyike éven belüli lejáratú. Az ügyletek június végi állománya 1076 milliárd forint volt, ami 27 százalékos csökkenést jelent 2018 végéhez képest. Legnagyobb mértékben az egynapos betétek állománya változott, melynek egyenlege 2019. június 30-án 612,6 milliárd forint volt. Egy jelzálogbank pótfedezeti számláján elkülönített egyenleg 2019 első felében feloldásra került, ami az egyéb betétek 19,8 milliárd forintos visszaesésével járt.

3.8. A HITELINTÉZETEKKEL SZEMBENI NETTÓ POZÍCIÓ ALAKULÁSA

millió forint

Mérlegsor	Megnevezés	Állomány		Változás
		2018.12.31.	2019.06.30.	
I.2.—VI.2.	Nettó forintpozíció	-86 920	262 307	349 227
II.3.—VII.2.	Nettó devizapozíció	-57 278	-45 787	11 491
	Összesen	-144 198	216 520	360 718

A hitelintézetekkel szembeni nettó pozíció 2019 első felében előjelet váltott, a 2018 végi nettó kötelezettségből 360,7 milliárd forint javulással 216,5 milliárd forint nettó követelés lett 2019. június 30-ra.

Ezen belül a nettó forintpozíció javult jelentősen, 349,2 milliárd forinttal. A pozíció javulásában az egynapos hitelintézeti betétállomány csökkenésének van meghatározó szerepe, amit tovább erősített az egyéb betétek visszaesése, valamint az NHP refinanszírozási hitelek állománynövekedése. Rontotta a pozíciót az értékpapír fedezet mellett nyújtott hitelek és a jelzáloglevelek állományának lejárat miatti csökkenése.

A hitelintézetekkel szembeni nettó devizapozíció 11,5 milliárd forinttal javult, a 2019. június végi állomány 45,8 milliárd forint nettó kötelezettség volt. A belföldi hitelintézetek által az MNB-nél kamatozó betétszámlán elhelyezett devizaállományok visszaesése és a devizaswap ügyletek összesített állományváltozása egyaránt a devizapozíció javulásának irányába hatott.

A hitelintézetekkel szembeni devizakövetelések és -kötelezettségek lejárat szerinti bontása

millió forint

Sorszám	Hátralévő futamidő	Állomány		Változás
		2018.12.31.	2019.06.30.	
	- 1 éven belüli	4	231	227
	- 1—5 éves	119	132	13
	- 5 éven túli	4 845	5 326	481
II.3.	Hitelintézetekkel szembeni devizakövetelések	4 968	5 689	721
	- 1 éven belüli	62 246	51 476	-10 770
	- 1—5 éves	0	0	0
	- 5 éven túli	0	0	0
VII.2.	Hitelintézetekkel szembeni devizakötelezettségek	62 246	51 476	-10 770
II.3.-VII.2.	Nettó devizapozíció	-57 278	-45 787	11 491

3.9. A JEGYBANKI ARANY- ÉS DEVIZATARTALÉK

Állományok forintban

millió forint

Mérlegsor	Megnevezés	Állomány		Változás
		2018.12.31.	2019.06.30.	
	Aranykészlet	363 286	407 150	43 864
	IMF szabad kvóta	116 575	118 173	1 598
	Devizabetét	2 082 826	952 737	-1 130 089
	Deviza-értékpapírok	6 208 989	7 048 647	839 658
	Deviza-repoügyletek állománya	21 797	212 426	190 629
II.1.	Arany- és devizatartalék	8 793 473	8 739 133	-54 340

Az MNB statisztikai célból rendszeresen publikálja a devizatartalék nagyságát. A statisztikai szabályok szerint a devizatartalék részét képezik ennek felhalmozott kamatai is, így a statisztikai és a számviteli szabályok szerinti devizatartalék nagysága eltér egymástól.

A felhalmozott kamatokat nem tartalmazó devizatartalék forintban kifejezett állománya 2019. június 30-án 8739,1 milliárd forint volt, ami 54,3 milliárd forinttal maradt el a 2018 végi állománytól. 2019 első felében a devizatartalék állományát növelték az Európai Bizottságtól az országba beáramló eurotranszferek, valamint az eurótól eltérő devizában denominált eszközök ártértékelődése, csökkentették az ÁKK adósságkezeléssel kapcsolatos és egyéb műveletei, a MÁK devizabefolyásainak és -kifizetéseinek nettó egyenlege, továbbá a finomhangoló swapok lejáratát. Mindezek együttes hatására a devizatartalék euróban kifejezett nagysága 0,3 milliárd euróval mérséklődött 2018 végéről 2019. június 30-ra.

3.10. EGYÉB FORINT- ÉS DEVIZAKÖVETELÉSEK

Egyéb forintkövetelések

millió forint

Mérleg sor	Megnevezés	Állomány		Változás
		2018.12.31.	2019.06.30.	
	Felügyeleti tevékenységből származó követelések	8 870	9 103	233
	Munkavállalói lakás- és személyi kölcsönök	3 418	3 653	235
	Egyéb bruttó forintkövetelések összesen	12 288	12 756	468
	Egyéb forintkövetelések értékvesztése	-8 664	-8 861	-197
I.3.	Egyéb forintkövetelések	3 624	3 895	271

A felügyeleti tevékenységből származó követelések állománya 9,1 milliárd forint volt a félév végén, melynek 97,3 százaléka – az MNB belső minősítési szabályzatának megfelelően – értékvesztés került elszámolásra. Az MNB által munkavállalóinak nyújtott személyi kölcsönök és kamatkedvezményes lakáskölcsönök együttes állománya 0,2 milliárd forinttal emelkedett 2019. június végére.

Egyéb devizakövetelések

millió forint

Mérleg sor	Megnevezés	Állomány		Változás
		2018.12.31.	2019.06.30.	
	IMF-kvóta forintban befizetett része	639 191	647 953	8 762
	Külföldi fedezeti ügyletek*	445	43	-402
	Egyéb	117	117	0
II.4.	Egyéb devizakövetelések	639 753	648 113	8 360

*A fedezeti célú származékos ügyletek ártértékelési különbözete az MNBr.-nek megfelelően nettó módon szerepel a mérlegben.

Az IMF-kvóta forintban befizetett része a forint árfolyamának SDR-hez viszonyított 1,4 százalékos gyengülése miatt emelkedett. A külföldi fedezeti ügyletek sor az MNB külfölddel kötött határidős ügyleteinek összevont követel egyenlegét foglalja magában. A határidős devizaswapügyletek állománya 0,4 milliárd forinttal csökkent.

3.11. EGYÉB FORINT- ÉS DEVIZAKÖTELEZETTSÉGEK

Egyéb forintkötelezettségek

millió forint

Mérleg sor	Megnevezés	Állomány		Változás
		2018.12.31.	2019.06.30.	
	Nemzetközi pénzügyi intézmények forintbetétei	34 352	65 400	31 048
	Egyéb kötelezettségek	30 591	13 818	-16 773
VI.4.	Egyéb betétek és kötelezettségek	64 943	79 218	14 275

A nemzetközi pénzügyi intézmények forintbetétei sor döntően az Európai Bizottság forintbetétét tartalmazza. Az egyéb kötelezettségek sor többek között a Kárrendezési Alap, az Országos Fizetési Szolgáltató Zrt., az OBA és a Befektető-védelmi Alap forint bankszámláit foglalja magába.

Egyéb devizakötelezettségek

millió forint

Mérleg sor	Megnevezés	Állomány		Változás
		2018.12.31.	2019.06.30.	
	IMF-betétek	1 025 275	1 039 330	14 055
	Külföldi betétek és hitelek	78 399	57 046	-21 353
	Külföldi fedezeti ügyletek*	50 313	30 160	-20 153
	Egyéb kötelezettségek	295	1 340	1 045
VII.3.	Egyéb devizakötelezettségek	1 154 282	1 127 876	-26 406

* A fedezeti célú származékos ügyletek ártértékelési különbözete az MNBr.-nek megfelelően nettó módon szerepel a mérlegben.

Az egyéb devizakötelezettségek állománya 2019. június 30-án 1127,9 milliárd forint volt, ami 2018 végéhez képest 26,4 milliárd forint csökkenést jelentett. Az IMF forintbetétének állománya ártértékelődés miatt 14,1 milliárd forinttal nőtt. A külföldi betétállomány 21,4 milliárd forinttal lett kevesebb, ami mögött alapvetően a határidős ügyletek piaci értékének változását tükröző marginbetétek alakulása állt. A külfölddel kötött fedezeti célú határidős ügyletek nettó állománya az ügyletek értékének visszaesése miatt csökkent.

Egyéb devizakötelezettségek hátralévő futamidő szerinti lejárat szerkezete

millió forint

Mérleg sor	Hátralévő futamidő	Állomány		Változás
		2018.12.31.	2019.06.30.	
	- 1 éven belüli	759 449	736 820	-22 629
	- 1 - 5 éves*	2 529	-2 674	-5 203
	- 5 éven túli	6 220	2 354	-3 866
	- lejárat nélküli	386 084	391 376	5 292
VII.3.	Egyéb devizakötelezettségek	1 154 282	1 127 876	-26 406

* Az 1 - 5 éves lejáratú külfölddel kötött kamatozó devizaswapok ártértékelési különbözete követel egyenleget mutatott.

A lejárat nélküli kötelezettség sor az IMF által 2009-ben végrehajtott SDR-kihelyezésből (SDR-allokáció) származó tartozást foglalja magába 991,1 millió SDR értékben, a növekedést az árfolyamváltozás okozta.

Egyéb devizakötelezettségek devizaszerkezete (külföldi fedezeti ügyletek nélkül)

millió forint

Sorszám	Megnevezés	Állomány		Változás
		2018.12.31.	2019.06.30.	
1.	- EUR	-88 465	58 186	146 651
2.	- USD	5 981	185	-5 796
3.	- SDR	419 193	433 246	14 053
4.	- Egyéb	767 260	606 099	-161 161
5.	Egyéb devizakötelezettségek	1 103 969	1 097 716	-6 253

Az egyéb soron szereplő 606,1 milliárd forintos 2019. június 30-i állomány csaknem teljes egészében az IMF-kvóta ártértékeléssel korrigált forintfedezetét tartalmazza.

3.12. BEFEKTETETT ESZKÖZÖK

A befektetett eszközök teszik ki a banküzemi eszközök 98 százalékát az MNB mérlegében. A befektetett eszközök az immateriális javakon, tárgyi eszközökön és beruházásokon (33,5 milliárd forint) túl a tulajdonosi részesedéseket (9,7 milliárd forint külföldi és 51,9 milliárd forint belföldi befektetéseket) is tartalmazzák. A Buda Palotához kapcsolódó, 2018. év végén fennálló követelés és ügyvédi letét 2019 I. félévében kivezetésre került a banküzem egyéb eszközei közül az Optimum-Penta Ingatlanbefektetési Kft. üzletrészenek megvásárlásával, ami a befektetett eszközök állományát növelte.

Az immateriális javak, tárgyi eszközök, beruházások bruttó értékének, értékcsökkenésének és nettó értékének változása

millió forint

	Eszközcsoport							Immateriális javak, tárgyi eszközök és beruházások összesen
	Immateriális javak		Tárgyi eszközök				Beruházások és beruházásra adott előlegek	
	Vagyoni értékű jogok, szellemi termékek	Fejlesztés alatt lévő szoftverek	Ingatlanok, Ingatlan-tartozékok	Berendezések	Kulturális javak	Bankjegy- és érme-gyűjtemény eszközei		
Bruttó érték alakulása								
2018.12.31.	16 029	827	13 649	16 632	11 013	243	2 617	61 010
Üzembe helyezés/ Beszerzés	638	436	57	878	443		532	2 984
Térítés nélküli eszközátvétel								0
Egyéb növekedés/ Átsorolás								0
Selejt				-2				-2
Eladás				-1				-1
Térítés nélküli eszközátadás			-3	-1 318				-1 321
Egyéb csökkenés/ Átsorolás				-1				-1
2019.06.30.	16 667	1 263	13 703	16 188	11 456	243	3 149	62 669
Értékcsökkenés részletezése								
2018.12.31.	12 227	0	5 269	11 228	0	0	0	28 724
Terv szerinti értékcsökkenési leírás	763		208	787				1 758
Átsorolás miatti növekedés								0
Állományból történő kivezetés			-1	-1 317				-1 318
Átsorolás miatti csökkenés								0
2019.06.30.	12 990	0	5 476	10 698	0	0	0	29 164
Nettó érték								
2018.12.31.	3 802	827	8 380	5 404	11 013	243	2 617	32 286
2019.06.30.	3 677	1 263	8 227	5 490	11 456	243	3 149	33 505
Változás	-125	436	-153	86	443	0	532	1 219

Az állami tulajdonban lévő vagyonkezelt ingatlanok (3 épület és 2 telek) nettó könyv szerinti értéke 2019. június 30-án 60 millió forint volt.

Külföldi befektetések és azok osztalékai

millió forint

Megnevezés	Tulajdoni hányad (%)		Könyv szerinti érték		Kapott osztalék	
	2018.12.31.	2019.06.30.	2018.12.31.	2019.06.30.	2018	2019. I. félév
BIS	1,43	1,43	7 752	7 893	798	0
<i>millió SDR</i>			10	10		
<i>millió CHF</i>			13,5	13,5		
Európai Központi Bank	1,38	1,33	1 801	1 753	-	-
<i>ezer EUR</i>			5 601	5 418		
SWIFT	0,03	0,03	15	15	0	0
<i>ezer EUR</i>			46,4	46,4		
Befektetések összesen			9 568	9 661	798	0

Az EKB tulajdonosi megoszlása 2019. június 30-án

Nemzeti Központi Bankok (NKB)	Jegyzett tőke	Befizetett tőke	Tőkejegyzési kulcs (%)
	ezer EUR		
Nationale Bank van België/ Banque Nationale de Belgique	273 656	273 656	2,5280
Deutsche Bundesbank	1 988 229	1 988 229	18,3670
Eesti Pank	21 304	21 304	0,1968
Central Bank of Ireland	127 237	127 237	1,1754
Bank of Greece	187 186	187 186	1,7292
Banco de España	902 708	902 708	8,3391
Banque de France	1 537 811	1 537 811	14,2061
Banca d'Italia	1 277 600	1 277 600	11,8023
Central Bank of Cyprus	16 270	16 270	0,1503
Latvijas Banka	29 563	29 563	0,2731
Lietuvos banka	43 939	43 939	0,4059
Banque centrale du Luxembourg	24 573	24 573	0,2270
Central Bank of Malta	7 924	7 924	0,0732
De Nederlandsche Bank	440 329	440 329	4,0677
Oesterreichische Nationalbank	220 018	220 018	2,0325
Banco de Portugal	177 173	177 173	1,6367
Banka Slovenije	36 383	36 383	0,3361
Národná banka Slovenska	86 643	86 643	0,8004
Suomen Pankki – Finlands Bank	137 564	137 564	1,2708
Euroövezetbeli NKB-k összesen	7 536 110	7 536 110	69,6176
Bulgarian National Bank	92 132	3 455	0,8511
Česká národní banka	175 062	6 565	1,6172
Danmarks Nationalbank	162 224	6 083	1,4986
Hrvatska narodna banka	61 410	2 303	0,5673
Magyar Nemzeti Bank	144 492	5 419	1,3348
Narodowy Bank Polski	563 636	21 136	5,2068
Banca Națională a României	264 888	9 933	2,4470
Sveriges riksbank	273 028	10 239	2,5222
Bank of England	1 552 025	58 201	14,3374
Euroövezeten kívüli NKB-k összesen	3 288 897	123 334	30,3824
Összes NKB	10 825 007	7 659 444	100,0000

2004. május 1-jén a Magyar Köztársaság csatlakozott az Európai Unióhoz, ezzel az MNB a Központi Bankok Európai Rendszerének (KBER) tagjává vált. A KBER az Európai Központi Bankból (EKB) és a 28 EU-tagállam jegybankjaiból áll. Az eurorendszert az EKB és az eurót már bevezetett tagállamok nemzeti jegybankjai alkotják.

Az EKB és a KBER Alapokmánya (a továbbiakban: Alapokmány) 28. szakaszának megfelelően az MNB egyben az EKB tulajdonosává is vált. A részesedés arányát és annak ötévente történő újraszámítását az Alapokmány 29. szakasza határozza meg az Európai Bizottság által megadott népességi és GDP-adatok alapján. A részesedés változhat még új ország Európai Unióhoz történő csatlakozásával, illetve tőkeemelés során.

Az Alapokmány 47. szakasza értelmében a nem eurozónabeli jegybankok befizetési kötelezettsége a mindenkori részesedésük 3,75 százaléka, ennyivel kell hozzájárulniuk az EKB működési költségeihez. Az MNB mint euroövezeten kívüli jegybank nem tarthat igényt az EKB felosztható nyereségéből való részesedésre, ugyanakkor az EKB veszteségét sem köteles finanszírozni.

2019. január 1-jével az ötévente esedékes felülvizsgálat miatt a tőkekulcsok ismét kiigazításra kerültek. Az MNB tőkejegyzési kulcsa 1,3348 százalékra, részesedése 144,5 millió euróra csökkent. 2019. június 30-án a befektetés értéke – a befizetett tőke – az MNB mérlegében 5,4 millió euro (1,8 milliárd forint) volt.

Belföldi befektetések és azok osztalékai

millió forint

Megnevezés	Tulajdoni hányad (%)		Könyv szerinti érték		Kapott osztalék	
	2018.12.31.	2019.06.30.	2018.12.31.	2019.06.30.	2018	2019. I. félév
Pénzjegynyomda Zrt. 1055 Budapest, Markó utca 13–17.	100,0	100,0	11 827	11 827	0	0
Magyar Pénzverő Zrt. 1239 Budapest, Európa út 1.	100,0	100,0	575	575	0	425
Pénzügyi Stabilitási és Felszámoló Nkft. 1055 Budapest, Bajcsy-Zsilinszky út 78.	100,0	100,0	50	50	-	-
MNB-Jóléti Kft. 1054 Budapest, Szabadság tér 9.	100,0	100,0	688	736	0	0
MNB-Biztonsági Zrt. 1054 Budapest, Alkotás utca 50.	100,0	100,0	740	740	0	0
GIRO Elszámolásforgalmi Zrt. 1054 Budapest, Vadász utca 31.	100,0	100,0	9 779	9 779	0	0
Optimum-Penta Ingatlanbefektetési Kft. 1054 Budapest, Szabadság tér 9.	0,0	100,0	0	15 976	0	0
Budapesti Értéktőzsde Zrt. 1054 Budapest, Szabadság tér 7.	81,4	81,4	11 555	11 555	0	0
KELER Zrt. 1074 Budapest, Rákóczi út 70–72.	53,3	53,3	643	643	457	2 133
KELER KSZF Zrt. 1074 Budapest, Rákóczi út 70–72.	0,1	0,1	7	7	0	0
Befektetések összesen			35 864	51 888	457	2 558

Belföldi befektetések részesedései

Megnevezés	Részesedések		
	Név Székhely	Tulajdoni hányad (%)	Jegyzett tőke (millió forint)
		2019.06.30.	
Pénzjegynyomda Zrt.	DIPA Diósgyőri Papírgyár Zrt. 3535 Miskolc, Hegyalja út 203/1.	100,0	4 196
GIRO Elszámolásforgalmi Zrt.	BISZ Központi Hitelinformációs Zrt. 1205 Budapest, Mártonffy utca 25–27.	100,0	217
Budapesti Értéktőzsde Zrt.	Budapest Institute of Banking Zrt. 1054 Budapest, Szabadság tér 7.	100,0	120
KELER Zrt.	KELER Zrt. 1074 Budapest, Rákóczi út 70–72.	46,7	4 500
	KELER KSZF Zrt. 1074 Budapest, Rákóczi út 70–72.	0,1	2 623
	KELER KSZF Zrt. 1074 Budapest, Rákóczi út 70–72.	99,8	2 623

A **Pénzjegynyomda Zrt.** a forintbankjegyek mellett papír és műanyag kártyaformátumú biztonsági okmányokat, adó- és zárjegyeket, értékpapírokat állít elő, valamint okmány megszemélyesítési szolgáltatásokat nyújt hazai és külföldi megrendelők számára. A végrehajtott fejlesztéseknek, beruházásoknak köszönhetően a nyomda magas színvonalon képes a forintbankjegyek és okmányok nemzetközi sztenderdeknek megfelelő korszerű és biztonságos gyártására. A társaság kiemelt stratégiai célja a forintbankjegyek megfelelő mennyiségben és minőségben történő gyártása, a bankjeggyártástól eltérő ágazatokban pedig az erősödő külföldi piaci jelenlét, valamint a termékekhez kapcsolódó integrált informatikai rendszerek és szolgáltatások fejlesztése. A forint bankjegyek korszerűsítését célzó csereprogram éveiben (2013–2019) a társaság működése során prioritást élvez az új bankjegyek előállítás. A társaság a meghatározó hazai okmányok gyártásában és megszemélyesítésében stabilizálta részvételét a 2022-ig tartó szerződéses időszakra. Ennek keretében a kártyagyártás, az utalványok, valamint zárjegyek előállítása mellett 2017 végétől elindult az útlevelek és más hazai okmányok megszemélyesítése, valamint az e-személyigazolvány gyártása. A Pénzjegynyomda leányvállalata — a **DIPA Diósgyőri Papírgyár Zrt.** (DIPA Zrt.) — az ország egyedüli biztonságipapír-gyártója. A DIPA fő feladata a hazai bankjegy alappapírok megfelelő minőségű, mennyiségű és határidőre történő előállítása. A társaság termékstratégiájának középpontjában a minőségi, magas szintű védelmi elemekkel ellátott termékek állnak. A bankjegy-alappapíron túl a DIPA állítja elő a közigazgatásban használt okmányok jelentős részének alappapírját, a jegy-alappapírokat továbbá számos ország útlevelének és okmányának papírját, amelyekhez hamisítás ellen komplex védelmet nyújtó megoldásokat biztosít. A társaság nemzetközi viszonylatban is törekszik erősíteni a hagyományokra és innovatív megoldásokra alapozott vevői elismertségét, stabilizálni, illetve növelni elért eredményeit, ezáltal biztosítani a tulajdonos számára a hatékonyan működő befektetést.

A **Magyar Pénzverő Zrt.** elsődleges feladata — az MNB megrendelése alapján — a készpénzforgalom zavartalan működéséhez szükséges forint pénzermék, valamint az MNB által törvényes fizetőeszközként kibocsátott emlékpénzermék előállítása. A társaság szabad kapacitásainak hasznosításával saját éremprogramja és egyedi megrendelések alapján — törvényes fizetőeszköznek nem minősülő — emlékérmeket és egyéb vereteket is gyárt. Kereskedelmi tevékenysége keretében bel- és külföldön nagy- és kiskereskedelmi értékesítés formájában forgalmazza a jegybank által kibocsátott emlékérmeket, gyűjtői célú bankjegyeket, saját kibocsátású érmekeket és import befektetési-arany termékeket. A társaság tevékenysége 2018 végén új termékkörrel bővült, miután elnyerte a Köztársasági Elnöki Hivatal nemzeti kitüntetések gyártására vonatkozó 2019. évi megbízását, amelynek 2019. június 28-i határidővel eleget tett. A következő egyéves periódusra vonatkozó újabb szerződés kötése folyamatban van. A 2019. július elején beérkezett nemesfém érme gyártására alkalmas verőgép üzembe helyezésével a végéhez közeledik a társaságnál 2014-ben megkezdett szerszámüzemi és verőüzemi, részben pótló, részben kapacitásbővítő beruházási program, a tulajdonosi stratégiának megfelelően.

A Pénzügyi Stabilitási és Felszámoló Nonprofit Kft. (PSFN Kft.) kizárólagos jogkörrel végzi a pénzügyi szervezetek felszámolását, végelszámolását, kockázati tőkealapok megszüntetését, valamint szükség esetén a pénzintézetek szanálásával összefüggő, közreműködői, és tanácsadói jellegű részfeladatokat. Ellátja továbbá a felfüggesztett tevékenységi engedélyű pénzügyi szervezetek esetében a felügyeleti biztos feladatokat. A PSFN Kft. feladata a válsághelyzetbe került pénzügyi szervezetek kezelése, ennek érdekében az operatív irányításuk ellátása, valamint adott esetben zökkenőmentes kivezetése a pénzügyi közvetítőrendszerből. A társaság közfeladatának ellátása keretében szükség esetén — az MNB felügyeleti intézkedése alapján közvetlen szakmai kontrollt és átvilágítást igénylő pénzügyi szervezetek részleges vagy teljes irányítását átvevő — felügyeleti biztos feladatait ellátó személyt jelöl ki. Amennyiben megállapításra kerül, hogy az MNB felügyeleti intézkedéseivel, vagy felügyeleti biztos kirendelésével sem biztosítható valamely pénzügyi szervezet prudens és jogszerű működése, a szervezethez tartozó szakemberek végzik kizárólagos jogkörrel a pénzügyi szervezet felszámolását, illetve végelszámolását. Ezen eljárások célja, hogy a pénzügyi szervezetek engedélyének visszavonását követően a fizetésekre vonatkozó eljárás befejezését megelőzően a hitelezők érdekei érvényesüljenek, követeléseik kielégítést nyerjenek. A PSFN Kft. feladatait közhasznú tevékenységként, a pénzügyi szolgáltatásokat igénybevevők érdekeit védve látja el. Határozott célkitűzése, hogy a hitelintézetek, a pénzügyi vállalkozások, a biztosítók, a tőkepiaci intézmények, a pénztárak és más pénzügyi szervezetek megszüntetése egységes szemlélet és módszertan szerint, a prudencia és a transzparencia elvének érvényre jutása mellett menjen végbe, illetve, hogy a megszüntetési eljárások — azok komplex jellegének és a pénzügyi fogyasztók érdekeinek egyidejű szem előtt tartásával — a lehető leghamarabb lezárásra kerüljenek és a hitelezők számára a legnagyobb arányú megtérülést biztosítsák. Folyamatos szabályozási és infrastrukturális fejlesztések szolgálják a fenti célkitűzések megvalósulását, a közvélemény megfelelő és hatékony tájékoztatását, valamint a pénzügyi közvetítőrendszerbe vetett bizalom erősítését.

Az MNB-Jóléti Humán Szolgáltató és Üzemeltető Kft. feladata a Tiszaroffi Képzési és Szabadidőközpont fenntartása és üzemeltetése. A társaság üzemelteti továbbá a munkahelyi büféket az MNB munkavállalói számára, valamint az MNB, mint tulajdonos részére egyéb szolgáltatásokat is nyújt (pl. catering, Teátrum üzemeltetése). A befektetés könyv szerinti értéke 2019 I. félévében 688 millió forintról 736 millió forintra módosult a 48 millió forintos tőkeemelés hatására. Igazgatósági döntés alapján folyamatban van a társaság MNB-Biztonsági Zrt.-be történő beolvadása.

Az MNB—Biztonsági Zrt. a Szolgáltatási Szerződés alapján folyamatosan végzi az élőerős őrzésvédelmi tevékenységet. Ennek során ellátja az MNB hivatalos objektumainak, helyiségeinek — jogszabályi kötelezettség szerinti fegyveres biztonsági őrrel történő — védelmét, továbbá részt vesz a pénz- és értékszállítási, valamint a pénzszállító gépjárművek karbantartási feladatainak végrehajtásában. Az MNB—Biztonsági Zrt. a fegyveres biztonsági őrrel végzett alaptevékenységén túl személy- és vagyonőrök biztosításával, a jegybank részére őrzésvédelmi és rendezvénybiztosítási feladatokat is ellát, kiegészítve a biztonsági felügyeletet igénylő szállítmányok kíséresi feladataival. 2017-től kezdődően az őrzésvédelmi tevékenységhez, illetve a jegybankban ellátandó biztonsági feladatokhoz kötődően az MNB—Biztonsági Zrt. értékelő-elemzői és tanácsadói, valamint a megelőzési feladatokhoz kapcsolódó felkészítési tevékenységet végez, továbbá biztonságtechnikai támogatási szolgáltatást nyújt a jegybank részére. Az MNB-Biztonsági Zrt. az MNB leányvállalatai részére is nyújtja szolgáltatásait. Ezekon túlmenően az MNB—Biztonsági Zrt. harmadik fél számára nem nyújt szolgáltatást.

A GIRO Zrt. üzemelteti a belföldi forintátutalások és beszedések bankközi elszámolását végző Bankközi Klíring Rendszert (BKR). Stratégiájában kiemelt célként szerepel a BKR stabil, biztonságos működése, az elszámolásforgalmi szolgáltatások fejlesztése, új szolgáltatások bevezetése, valamint az elszámolásforgalmi díjak versenyképességének növelése. A társaság legfontosabb fejlesztése jelenleg az azonnali fizetési rendszer létrehozása, amelynek eredményeként 10 millió forintig a nap 24 órájában, az év minden napján öt másodpercen belül teljesülni fognak az elektronikusan benyújtott egyedi forint átutalási megbízások. Az ügyfeleknek számlaszámok megjelölése nélkül, másodlagos számlaazonosítók (mobilszám, e-mail cím, adóazonosító jel/adószám) használatával is lehetőségük lesz átutalásokat indítani, illetve elérhetővé válik a fizetési kérelem szolgáltatás, amelynek keretén belül a kedvezményezett egy szabványosított üzenet formájában azonnali átutalást kezdeményezhet a fizető félnél. A GIRO és az MNB központi infrastruktúrája 2019. július 1-re elkészült, azonban a piaci szereplők oldalán azonosított kockázatok miatt a Pénzügyi Stabilitási Tanács 2019. május 28-i ülésén úgy döntött, hogy az ügyfelek számára az azonnali fizetés 2020. március 2-ától lesz elérhető. Emellett a társaság az elektronikus pénzforgalom bővülésének támogatása érdekében átdolgozta az elszámolásforgalmi díjakra vonatkozó árazási stratégiáját, amelynek értelmében a korábbi tranzakció alapú árazásról rendszerterhelés szerinti csomagárazásra tér át. Az új koncepció alapján alkalmazott csomag alapú ár magában foglalja a teljes BKR használatát, így a klíringtagok 2019. január 1-jétől nem számolnak tranzakciónkénti díjakkal az elszámolásforgalom tekintetében.

Az **Optimum-Penta Ingatlanbefektetési Kft.** tevékenységi köre és feladata saját tulajdonú, bérelt ingatlan bérbeadása, üzemeltetése, továbbá ingatlankezelési tevékenység végzése. A társaság a 1122 Budapest, Krisztina krt. 6-8. szám alatti, Buda Palota (korábbi Postapalota) Irodaház ingatlan tulajdonosa. A folyamatban lévő ingatlanfejlesztési beruházás eredményeként sor kerül az ingatlan felújítására és mélygarázs kialakítására, mely elsődlegesen az MNB felügyeleti ügyfélszolgálatának, valamint munkatársai irodai elhelyezését fogja biztosítani, továbbá az ingatlan ad majd otthont a jegybanki Pénzmúzeum és Látogatóközpont számára is. Az Optimum-Penta Ingatlanbefektetési Kft. az MNB-n és leányvállalatain kívül harmadik fél számára nem tervezi szolgáltatás nyújtását. A társaság üzletrészt 2019. május 31-én vásárolta meg az MNB 13,8 milliárd forint bekerülési értéken. Az ezt követően végrehajtott 2,2 milliárd forintos tőkeemelés hatására a befektetés könyv szerinti értéke 2019. június 30-án 16 milliárd forintot tett ki.

A **Budapesti Értéktőzsde Zrt. (BÉT)** stratégiai tulajdonlásával az MNB alapvető célja a piacfejlesztés és a megfelelő méretű, illetve hatékonyan működő tőkepiac megvalósítása Magyarországon, mivel a fejlett tőkepiac és a diverzifikált pénzügyi közvetítőrendszer a versenyképes gazdaság és a fenntartható növekedés alapja. A BÉT 2020-ig szóló stratégiai irányvonalának fő elemei: a sikeres tőzsdei bevezetések, a piacszerkezet megújítása, a befektetői bázis és a nemzetközi kapcsolatok erősítése, valamint ezekhez kapcsolódóan a kormányzati támogatás elmélyítése. A stratégia egy egészségesebb szerkezetű pénzügyi rendszer kialakításához, a kamattranzmisszió javításához, és a tőzsdén jegyzett vállalatok átláthatóságának biztosítása révén a gazdaság további kifehéredéséhez is hozzájárul. A BÉT a hazai kis- és középvállalati szektor erősítésének érdekében a korábban indított piacok és programok folytatása mellett (pl. Xtend piac, Mentoring Program, Elite program, Nemzeti Tőzsdefejlesztési Alap), 2019-ben elindította az XBond piacot, mely a vállalatok számára könnyített feltételekkel biztosít piacot kötvénykibocsátásokhoz. A klasszikus szabályozott piachoz képest egyszerűsített adminisztráció és alacsonyabb költségek jellemzik az alternatív platformot. Az új piac létrehozása hozzájárul az MNB által indított Növekedési Kötvényprogramban szereplő célok eléréséhez is, ugyanis támogatja a vállalati kötvénykibocsátások számának növekedését. A tőkepiacról szóló 2001. évi CXV. törvény módosításának értelmében a BÉT az MNB engedélyével és ellenőrzése mellett értékpapírosítást elősegítő szervezői és tanácsadói tevékenységet végezhet. Ezzel a tőzsde konkrét eszközt kap a kezébe ahhoz, hogy előmozdítsa az értékpapírosítás hazai elterjedését, így segítheti a piac érdemi fejlődését. A piacfejlesztés érdekében három újabb értékpapírral bővült az elemzési-árjegyzési program, valamint újabb vállalat került bevezetésre az Xtend piacra. A korábbi évekhez hasonlóan a BÉT 2019-ben is nagy hangsúlyt fektetett a nemzetközi kapcsolatok ápolására. 2019 júniusában első alkalommal került megrendezésre Shanghai-ban a Hungary Investor Day, melynek kiemelt célja volt, hogy hozzájáruljon a kínai-magyar gazdasági kapcsolatok elmélyítéséhez. 2019-ben a BÉT rendezte a közép-kelet-európai tőzsdék találkozóját, melyen a V4 országok tőzsdéinek vezetői mellett, a bolgár és a szlovén tőzsdék vezetői is részt vettek. Leányvállalatán, a **Budapest Institute of Banking Zrt.-n** keresztül oktatási tevékenységgel továbbra is serkenti a keresleti oldalt. A társaság kisebbségi részesedéssel rendelkezik a KELER Zrt.-ből és a KELER KSZF Zrt.-ből álló KELER Csoportban, amelyben egyúttal az MNB többségi tulajdonnal rendelkezik, így a BÉT többségi tulajdonosaként a jegybank összességében a KELER Csoportban is stratégiai tulajdonrészrel rendelkezik. A KELER Csoport a magyar értékpapírpiac kereskedés utáni infrastruktúrájának üzemeltetőjeként számolja el, garantálja és egyenlíti ki a BÉT-en megkötött tőzsdei ügyleteket, illetve bármely, Magyarországon kibocsátott dematerializált értékpapírral végzett ügyletet.

A **KELER Központi Értéktár Zrt. (KELER)** a hazai tőkepiac egyetlen központi értéktári tevékenységet végző szervezete és ezen funkciója mellett szakosított hitelintézetként is működik. Piaci pozíciójából adódóan a KELER a magyar ISIN-kódok kibocsátója, így szolgáltatóként részt vesz az összes hazai értékpapír-kibocsátásban. A KELER 2017 elején csatlakozott az Európai Központi Bank által üzemeltetett páneurópai TARGET2—Securities (T2S) értékpapír-elszámolási platformhoz, amelynek célja, hogy hatékonyabbá tegye a határon átnyúló értékpapír-kereskedelmet. A T2S nemzetközi tranzakciókra vonatkozó alacsony díjai hozzájárulhatnak a magyar értékpapírok iránti külföldi kereslet növekedéséhez, a hazai szereplők számára pedig vonzóbbá tehetik a külföldi értékpapírpiacokat. Annak érdekében, hogy a hazai tőkepiac szereplői maradéktalanul élvezhessék a T2S által nyújtott összes előnyt, a vállalatnál folyamatban van a KELER Szolgáltatásfejlesztési Program megvalósítása, amelynek keretében megújításra kerül a társaság informatikai infrastruktúrája. 2017-ben megkezdődött a KELER újraengedélyezési eljárása a központi értéktárakra vonatkozó új európai rendeletnek (CSDR) megfelelően. A sikeres engedélyezési eljárást követően a KELER a legszigorúbb európai normákkal összhangban fogja biztosítani a magyar tőkepiac zavartalan működéséhez elengedhetetlen szolgáltatásait.

A **KELER KSZF Zrt.** a KELER cégcsoporton belül az elszámolóházi és a központi szerződő fél funkciókat látja el. A társaság elszámolóházi funkciójában végzi a BÉT-en kötött azonnali és derivatív ügyletek elszámolását, központi szerződő félként pedig garantálja ezen ügyletek teljesítését. A tőkepiaci szegmens mellett az elmúlt években dinamikusan növekvő üzletág

volt az elektromos árammal, illetve a földgáz-kereskedelemmel kapcsolatos ügyletek lebonyolítása. Az árampiacokon (ilyen például a magyar áramtőzsde, a HUPX) a KELER KSZF Zrt. a lipcsei székhelyű European Commodity Clearing AG klíringtagjaként nyújtja szolgáltatásait, amíg más piacokon, mint például a CEEGEX közép-európai gáztőzsdén, központi szerződő félként támogatja a szállítások zökkenőmentes lebonyolítását.

A kapcsolt vállalkozásokkal lebonyolított ügyletek szerződés által szabályozott szolgáltatásnyújtások vagy termékvásárlások, melyek árszabása piaci alapon, illetve az önköltség figyelembevételével történik. A kapcsolt felekkel történő díjelszámolás az érvényes hatósági díjszabás (MNB rendelet, hirdetmény) alapján történik. A bankjegy- és érmegyártás költségeit a 3.20 pont, a támogatásból eredő ráfordításokat a 3.22 pont részletezi.

Belföldi befektetések saját tőkéje

millió forint

Gazdasági társaság neve	Jegyzett tőke	Tartalékok	Adózott eredmény/ Tárgyévi eredmény	Saját tőke
	2019.06.30.			
Pénzjegynyomda Zrt.	11 827	6 638	627	19 092
Magyar Pénzverő Zrt.	575	1 222	436	2 233
Pénzügyi Stabilitási és Felszámoló Nkft.	50	3	0	53
MNB-Jóléti Kft.	856	-107	-101	648
MNB-Biztonsági Zrt.	210	530	0	740
GIRO Elszámolásforgalmi Zrt.	2 496	9 425	641	12 562
Optimum-Penta Ingatlanbefektetési Kft.	2 210	13 525	-191	15 544
Budapesti Értéktőzsde Zrt.	541	5 978	885	7 404
KELER Zrt.	4 500	18 551	531	23 582
KELER KSZF Zrt.	2 623	5 515	260	8 398

Az MNB követelése és kötelezettségei a kapcsolt vállalkozásokkal szemben

millió forint

Gazdasági társaság neve	Követelés	Kötelezettség
	2019.06.30.	
Pénzjegynyomda Zrt.	0	202
Magyar Pénzverő Zrt.	432	358
MNB-Jóléti Kft.	0	20
GIRO Elszámolásforgalmi Zrt.	0	2
KELER KSZF Zrt.	25	0
Budapest Institute of Banking Zrt.	0	1
Összesen	457	583

A Pénzverővel szembeni követelés nagyrészt forgalmi érmegyártáshoz szükséges alapanyag finanszírozásához a társaság üzemeltetéséhez történő előlegnyújtáshoz kapcsolódik, míg a KELER KSZF-fel szembeni követelés a BÉT-en való kereskedelemhez szükséges fedezetek miatt jelenik meg. A Pénzjegynyomdával és a Pénzverővel szembeni kötelezettség legyártott bankjegyek, illetve forgalmi és emlékérték kiszámlázásából származik, az MNB-Jóléti Kft.-vel szembeni kötelezettség pedig szolgáltatásnyújtásból adódik. A táblázatban szereplő követelések és kötelezettségek rövid lejáratúak, kivéve a KELER KSZF-fel szembeni követelés, mely az MNB klíringtagságának megszűnéséig fennáll.

3.13. CÉLTARTALÉK ÉS ÉRTÉKVESZTÉS

millió forint

Kapcsolódó mérlegssor	Megnevezés	2018.12.31.	Évközi változások		2019.06.30.
		Értékvesztés/ céltartalék összege	Képzés	Felhasználás/ visszairás	Értékvesztés/ céltartalék összege
1	2	3	4	5	3+4+5
I.2.	Hitelintézetekkel szembeni forintkövetelések	6 524	0	-126	6 398
I.3.	Egyéb forintkövetelések	8 664	197	0	8 861
III.	Befektetett pénzügyi eszközök	3 313	0	0	3 313
III.	Egyéb követelések	3	0	0	3
VIII.	Függő kötelezettségek	668	9	-238	439
	- peres ügyek	459	9	-86	382
	- NHP+ konstrukció	204	0	-147	57
	- egyéb célú származékos ügyletek	5	0	-5	0
	Összesen	19 172	206	-364	19 014

A céltartalék és értékvesztés állománya 2019 I. félévében kismértékben csökkent, június 30-án 19 milliárd forintot tett ki.

A hitelintézetekkel szembeni forintkövetelésre a várható megtérülés alapján 6,4 milliárd forint értékvesztés volt indokolt 2019. június 30-án.

Az egyéb forintkövetelések soron a felügyeleti tevékenységből származó követelésekre a negyedéves minősítések alkalmazásával összesen 0,2 milliárd forint értékvesztésképzés történt 2019 I. félévében.

A folyamatban lévő peres ügyekből származó függő kötelezettségekre 2019. június 30-án 0,4 milliárd forint céltartalék-állomány volt indokolt a 2018 végi 0,5 milliárd forinthez képest.

Az NHP+ konstrukcióhoz kapcsolódóan 0,1 milliárd forint céltartalék felszabadítására került sor 2019 első hat hónapja során.

3.14. AKTÍV ÉS PASSZÍV IDŐBELI ELHATÁROLÁSOK

millió forint

Mérlegssor	Megnevezés	Állomány		Változás
		2018.12.31.	2019.06.30.	
	Bankügyletek miatt	170 234	161 827	-8 407
	Belső gazdálkodás miatt	1 180	772	-408
IV.	Aktív időbeli elhatárolások	171 414	162 599	-8 815
	Bankügyletek miatt	88 203	82 601	-5 602
	Belső gazdálkodás miatt	722	727	5
X.	Passzív időbeli elhatárolások	88 925	83 328	-5 597

Az aktív és passzív időbeli elhatárolások elsősorban bankügyletek miatti kamat- és kamatjellegű bevételek, illetve ráfordítások, amelyek közgazdaságilag a tárgyidőszakot érintik, a pénzügyi teljesítés időpontjától függetlenül.

3.15. SAJÁT TŐKE ALAKULÁSA

millió forint

Mérleg sor	Megnevezés	2018.12.31.	2019.06.30.	Változás
XI.1.	Jegyzett tőke	10 000	10 000	0
XI.2.	Eredménytartalék	200 443	198 210	-2 233
XI.3.	Értékelési tartalék	0	0	0
XI.4.	Forintárfolyam kiegyenlítési tartaléka	169 601	213 925	44 324
XI.5.	Deviza-értékpapírok kiegyenlítési tartaléka	6 637	39 070	32 433
XI.6.	Tárgyévi eredmény	47 767	52 662	4 895
XI.	Saját tőke	434 448	513 867	79 419

A jegyzett tőke 1 db tízmilliárd forint névértékű névre szóló részvényből áll.

Az eredménytartalék 2,2 milliárd forintos csökkenése a 2018. évi 47,8 milliárd forint nyereség átvezetéséből, valamint az MNB igazgatósága által jóváhagyott 50 milliárd forint osztalék költségvetés részére történő májusi befizetéséből adódik.

A kiegyenlítési tartalékokról bővebben lásd a 3.16. pontot.

3.16. A KIEGYENLÍTÉSI TARTALÉKOK ALAKULÁSA

millió forint

Mérleg sor	Megnevezés	2018.12.31.	2019.06.30.	Változás
XI.4.	Forintárfolyam kiegyenlítési tartaléka	169 601	213 925	44 324
XI.5.	Deviza-értékpapírok kiegyenlítési tartaléka	6 637	39 070	32 433
	Kiegyenlítési tartalékok összesen	176 238	252 995	76 757

A forintárfolyam kiegyenlítési tartalékát az átértékelésre kerülő devizaállományok nagysága, valamint a hivatalos árfolyam és az átlagos bekerülési árfolyam eltérése határozza meg. A forint 2019. június végi hivatalos árfolyamának gyengülése a kiegyenlítési tartalék növekedésének irányába hatott, melynek egyenlege 44,3 milliárd forinttal 213,9 milliárd forintra változott. Az MNB árfolyamkitettséget döntő részben euróban vállal: a hivatalos árfolyam 323,54 forint/euro, az átlagos bekerülési árfolyam 311,43 forint/euro volt 2019. június 30-án.

A deviza-értékpapírok kiegyenlítési tartaléka a piaci érték és az amortizált bekerülési érték különbségeként határozható meg. 2019. június 30-án az MNB portfóliójában lévő értékpapírok piaci értékkülönbözete 39,1 milliárd forint pozitív egyenleget mutatott.

3.17. AZ MNB MÉRLEG ALATTI KÖTELEZETTSÉGEI ÉS JELENTŐS EGYÉB MÉRLEG ALATTI TÉTELEI

Fedezeti és egyéb célú származékos ügyletek

millió forint

Sorszám	Megnevezés	2018.12.31.			2019.06.30.		
		Követelés	Kötelezettség	Nettó piaci érték	Követelés	Kötelezettség	Nettó piaci érték
1.	Kamatswapügyletek	4 404 828	4 404 828	-39 698	3 387 758	3 387 758	21 119
	- Hitelezési aktivitáshoz kötött kamatswapügylet (HIRS)	906 350	906 350	-1 936	0	0	0
	- Monetáris politikai célú kamatswapügylet (MIRS)	1 099 617	1 099 617	-42 574	1 099 617	1 099 617	-6 478
	- Belföldi hitelintézetekkel kötött kamatswapügylet	1 342 080	1 342 080	26 698	1 220 930	1 220 930	24 678
	- Külföldiekkel kötött kamatswapügylet	1 056 781	1 056 781	-21 886	1 067 211	1 067 211	2 919
2.	Futures ügyletek	0	237 692	-420	0	172 327	-496
3.	Devizaswap- és termin ügyletek	4 827 139	4 872 986	-48 993	4 751 580	4 784 094	-32 982
	- Belföldi hitelintézetekkel kötött finomhangoló devizaswapügylet	1 993 912	1 996 256	-7 049	1 733 677	1 734 821	-5 751
4.	Kamatozó devizaswapügyletek (tőkecsere nélküli ügyletek is)	4 233 952	4 515 315	-290 914	4 257 735	4 540 403	-331 489
	- NHP-hoz kapcsolódó kamatozó devizaswapügylet	161 385	156 421	14 847	148 668	143 211	11 485
5.	Fedezeti ügyletek összesen (1+2+3+4)	13 465 919	14 030 821	-380 025	12 397 073	12 884 582	-343 848
6.	TBA ügyletek	104 981	45 920	709	130 690	7 015	224
7.	Futures ügyletek	201 796	0	502	172 360	0	1 325
8.	Egyéb célú származékos ügyletek összesen (6+7)	306 777	45 920	1 211	303 050	7 015	1 549
9.	Összesen (5+8)	13 772 696	14 076 741	-378 814	12 700 123	12 891 597	-342 299

A táblázat teljeskörűen tartalmazza a származékos ügyletekhez kapcsolódó mérleg alatti követeléseket és kötelezettségeket, ezáltal azokat a fedezeti célú devizaswap-, kamatozó devizaswap- és terminügyleteket is, melyek a nettó devizapozíció részét képezve – a tőkecsere nélküli kamatozó devizaswap-ügyletek kivételével – a mérlegben is szerepelnek. A fedezeti ügyletek a nettó devizapozíción a keresztárfolyam-ingadozások, illetve kamatlábváltozások miatt felmerülő kockázatot csökkentik, és segítenek a Monetáris Tanács által elfogadott irányadó (benchmark) devizaszerkezet kialakításában.

Az MNB által kívánatosnak tartott kamatstruktúra beállítását célozzák a konkrét kötvénykibocsátásokhoz rendelt fedezeti célú, külföldiekkel kötött kamatswapügyletek. Az önfinanszírozási programhoz kapcsolódóan 2014-től az MNB belföldi hitelintézetekkel kötött a kamatkockázatuk csökkentésére kamatswapügyleteket, melyek állománya 2019 júniusi lejáratok miatt csökkent. A hitelintézeti aktivitáshoz kötött három éves futamidejű kamatswapügyletek (HIRS) 2019. február végén lejártak. A 2018 elején bevezetett monetáris politikai célú forint kamatswap-ügyletekhez (MIRS) kapcsolódó tenderek 2018. év végével leállításra kerültek, az év végi állomány 2019 félévkor változatlanul fennállt. A belföldi hitelintézetekkel kötött ügyletek több mint 60 százaléka éven túli lejáratú.

A futures ügyletek a tartalékportfóliók durationjét csökkentő fedezeti célú, éven belüli ügyletek.

A devizaswap- és terminügyletek elsősorban a devizaárfolyam-kockázat fedezésének fő eszközei, devizaárfolyam-várákosásokon alapuló – a megfelelő devizapozíció érdekében kötött – éven belüli devizacsere-ügyletek. A finomhangoló devizaswap-ügyletekkel az MNB – monetáris politikai célból – forintlikviditást biztosít a belföldi hitelintézeteknek.

A kamatozó devizaswap-ügyletek a devizaárfolyam- és a kamatkockázat együttes hosszú távú kezelésére szolgálnak. 2019. június 30-án a kamatozó devizaswapok állományából 15 százalékot képviseltek a 2023-ban lejáró tőkecsere nélküli ügyletek, valamint 3 százalékot az NHP forint refinanszírozási hitelekhez kapcsolódóan kötött euro/forint csereügyletek.

Az egyéb célú származékos ügyletek éven belüli lejáratúak.

A származékos ügyletekből eredő kötelezettségek hátralévő futamidő szerinti lejárat szerkezete

millió forint

Sorszám	Hátralévő futamidő	Állomány		Változás
		2018.12.31.	2019.06.30.	
	- 1 éven belüli	6 300 213	6 373 152	72 939
	- 1—5 év	5 777 915	4 940 775	-837 140
	- 5 éven túli	1 952 693	1 570 655	-382 038
1.	Fedezeti ügyletekből eredő kötelezettség	14 030 821	12 884 582	-1 146 239
	- 1 éven belüli	45 920	7 015	-38 905
	- 1—5 év	0	0	0
	- 5 éven túli	0	0	0
2.	Egyéb célú ügyletekből eredő kötelezettség	45 920	7 015	-38 905
3.	Összesen (1+2)	14 076 741	12 891 597	-1 185 144

Mérleg alatti egyéb kötelezettségek

millió forint

Sorszám	Megnevezés	Állomány		Változás
		2018.12.31.	2019.06.30.	
1.	NHP fennmaradó lehívható hitelkeret	33 532	41 748	8 216
2.	NHP+ konstrukcióból eredő függő kötelezettség	204	57	-147
3.	Peres ügyekhez kapcsolódó függő kötelezettség	825	570	-255
4.	Garanciák	1 721	1 741	20
5.	Egyéb mérleg alatti kötelezettségek	15	15	0
6.	Összesen (1+2+3+4+5)	36 297	44 131	7 834

Az NHP-val kapcsolatosan az MNB mérleg alatti kötelezettségként tartja nyilván egyrészt az eredetileg NHP+ keretében allokált, de a bankok kérésére az NHP I. pillér folytatásában felhasználható, még rendelkezésre álló keretet, másrészt az NHP harmadik szakaszának I. és II. pillérében lehívható hitelkeretet.

Az NHP+ konstrukcióra vonatkozó szerződések értelmében a folyósított kkv-hitelekkel eredő hitelintézeti tőkeveszteségek maximum 50 százalékát az MNB megtéríti a hitelintézeteknek a portfóliószintű limiten belül. Az NHP+ függő kötelezettség a minősítési szabályzat alapján céltartalékképzés alá vont várható térítési kötelezettség nyilvántartására szolgál.

A perek nagy része felügyeleti tevékenység során hozott bírsághatározatok ellen indított eljárásokhoz kötődik, továbbá egyéb kártérítési pereket foglal magába. A kapcsolódó függő kötelezettség összege tartalmazza az összes megfizetett, majd peresített bírságvételt, valamint az egyéb perek kapcsán a céltartalékképzés alá vont, várható kártérítési összegeket.

A garanciák sor olyan exportgaranciákat tartalmaz, amelyekhez minden esetben reverzális szerződés kapcsolódik. Az MNB a garancia lehívásakor – szükség esetén – élhet a viszontgarancia jogával. 2019 I. félévében az állomány forint értékének növekedése árfolyamváltozás következménye.

Értékpapírügyletek mérleg alatti nyilvántartása

millió forint

Sorszám	Megnevezés	Állomány		Változás
		2018.12.31.	2019.06.30.	
1.	Kölcsönadott értékpapírok névértéke	148 341	472 704	324 363
	- elszámolóházon keresztül (garantált)	8 506	4 865	-3 641
	- ügynökön keresztül (fedezettel)	139 835	467 839	328 004
2.	Értékpapír-kölcsönügyletből származó pénzbeli fedezetből eszközölt befektetés			
	- bekerülési értéke	142 029	480 659	338 630
	- piaci értéke	142 029	480 659	338 630
3.	Aktív repo keretében vásárolt értékpapírok névértéke	22 227	205 505	183 278

3.18. NETTÓ KAMATEREDMÉNY ÉS A PÉNZÜGYI MŰVELETEK REALIZÁLT EREDMÉNYE

Nettó forint és deviza kamat- és kamatjellegű eredmény

millió forint

Er.kim. sora	Megnevezés	2018. I. félév	2019. I. félév	Változás
1	2	3	4	4-3
(I.1.+II.2.)—(X.1.+XI.1.)	Központi költségvetés	651	338	-313
(I.2.+II.3.)—(X.2.+XI.2.)	Hitelintézetek	-1 412	2 814	4 226
(I.3.+II.1.+II.4.)—(X.3.+XI.3.)	Egyéb	24 082	35 442	11 360
	Nettó kamateredmény	23 321	38 594	15 273
	Forint-értékpapírok	-1 071	-1 552	-481
	Deviza-értékpapírok	-12 508	-11 314	1 194
	Származékos ügyletek*	2 039	2 531	492
	Egyéb	22	29	7
(I.4.+II.5.)—(X.4.+XI.4.)	Nettó kamatjellegű eredmény	-11 518	-10 306	1 212
(I.+II.)—(X.+XI.)	Nettó kamat- és kamatjellegű eredmény összesen	11 803	28 288	16 485

* A fedezeti és egyéb célú származékos ügyletek részletezését lásd az alpont külön táblázatában.

2019. I. félévben a nettó kamat- és kamatjellegű eredmény 28,3 milliárd forint nyereség volt, ami 2018 I. félévéhez képest 16,5 milliárd forint eredményjavulást jelent.

A nettó kamateredmény az előző év azonos időszakához képest 15,3 milliárd forinttal emelkedett az alábbi tényezők együttes hatásaként:

Az eredményt javította:

– a devizatartalék után kapott, a 2018. I. félévinél 10,5 milliárd forinttal magasabb kamatbevétel;

- a hitelintézeteknek nyújtott hitelek és jelzáloglevelek utáni kamatbevételek 2,9 milliárd forintos emelkedése a jelzáloglevél-vásárlási program áthúzódó hatásaként (ugyanakkor a jelzáloglevelek – kamatjellegű eredményben elszámolt – amortizált nettó árfolyamvesztesége 2019. I. félévben 1,6 milliárd forint volt);
- a hitelintézeti forintbetétek után fizetett 1,3 milliárd forinttal alacsonyabb kamatráfordítás a preferenciális betétállomány – HIRS lejáratok miatti – csökkenése következtében;
- valamint az egyéb devizakötelezettségek után fizetett kamatráfordítások 0,9 milliárd forintos csökkenése, ami arra vezethető vissza, hogy a külföldön vezetett számlák után fizetett negatív kamatok mérséklődtek.

Az eredményt mérsékelte a központi költségvetés forintbetétei után fizetett 0,4 milliárd forinttal magasabb kamat.

A nettó kamatjellegű eredmény – mely nagyrészt az értékpapírok beszerzési árfolyam-különbözetének amortizációját, valamint a származékos ügyletek devizaárfolyam-változáshoz nem kapcsolható bevételeinek és ráfordításainak az egyenlegét tartalmazza – 1,2 milliárd forinttal javult.

Negatív kamatok állománya a kamat- és kamatjellegű eredményben

millió forint

Er.kim. sora	Megnevezés	2018. I. félév		2019. I. félév	
		Összesen	ebből: Negatív kamat	Összesen	ebből: Negatív kamat
II.	BEVÉTELEK				
II.	Devizában elszámolt kamat- és kamatjellegű bevételek	70 026	-3 398	149 020	-11 584
II. 1.	Devizatartalékok utáni kamatbevételek	28 848	-2 250	39 315	-2 228
II. 5.	Devizában elszámolt kamatjellegű bevételek	41 178	-1 148	109 705	-9 356
X.	Forintban elszámolt kamat- és kamatjellegű ráfordítások	5 346	72	4 947	-380
X. 2.	Hitelintézeti betétek kamatráfordításai	3 526	-662	2 275	-619
X. 4.	Forintban elszámolt kamatjellegű ráfordítások	1 796	734	2 249	239
XI.	Devizában elszámolt kamat- és kamatjellegű ráfordítások	69 646	-1 005	136 271	-2 971
XI. 1.	Központi költségvetés betéteinek kamatráfordításai	-653	-756	-728	-838
XI. 2.	Hitelintézeti betétek kamatráfordításai	-20	-20	-68	-70
XI. 3.	Egyéb kötelezettségek kamatráfordításai	4 765	-229	3 871	-142
XI. 4.	Devizában elszámolt kamatjellegű ráfordítások	65 554	0	133 196	-1 921

Az MNBr. által meghatározott kamatstruktúrának megfelelően a negatív kamatok az — állományhoz tartozó — eredeti eredménykimutatás soron kerülnek bemutatásra (nettó módon). Például a központi költségvetés betétein — negatív kamatláb alkalmazása miatt — keletkezett kamatbevétel a „XI. 1. Központi költségvetés betéteinek kamatráfordításai” soron szerepel. Ez okozza az egyenlegek negatívba fordulását.

A kamatjellegű eredményben megjelenő fedezeti és egyéb célú származékos ügyletek eredményének részletezése

millió forint

Sorszám	Megnevezés	2018. I. félév	2019. I. félév	Változás
1.	Kamatkozó devizaswapok kamateredménye	-10 083	-10 268	-185
2.	Fedezeti kamatswapok kamateredménye	13 451	11 400	-2 051
3.	Fedezeti devizaswapok kamateredménye	-421	-3 330	-2 909
4.	Fedezeti forward ügyletek kamateredménye	7	13	6
5.	Fedezeti futures-ügyletek kamateredménye	-592	-1 294	-702
6.	Fedezeti swapügyletek kamatjellegű eredménye	0	0	0
7.	Fedezeti opciós ügyletek kamatjellegű eredménye	0	-21	-21
8.	Egyéb célú ügyletek kamat- és kamatjellegű eredménye	-323	6 031	6 354
9.	Származékos ügyletek nettó eredménye (1+2+3+4+5+6+7+8)	2 039	2 531	492

A kamatozó devizaswapok között az ÁKK-val, külföldi partnerekkel, valamint belföldi hitelintézetekkel kötött ügyletek szerepelnek. A külföldi partnerekkel kötött ügyletek döntően az ÁKK-val kötött ügyletek fedezésére szolgálnak. A belföldi hitelintézetekkel kötött ügyletek az NHP II. pilléréhez kapcsolódó kamatozó devizaswapokat tartalmazzák. Az I. félévben az ÁKK-val és a külföldi partnerekkel kötött ügyletek átlagos állománya egyaránt magasabb volt, mint az előző év azonos időszakában. A kamatozó devizaswapok nettó kamateredménye 10,3 milliárd forint veszteség volt, 2018. I. félévi veszteségnél 0,2 milliárd forinttal több.

A kamatswapok kamateredményének 2,1 milliárd forintos romlását a külföldi partnerekkel kötött kamatcsereügyletek okozták.

A fedezeti devizaswapok külföldi partnerekkel, az ÁKK-val, valamint belföldi hitelintézetekkel kötött rövid lejáratú ügyleteket tartalmazzák. Kamatráfordításuk 2,9 milliárd forinttal nőtt, ami a külföldi partnerekkel kötött ügyletek bővüléséhez és deviza-összetételének változásához köthető.

A fedezeti futures ügyletek kamateredménye 0,7 milliárd forinttal romlott a kötvénnyfutures-ügyletek nettó kamatráfordításának emelkedése miatt.

Az egyéb célú ügyletek eredménye 6,4 milliárd forinttal javult, a változás TBA-ügyletekhez, illetve egyéb célú kötvénnyfutures ügyletekhez köthető.

Pénzügyi műveletek realizált eredménye

millió forint

Er.kim. sora	Megnevezés	2018. I. félév	2019. I. félév	Változás
IV.	Pénzügyi műveletek realizált nyeresége	2 268	8 314	6 046
XIV.	Pénzügyi műveletek realizált vesztesége	5 482	2 472	-3 010
IV.-XIV.	Pénzügyi műveletek realizált eredménye	-3 214	5 842	9 056

A pénzügyi műveletek realizált eredményében kerülnek elszámolásra a magyar állampapírok, a jelzáloglevelek, valamint a deviza-értékpapírok értékesítéséből származó realizált nyereségek és veszteségek, továbbá a CDS-ügyletekhez kapcsolódó eredménytétel. 2019. I. félévben a pénzügyi műveletek 5,8 milliárd forint realizált nyeresége kamatozó deviza-értékpapírokon keletkezett, az eredmény előző év azonos időszakához képest tapasztalt javulása döntően a dollárhozamoknak az I. félévben bekövetkezett csökkenésére vezethető vissza.

3.19. A DEVIZAÁLLOMÁNYOK ÁTÉRTÉKELÉSÉBŐL SZÁRMAZÓ EREDMÉNY ÖSSZETEVŐI

millió forint

Megnevezés	2018. I. félév	2019. I. félév
Árfolyam-változásból származó eredmény (realizált és konverziós)*	29 734	38 844
Kiegyenlítési tartalék** változása a mérlegben (nem realizált átértékelési eredmény)	269 918	44 324
Árfolyam-változásból származó teljes hatás	299 652	83 168
* Eredménykimutatás sora: III.–XII.		
** A forintárfolyam-kiegyenlítési tartalék (XI.4. mérlegsor).		

A forint árfolyamának változása következtében a teljes nettó átértékelési hatás 2019. I. félévben 83,2 milliárd forint nyereség volt. A napi nettó devizapozíció csökkenésével együtt járó értékesítések során az MNB 38,8 milliárd forint nyereséget realizált, míg 44,3 milliárd forint nem realizált árfolyamnyereség a forintárfolyam-kiegyenlítési tartalékot növelte.

A kiegyenlítési tartalékról lásd még a 3.16. pontot.

3.20. BANKJEGY- ÉS ÉRMEGYÁRTÁS KÖLTSÉGE

millió forint

Er.kim. sora	Megnevezés	2018. I. félév	2019. I. félév	Változás
	Bankjeggyártási költség	1 958	3 148	1 190
	Forgalmi érmeverés költsége	2 618	3 256	638
	Emlékérmeverés költsége	403	273	-130
XIII.	Bankjegy- és érmegyártás költsége	4 979	6 677	1 698

Az összes bankjegy- és forgalmiérme-gyártási költség 2019 I. félévében 6,7 milliárd forint volt, mely az előző év azonos időszakához képest 1,7 milliárd forintos növekedést jelent. A bankjeggyártás költsége 1,2 milliárd forinttal volt magasabb, mint egy évvel korábban, ami a bankjegycsere lezárásához szükséges megnövekedett mennyiségnek köszönhető. A forgalmiérme-verés költsége a továbbra is intenzív kereslet következtében 0,6 milliárd forinttal haladta meg 2018. I. félév ráfordítását. Az emlékérmeverés költsége 0,1 milliárd forinttal elmarad az előző év azonos időszakától. Ennek az az oka, hogy míg 2018. I. félévben 8, addig 2019. I. félévben mindössze 5 tematikában történt emlékérmek kibocsátás. Az emlékérmék iránti keresletnövekedés továbbra is fennállt.

3.21. EGYÉB EREDMÉNY

millió forint

Er.kim. sora	Megnevezés	2018. I. félév	2019. I. félév	Változás
V.1.	Jutalékbevételek	541	619	78
XV.1.	Jutalékráfordítások	323	694	371
	Jutalékeredmény összesen	218	-75	-293
V.2.	Jutaléktól eltérő egyéb bevétel	2 547	3 751	1 204
XV.2.	Jutaléktól eltérő egyéb ráfordítások	2 972	3 056	84
	Jutaléktól eltérő egyéb eredmény	-425	695	1 120
V.3.	Felügyeleti tevékenységből származó bevételek	6 027	6 487	460
V.-XV.	Egyéb nettó eredmény	5 820	7 107	1 287

A jutalékból származó nettó eredmény tartalmazza a pénzforgalom lebonyolításával összefüggő jutalékbevételeket és -ráfordításokat, a számlavezetési díjbevételeket, valamint a devizatartalék tartásához kapcsolódóan fizetett díjakat.

A 2019. I. félévi jutaléktól eltérő egyéb eredményt a következő, 3.22. pont, a felügyeleti tevékenységből származó bevételeket a 3.23. pont részletezi.

3.22. A JUTALÉKTÓL ELTÉRŐ EGYÉB EREDMÉNY RÉSZLETEZÉSE

millió forint

Er.kim. sora	Megnevezés	2018. I. félév	2019. I. félév	Változás
	Részesedések osztaléka	1 255	2 558	1 303
	Érmékhez és emlékérmékhez kapcsolódó bevétel	461	382	-79
	Pénzügyi támogatások visszautalása	769	309	-460
	Egyéb bevétel	62	502	440
V.2.	Jutaléktól eltérő egyéb bevételek	2 547	3 751	1 204
	Érmékhez és emlékérmékhez kapcsolódó ráfordítás	419	339	-80
	Pénzügyi támogatások	2 432	2 546	114
	Hatósági eljárás miatti ráfordítás	77	128	51
	Egyéb ráfordítás	44	43	-1
XV.2.	Jutaléktól eltérő egyéb ráfordítások	2 972	3 056	84
V.2.-XV.2.	Jutaléktól eltérő egyéb eredmény	-425	695	1 120

A részesedések után kapott osztalékbevételek között 2019. I. félévben a KELER 2,1 milliárd forintos, valamint a Magyar Pénzverő Zrt. 0,4 milliárd forintos osztalékfizetése jelent meg.

Az emlék- és bevont forgalmi érmék értékesítéséből származó eredmény alapvetően az emlékérme-kibocsátási program függvénye, nagyrészt az eladott emlékérmék értékesítéséből származó bevétel és a névértékük kivezetéséből eredő ráfordítás különbségéből adódik. A kapcsolódó bevétel és ráfordítás közel azonos, mert megállapodás alapján az emlékérmék értékesítése névértéken történik a Pénzverő felé, kivéve, ha a gyártási költség meghaladja a névértéket (jellemzően aranyérmék esetén). Az I. félévében elért eredmény nagy része az Árpád-házi Szent Pirooska aranyérme kibocsátásából származott.

Pénzügyi támogatások soron szakmai szervezetek, alapítványok, valamint karitatív célú és egyéb szervezetek részére nyújtott támogatás szerepelt. 2019. I. félévben az MNB 2,5 milliárd forintot nyújtott támogatásként, ami 0,1 milliárd forinttal meghaladja az előző év azonos időszaki értéket. A félév során visszautalásra került 0,3 milliárd forint fel nem használt pénzügyi támogatás, aminek legnagyobb része a Pénzügyi Stabilitási és Felszámoló Nonprofit Kft. által 2018-ban fel nem használt működési támogatás.

Az egyéb bevételek és ráfordítások között jellemzően térítés nélkül átvett, illetve átadott eszközökhöz kapcsolódó bevételek és ráfordítások, valamint kapott és fizetett bírságok, kötbér, kártérítés szerepelnek. Az egyéb bevételek között az I. félévben a legnagyobb tételt a 2018. évi HIRS feltétel nemteljesítése miatt befolyt közel 0,5 milliárd forintos szankciós bevétel jelentette.

A hatósági eljárás miatti ráfordítás nagyrészt hatályon kívül helyezett bírsághatározatok kapcsán előző időszakban bevételként elszámolt bírságok visszautalásából, illetve az előírt bírságkövetelések megszüntetéséből adódott.

3.23. FELÜGYELETI TEVÉKENYSÉGBŐL SZÁRMAZÓ BEVÉTELEK

millió forint

Er.kim. sora	Megnevezés	2018. I. félév	2019. I. félév	Változás
	Felügyeleti díjbevétel	5 015	5 355	340
	Bírságbevétel és eljárási költségtérítés	867	865	-2
	Igazgatási szolgáltatási díj és hatósági vizsgadíj	143	255	112
	Felügyeleti követelésekre befolyt késedelmi pótlék	1	5	4
	Hatósági eljárásból származó egyéb bevétel	1	7	6
V.3.	Felügyeleti tevékenységből származó bevételek	6 027	6 487	460

A felügyeleti tevékenységből származó bevételek legjelentősebb tétele a díjfizetésre kötelezett intézmények által fizetendő felügyeleti díj. 2019 I. félévében az éves alapidíjak, valamint az esedékes negyedéves változó díjak előírásából 5,4 milliárd forint bevétel származott, míg a 2018 I. félévében megállapított díjkötelezettségekből 5 milliárd forint. Az MNB által határozatban kiszabott, jogerőre emelkedett bírságok és költségtérítések bevétele 0,9 milliárd forintot tett ki. Az igazgatási szolgáltatási díjak, valamint a hatósági vizsgadíjak kapcsán 2019 I. félévében 0,3 milliárd forint folyt be.

3.24. A BANKÜZEMI EREDMÉNY ALAKULÁSA

millió forint

Er.kim. sora	Megnevezés	2018. I. félév	2019. I. félév	Változás
	Eszközök és készletek miatti bevétel	51	4	-47
	Közvetített szolgáltatások bevétele	21	21	0
	Kiszámlázott szolgáltatások bevétele	279	71	-208
	Egyéb bevételek	14	17	3
VIII.	Banküzem bevételei összesen	365	113	-252
	Anyagjellegű ráfordítások	7 368	6 831	-537
	Anyagköltség	205	225	20
	Igénybe vett szolgáltatások	7 144	6 586	-558
	<i>Ingatlanok fenntartása, üzemeltetése és bérlete</i>	1 262	1 184	-78
	<i>Tanácsadás, szakértés</i>	493	312	-181
	<i>IT rendszerekkel kapcsolatos szolgáltatás, szakértés</i>	1 394	1 491	97
	<i>Tagdíjfizetés</i>	549	535	-14
	<i>Őrzésvédelem, pénzszállítás</i>	1 493	1 429	-64
	<i>Hirdetés, piackutatás</i>	821	376	-445
	<i>Egyéb, nem jelentős igénybe vett szolgáltatások*</i>	1 133	1 258	125
	Egyéb szolgáltatások	20	19	-1
	Személyi jellegű ráfordítások	11 833	12 474	641
	Értékcsökkenési leírás	1 568	1 757	189
	Egyéb tevékenység önköltségének átvezetése	-338	-199	139
	Banküzem működési költségei összesen	20 431	20 863	432
	Eszközök és készletek miatti ráfordítás	34	7	-27
	Közvetített szolgáltatások ráfordítása	21	21	0
	Kiszámlázott szolgáltatások ráfordítása	235	78	-157
	Egyéb ráfordítások	52	44	-8
	Banküzem működési ráfordításai összesen	342	150	-192
XVIII.	Banküzem működési költségei és ráfordításai mindösszesen	20 773	21 013	240
VIII.-XVIII.	Nettó banküzemi eredmény	-20 408	-20 900	-492

* Az egyéb, nem jelentős igénybe vett szolgáltatási jogcímek különösen az eszközök karbantartása, a postai és távközlési szolgáltatás, a kiadványok előállítás, az utaztatás és a szállodai szolgáltatás, továbbá az oktatás, a fordítás, a könyvvizsgálat, valamint az emlékérmeforgalmazás.

A banküzem 2019. I. félévi nettó eredménye 20,9 milliárd forint veszteség volt, ami a 2018. év hasonló időszakit 0,5 milliárd forinttal (2,4 százalékkal) haladta meg.

A banküzem 2019. I. félévi működési költségei 0,4 milliárd forinttal (2,1 százalékkal) lettek magasabbak a 2018. I. félévi-nél. A 2019. I. félévi kiadásokat csökkentették az anyagjellegű ráfordítások, növelték a személyi jellegű ráfordítások és az értékcsökkentési leírás.

A 2019. január-június havi *anyagjellegű ráfordítások* 0,5 milliárd forinttal (7,3 százalékkal) voltak alacsonyabbak a 2018. I. félévben felmerült költségeknél.

Az anyagjellegű ráfordítások részeként az igénybe vett szolgáltatások költségeinek csökkenése volt a meghatározó, azon belül is a „hirdetés, piackutatás” és a „tanácsadás, szakértés” kiadásai esetében. Mindezek mellett az „egyéb, nem jelentős igénybe vett szolgáltatások” költségei emelkedtek, a fent említetteknél kisebb összegben.

A „hirdetés, piackutatás” jogcímen belül a kommunikációs szolgáltatások költségének több mint 70 százalékos csökkenése arra vezethető vissza, hogy 2018 első felében jelentős kiadással járt a Minősített Fogyasztóbarát Lakáshitel (és a bank-jegycsere) program közösségi médiában folytatott kommunikációs kampánya, ugyanakkor a 2019-re tervezett nagyobb kampányok egyes elemei (pl.: Azonnali Fizetési Rendszer) vezetői döntések alapján, illetve a közbeszerzési eljárás sikertelensége miatt az év későbbi részében, illetve 2020-ban valósulnak csak meg.

Az előző év hasonló időszakához képest 2019 I. félévében ugyancsak csökkentek a „tanácsadás, szakértés” költségei.

Az „egyéb, nem jelentős igénybe vett szolgáltatások” költsége a 2018. I. félévihez képest emelkedett, döntően az oktatás és továbbképzés, továbbá a kiadványok előállítási költségének növekedése miatt.

A 2019. I. félévi *személyi jellegű ráfordítások* a 2018. év ugyanezen időszakához képest 0,6 milliárd forinttal (5,4 százalékkal) magasabbak. Ennek oka egyrészt az üres álláshelyek betöltéséből adódóan az időszaki átlaglétszám 2,7 százalékos növekedése, továbbá a magas szaktudású munkavállalók hosszú távú biztosítása érdekében – az MNB igazgatóságának döntése alapján – a területi bértömegkeretek emelése a bértömeg-gazdálkodás rendszerében.

Az *értékcsökkenési leírás* 2019. I. félévi összege közel 0,2 milliárd forinttal (12 százalékkal) magasabb az elmúlt év ugyanezen időszakában felmerülnél, ami döntően a 2018 II. felében aktivált immateriális javak értékének következménye.

Az *önköltség-átvezetések* abszolút értéke 2019 I. félévében 0,2 milliárd forintot tett ki (2018. I. félévben ez az összeg több mint 0,3 milliárd forint volt), amely csökkenti a banküzemi működési költségeket annak érdekében, hogy a banküzemi működési költségek teljes összege az MNB-t ténylegesen terhelő kiadásokat mutassa. Az elmúlt félévhez képest mutatózó eltérés döntő oka az, hogy 2018 májusában az MNB volt a házigazdája az Értékpapírpiaci Felügyelet Nemzetközi Szervezete (IOSCO) Éves konferenciájának, aminek azon költségei, amelyekkel szemben bevétel (részvételi díj) jelentkezett, átvezetésre kerültek a kapcsolódó ráfordításokra (csökkentették a működési költségeket).

3.25. A LÉTSZÁM ÉS BÉRKÖLTSÉG ADATAINAK VÁLTOZÁSA, VALAMINT A VEZETŐ TISZTSÉGVISELŐK JAVADALMAZÁSA

Bér- és létszámadatok

millió forint			
Megnevezés	2018. I. félév	2019. I. félév	Változás (%)
Állományba tartozók bérköltsége	7 735	8 174	5,7
Egyéb bérköltség*	288	373	29,5
Kifizetett bérköltség	8 023	8 547	6,5
Személyi jellegű egyéb kifizetés	1 808	1 809	0,1
Szociális hozzájárulási adó és egészségügyi hozzájárulás	1 834	1 932	5,3
Szakképzési hozzájárulás	123	137	11,4
Rehabilitációs hozzájárulás	42	45	7,1
Táppénz hozzájárulás	3	4	33,3
Járulékok	2 002	2 118	5,8
Személyi jellegű ráfordítás összesen	11 833	12 474	5,4
* Egyéb bérköltség tartalmazza: a felmentési időre járó távolléti díjat, valamint az állományba nem tartozók és nem MNB-s munkavállalók részére kifizetett összegeket.			

fő

Megnevezés	2018. I. félév	2019. I. félév	Változás (%)
Munkavállalók átlagos statisztikai létszáma	1 416	1 454	2,7

A vezető tisztségviselők járandósága és kölcsönei

millió forint

Testület	2019. I. félév
Monetáris Tanács*	253
Felügyelőbizottság	111

* Tartalmazza a tanács MNB tv. 9.§ (4) c) pontja alapján az MNB-vel munkaviszonyban álló külső és belső tagjainak bérét, valamint a részükre teljesített személyi jellegű egyéb kifizetések összegét.

millió forint

Testület	Felvett kölcsön összeg	Fennálló egyenleg 2019. június 30-án	Legutolsó lejárat	Kamat mértéke
Monetáris Tanács	5	3	20.12.01	Változó kamatozású*
Felügyelőbizottság	-	-	-	-

* A kamatkedvezményes lakáskölcsön mértéke a jegybanki alapkamat, a személyi kölcsön mértéke a jegybanki alapkamat +1%.

Budapest, 2019. szeptember 24.

Dr. Matolcsy György
a Magyar Nemzeti Bank elnöke

FÉLÉVES JELENTÉS
BESZÁMOLÓ AZ MNB 2019. ELSŐ FÉLÉVI TEVÉKENYSÉGÉRŐL
2019. szeptember 24.

Nyomda: Prospektus Kft.
8200 Veszprém, Tartu u. 6.

mnb.hu

© MAGYAR NEMZETI BANK

1054 BUDAPEST, SZABADSÁG TÉR 9.